

Rum för idealism

Utvärdering av Arvsfondens stöd till lokaler 1994 – 2006

Åsa Bringlöv, etnolog
November 2008

INNEHÅLL

Inledning	3	Referenser	38
1. Utvärderingens upplägg och genomförande .	4	Bilaga 1. Enkät angående	
Syfte och frågeställningar	4	Arvsfondens lokalstöd	40
Metod och empiriskt material	5	Bilaga 2. Förteckning över beviljade	
Insamling av material	5	lokalstöd 2003–2006 som inte har ingått i	
2. Arvsfonden, det offentliga och civilsamhället 7		utvärderingen	43
Stöd till ideella organisationer	7	Bilaga 3. Förteckning över organisationer	
Stöd till offentliga huvudmän	8	som fått lokalstöd 1994–2006	44
Omdefinition av det offentligas roll	9		
3. Arvsfondens lokalstöd	11		
Lokalstöd och projektstöd	11		
4. Lokalstödet 1994–2006	12		
Var finns de organisationer			
som fick lokalstöd 1994–2006?	12		
Vilka organisationer fick			
lokalstöd 1994–2006?	12		
Vilken omfattning har lokalstödet haft?	13		
Till vilka ändamål har lokalstödet beviljats?	14		
Från generell inriktning till krav			
på utvecklingsarbete	15		
Ansökningar som fått avslag	16		
5. Lokalstödet 2003–2006, en fördjupning	17		
Var finns lokalerna?	17		
Vilka organisationer har fått pengar?	18		
Lokalernas tillgänglighet	18		
Lokalernas ändamål och målgrupper	18		
Föreningarnas målgrupper	20		
Målgruppernas delaktighet	21		
Två exempel på ungas delaktighet	22		
Finansieringen av lokalbygget	24		
6. I vilken kontext hamnar fondens pengar,			
och vilka spår lämnar de?	26		
Exemplet Musikhuset i Örbyhus	26		
Det egna intresset och mobilisering			
av ideella krafter	28		
Koppling till lokalsamhället	30		
Relationen till kommunen	31		
7. Sammanfattande slutdiskussion	34		
Betydelsen av lokaler	34		
Lokalernas finansiering	35		
En plattform för nyskapande och utveckling ...	36		

Författaren svarar för innehåll och slutsatser.

INLEDNING

Ända sedan Allmänna arvsfonden inrättades 1928 har medel beviljats för lokaler. Genom fonden har staten visat sitt intresse för att stödja olika verksamheter som har kommit till på initiativ av ideella organisationer, och under lång tid skedde det till stor del genom ekonomiskt stöd till just lokaler. Barnhem, sommarkolonier, daghem och fritidshem, liksom scoutstugor, klubbhus och ungdomsgårdar har kunnat byggas med ekonomiskt stöd från arvsfonden. Under 1960-talet gick så mycket som 90 procent av fondens stöd till lokaler. Ansvaret för många av dessa verksamheter har så småningom helt eller delvis tagits över av kommuner och landsting, och i takt med det har Arvsfonden i allt större utsträckning kommit att inriktas på att utveckla innehållet i verksamheter snarare än att finansiera lokaler

(Arvsfondsdelegationen 2004, Arvsfondsdelegationen 1982). I de fall Arvsfonden sedan dess har stött lokaler har det huvudsakligen gällt fritidslokaler för barn och ungdomar. År 1980 utgjorde lokalstödet ca 16 procent av fondens totala utdelning av medel, och det fortsatte att minska fram till år 2004 då endast fyra ideella organisationer fick lokalstöd från fonden. Från denna blygsamma nivå har stödet återigen ökat och utgjorde 2006 omkring två procent av fondens totala stöd (Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse 2006). Har lokalstödet spelat ut sin roll, eller finns behovet fortfarande? Vad betyder dessa pengar för Arvsfondens målgrupper – barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning – idag? Det är om detta den här utvärderingen handlar.

1. UTVÄRDERINGENS UPPLÄGG OCH GENOMFÖRANDE

Uppdraget från Arvsfonden var att göra en uppföljning och utvärdering av fondens lokalstöd under perioden 1994-2006. Syftet var att bidra med kunskap om vilken roll lokalstödet spelar idag. Arbetet skulle dels omfatta en kartläggning av alla organisationer som beviljats lokalstöd under perioden 1994-2006, dels en etnografiskt inriktad utvärdering av organisationer som har beviljats stöd under perioden 2003-2006.

Jag fick med mig ett antal frågor som var och en riktar ljuset mot olika sidor av lokalstödet – de verksamma i föreningen, målgrupperna, organisationens relation till lokalsamhället, inte minst kommunen, och det geografiska perspektivet – var i landet de lokaler som har fått stöd finns. En del av frågorna var specifika för lokalstödet, medan andra mer generellt rörde ideella organisationers verksamhet. Jag har i möjligaste mån låtit dessa frågor utgöra utgångspunkten för utformningen av studien, men med särskilt fokus på lokalstöd.

Syfte och frågeställningar

Utvärderingen har en förklarande ansats (Vedung 1991). Den övergripande ambitionen är att utvärderingen ska bidra med kunskap om vilken betydelse lokalstödet har idag. Tillsammans syftar utvärderingens olika delar till att fördjupa förståelsen för detta, och kan förhoppningsvis även väcka tankar om hur lokalstödet kan utvecklas i framtiden. Jag har försökt ringa in fenomenet på olika sätt. Nedan göra jag en beskrivning av de olika frågeställningar som har legat till grund för det arbetet.

Som ett första steg, och för att lägga grunden för en analys, har jag placerat in stödet i ett teoretiskt och samhällsligt sammanhang. Utgångspunkten för detta har varit att Arvsfondens stöd befinner sig i ett gränsland mellan det offentliga och civilsamhället. Fonden ska inte finansiera verksamhet som bekostas av offentliga medel. Under de inledande samtalen har fonden påtalat att den gränsdragningen ibland kan vara problematisk att förhålla sig till. Vad ska bedömas vara kommunernas ansvar? Det offentliga ansvarsområde är inte en gång för alla definierat. Gränsen mellan den offentliga sektorn och civilsamhället är något som ständigt omdefinieras. Fonden är verksam i en annan situation än för både femtio och femton år sedan. Hur gränsdragningen görs påverkar besluten om vilka aktörer och verksamheter som har möjlighet att få lokalstöd. *Hur har gränsdragningen mellan det*

offentliga och civilsamhället gjorts vid olika tider under fondens historia, och hur har fonden förhållit sig till denna?

Med den genomgången som bakgrund har lokalstödet under åren 1994-2006 analyserats. Till en början ligger fokus på Arvsfonden som aktör. *Till vilka organisationer och för vad har lokalstöd beviljats? Har det skett någon förändring under utvärderingsperioden? Därefter gör jag en fördjupning av de projekt som fått stöd 2003-2006. För vilka ändamål ska lokalerna användas och för vilka målgrupper? Hur stor del av kostnaderna för lokalbygget finansieras genom Arvsfonden och finns det även andra finansörer?* Lokalstödet har också undersökts ur ett geografiskt perspektiv. *Var i landet hamnar lokalstödet?* Resultatet presenteras i form av två kartbilder.

En annan fråga för utvärderingen har varit: *Vad händer med lokalstödspengarna och vilka spår lämnar de?* För varje enskilt projekt som får stöd råder olika betingelser som i sin tur påverkar utfallet av satsningen. Att studera fondens lokalstöd har inneburit att studera en viss typ av föreningar, nämligen platsbunda organisationer, föreningar som ofta är verksamma i ett avgränsat geografiskt område – en stadsdel, ett bostadsområde, ett mindre samhälle. Organisationens vardagliga arbete i en specifik kontext har varit en av de teoretiska utgångspunkterna för utvärderingen. Vad som sker i en organisation är beroende av en rad faktorer: Människorna i och kring organisationen och deras drivkrafter, intressen, relationer och handlingar; det omgivande samhället (vilket i det här fallet är närområdet och i viss mån den kommun man är verksam i); och slutligen de resurser som står till buds, både inom och utanför organisationen (se t.ex. Tillberg 2003, Levin 1996, Lundahl & Öquist 2002). Här är det den enskilda föreningen i sin specifika kontext som står i fokus för studien.

Ända sedan början av 1970-talet har det skett en förskjutning från lokalstöd till det som idag kallas projektstöd, det vill säga stöd till utveckling av metoder och verksamheter. Ytterligare ett sätt att ringa in lokalstödet är att undersöka vad som skiljer lokalstöd från projektstöd. *Vad innebär det konkret att stödja organisationer ekonomiskt då de bygger lokaler, till skillnad från att stödja föreningars verksamhet?* Slutligen närmar jag mig en bedömning av lokalstödet: *Vilken betydelse har lokalstödet idag?* Det är en fråga som både rör behovet av lokaler och

behovet av fondens lokalstöd. Med utgångspunkt från den etnografiska studien resonerar jag om vilken roll fondens stöd spelar för de 29 organisationer som ingått i fördjupningsstudien. *Vad betyder fondens stöd i de enskilda fallen? Gör lokalerna skillnad? Varför behövs lokalerna i de enskilda fallen? Hur såg situationen ut innan lokalen fanns? Gör det ekonomiska stödet skillnad? Skulle det ha blivit någon lokal annars? Vem skulle ha kunnat finansiera?* I förlängningen kan det ses som en fråga om finansieringen av föreningslokaler och vems ansvar det kan anses vara. Bedömningen görs i kvalitativa termer.

Metod och empiriskt material

Utvärderingen består av tre delstudier:

- En bred studie av de verksamheter som har beviljats lokalstöd under perioden 1994-2006
- En geografisk kartläggning av var i landet de organisationer som har beviljats lokalstöd finns
- En etnografiskt inriktad studie av de verksamheter som har beviljats lokalstöd under perioden 2003-2006. Denna del av utvärderingen har kompletterats med en registerstudie av de ansökningar som har avslagits under åren 2003-2006

Utvärderingen är gjord med kvalitativa metoder. Jag har använt mig av en kombination av dokumentstudie, registerstudie, enkät, intervjuer och besök i några organisationer.

Den breda studien av lokalstöden under åren 1994-2006 omfattar drygt 450 organisationer. Den ger en bild av stödet under perioden som helhet och hur det har utvecklats under perioden. Lokalstöden har kategoriserats med utgångspunkt från hur stora summor som har betalats ut, vilka organisationer som har fått stöd och vilka målgrupper som har nåtts. Denna delstudie har gjorts utifrån de register över beviljade medel som finns hos Allmänna arvsfonden.

Den geografiska kartläggningen har gjorts utifrån Arvsfondens register över beviljade lokalstöd. Dessa register har bearbetats av regeringskansliets it-avdelning, och därefter har SCB anlitats för att presentera informationen i form av kartbilder.

Den etnografiskt inriktade studien hade som syfte att fördjupa ett antal av de beviljade lokalstöden. Den etnografiska studien har omfattat 29 av de totalt 34 ärenden som har fått lokalstöd 2003-2006. Urvalet gjordes av fondens kansli i syfte att göra utvärderingen hanterbar. De ärenden som valdes bort beskrevs som ”typiska” lokalstöd. En stor del av dem är idrottsorganisationer som bygger om eller till en klubblokal och har fått mellan 50 000 och 250 000 kronor från Arvsfonden. Dessa ärenden finns redovisade i bilaga 2.

Insamling av material

Det empiriska materialet bygger på fem typer av källor: dokument (ansökningar och redovisningar av avslutade projekt), registerutdrag över ansökningar som har beviljats och avslagits, enkät, intervjuer och besök.

Den etnografiska studien syftade till att ge en fördjupad förståelse för vilken betydelse lokalstödet har för organisationerna och för de barn och ungdomar som dessa riktar sig till. Studien utgick från frågan om vad som hänt med de pengar som betalas ut som lokalstöd. En intervjuguide togs fram. Denna intervjuguide har legat till grund för enkät, telefonintervjuer och intervjuer och samtal som ägt rum i de fyra organisationer som jag har besökt. Föreningarna har fått svara på frågor om samarbete med kommunen och med andra organisationer. Hur ser kontakten med kommunen ut? Finns något ekonomiskt stöd från kommunen? Ett villkor för lokalstödet är att lokalerna, om det inte innebär stora olägenheter för organisationen, ska vara tillgängliga även för andra föreningar. Intervjustudien har också omfattat frågor som rör samarbete med andra föreningar, och om sådana utnyttjar deras lokaler. Lokalerna ska göras tillgängliga för alla barn och unga. Hur ser föreningarnas samverkan med handikapporganisationer och andra samverkansparter eller finansiärer ut? Finns det till exempel något aktivt samarbete för att nå barn och ungdomar med funktionsnedsättning? Intervjuerna har även omfattat frågor om hur arbetet i lokalerna bedrivs, till exempel vem som arbetar i verksamheten, och om det görs med betalda eller oavlönade insatser. Ett annat frågeområde har varit föreningens målgrupper och de ungas medverkan. Ungdomsstyrelsen lyfter fram ett par faktorer som tycks bidra till att verksamheter lockar till sig unga. Det ena är att idéerna kommer från de unga själva, och att de är med och genomför idéerna. Det andra är att det finns lyhörda vuxna som kan fånga upp och hjälpa till att kanalisera deras idéer och initiativ (Ungdomsstyrelsen 2006). Organisationerna har fått svara på frågor om varifrån idén till projektet kom, om de unga deltar i genomförandet av projektet och i det fortsatta arbetet, och i så fall hur. Vilka målgrupper nås? Lyckas man nå icke föreningsaktiva barn och unga?

Genom besöken har frågorna om lokalstödet och om hur organisationer förhåller sig till sina lokaler kunnat fördjupas ytterligare, samtidigt som perspektivet har vidgats till att i viss mån omfatta även representanter för kommunen och målgruppen för verksamheten.

Det empiriska materialet har bearbetats och

analyseras mot bakgrund av tidigare forskning kring unga och fritid och samspelet civilsamhälle och offentlig sektor.

Enkät, intervjustudie och besök

En enkät har skickats till samtliga 29 organisationer. Enkäten tog upp frågor om erfarenheter av ny- eller ombyggnadsarbetet, kontakter med och stöd från kommunen, vilka målgrupper som nås av lokalstödet. 23 av de 29 organisationerna har besvarat enkäten.

Fjorton av organisationerna valdes ut för ett mer ingående studium genom intervjuer. Fyra av dessa har jag dessutom besökt. Det ena urvalskriteriet för den fördjupade studien var att jag ville ha geografisk spridning, det andra att jag har eftersträvat spridning mellan olika typer av organisationer och verksamheter.

Den etnografiska studien inleddes med intervjuer. Eftersom organisationerna är spridda över hela landet gjordes dessa via telefon. Att komma i kontakt med organisationerna har ibland varit ett tidskrävande arbete. Av de tio organisationer som valts ut har sju kunnat nås för intervjuer. Dessa har varit mellan 15 och 45 minuter långa. Under intervjuerna gjorde jag anteckningar som skrevs ut direkt efter samtalet.

Fyra organisationer besöktes. Syftet var att komma närmare några föreningar och få möjlighet att se dem i sitt sammanhang. Även dessa organisationer valdes med tanke på geografisk spridning och tillhör de två vanligaste organisationstyperna – idrottsorganisationer och religiösa organisationer. De

är inte lika representativa med tanke på sin inriktning. De tillhör snarare de dryga 50 procent som beviljats stöd för lokaler som är inriktade på att skapa öppna mötesplatser och öppnar sig för icke medlemmar. Tre av lokalerna är inriktade på öppen verksamhet. Den fjärde försöker föra samman två målgrupper: Barn och ungdomar med funktionsnedsättning och en grupp ungdomar som ibland benämns "utsatta" på grund av social problematik, skolsvårigheter, ibland även drogproblem och kriminalitet.

Besöken gav möjlighet att på plats se själva lokalen/ lokalbygget och arrangerades så att jag skulle få möjlighet att vara med när det pågick verksamhet. Jag fick möjlighet att prata med flera personer från varje organisation och träffade ungdomar och vuxna som är eller har varit involverade i byggprocessen. Det uppstod många tillfällen till samtal runt lägerelden, på arbetsplatsen, i bilen på väg till eller från bygget eller i den färdigställda föreningslokalen. Samtalen var av mycket olika karaktär. Vissa var traditionella intervjuer, andra gjordes under mer samtalsliknande former. Vid två av besöken träffade jag representanter för kommunen. Föreningen tillfrågades om namn på en person som de hade eller hade haft kontakt med, varefter ett sammanträffande ordnades. Intervjuer och samtal har dokumenterats genom anteckningar som skrivits rent i anslutning till besöket. Materialet från besöken utgörs huvudsakligen av anteckningar från de samtal jag hade med olika människor. Under besöken skrev jag också fältanteckningar.

2. ARVSFONDEN, DET OFFENTLIGA OCH CIVILSAMHÄLLET

Ett första steg i att ringa in Arvsfondens stöd till lokaler har varit att placera in stödet i ett samhälleligt sammanhang.

Arvsfondens stöd finns i ett gränsland mellan det offentliga och civilsamhället. Fonden ska inte finansiera verksamhet som bekostas av offentliga medel, ”ändamål som det åligger kommunen att ansvara för” (Arvsfondens hemsida, 080218). Den gränsdragningen har under de inledande samtalen med fonden påtalats som problematisk att förhålla sig till. Vad ska bedömas vara kommunernas ansvar? Det offentliga ansvarsområde är inte en gång för alla definierat. Gränsen mellan den offentliga sektorn och civilsamhället är något som ständigt omdefinieras. Fonden verkar idag i en annan situation än för både femtio och femton år sedan. Hur gränsdragningen görs påverkar besluten om till vem och vad fondens lokalstöd kan ges.

Stöd till ideella organisationer

”En redogörelse för allmänna arvsfondens verksamhet avspeglar således också utvecklingen inom viktiga delar av det sociala området”, läser jag i en skrift från 1982 om fondens verksamhet under de första femtio åren. Skribenten fortsätter: ”Denna utveckling hänger samman med de stora samhällsförändringar som inträffat, men också med en ändrad syn och inställning till behovet av det allmännas medverkan för att lösa människornas problem och tillgodose deras behov” (Arvsfondsdelegationen 1982).

Synen på ”det allmännas” roll har förändrats under åren, och har påverkat både fondens inriktning och handlingsutrymme. Allmänna arvsfonden har sedan starten varit en fond i regeringens närhet. Fondens medel är inte en del av statens tillgångar, men genom regeringens årliga regleringsbrev formuleras verksamhetens inriktning och särskilda prioriteringar. Arvsfondsdelegationen beslutar om hur pengarna ska användas. Regeringen utser ledamöterna i Arvsfondsdelegationen (Prop 2002/03:136. Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationens organisation m.m.).

Fonden inrättades 1928, i samband med att den rådande arvsrätten, som utformats 1734, omarbetades. En statlig utredning föreslog 1925 att en fond skulle skapas, ”Statens fond för understöd av allmännyttiga ändamål” (Arvsfondsdelegationen 1982). Avsikten med fonden var att ekonomiskt stödja barn, ungdomar

och senare även personer med funktionsnedsättning. Principerna för till vem och till vad medlen skulle fördelas har sedan dess utformats utifrån vilka behov som har bedömts angelägna vid olika tider under fondens historia (ibid.). Vid fondens tillkomst fastslogs att fonden skulle ”främja sådana allmännyttiga ändamål, som regelmässigt tillgodosågs icke genom anslag av allmänna medel utan på den privata offervillighetens väg” (ibid.). Arvsfondslagen slog fast att bidrag inte får beviljas till åtgärder som stat eller kommun har skyldighet att bekosta (ibid.). Det offentliga – stat, landsting och kommuner – stod vid den tiden för en mycket liten del av den sociala och ekonomiska välfärden i Sverige, och hade i hög utsträckning karaktären av fattigvård och vård av ”vanartiga” barn och ungdomar (Arvsfondsdelegationen 1982, Lundström & Hammare, 2001). Socialt inriktade ideella organisationer och privat välgörenhet/enskilda personer spelade en viktig roll för uppbyggnaden av vård och omsorg om barn- och ungdomar under första delen av 1900-talet (Lundström & Hammare 2001). Många gånger tog dessa organisationer initiativ till verksamheter som så småningom tagits över av stat och kommuner och blivit en del av den generella välfärden (se t.ex. Amnå 1995, Lundström & Hammare, 2001, Arvsfondsdelegationen 1982).

Arvsfondens medel hade betydelse för utvecklingen av uppbyggnaden av denna generella välfärd. Det var huvudsakligen genom fonden som ”det allmänna” ekonomiskt stödde den här typen av insatser/verksamheter (Arvsfondsdelegationen 1982). Till en början var tanken att det skulle ske på frivillig väg. Fondens stöd skulle stimulera till ökade insatser, både från organisationer, enskilda personer och från kommuner (ibid.). Senare valdes en annan väg som innebar socialpolitiska reformer.

De områden som fondens stöd under de första åren kunde riktas till var många, och omfattade såväl ideella organisationer som kommuner och stöd till enskilda personer. Fram till och med 1970-talet gick utvecklingen mot att samhället genom en rad reformer tog allt större ekonomiskt ansvar för verksamheter för barn och ungdomar på område efter område. Verksamheter som en gång hade startat som försök eller ideella initiativ implementerades som delar av den offentligt finansierade välfärden (se t.ex. Lundström & Hammare 2001). I och med uppbyggnaden av det

generella välfärdssystemet har området för fondens verksamhet förändrats. Eftersom fonden enligt Arvsfondslagen inte ska ge bidrag till sådant som är statens eller kommunens ansvar så har området för fondens verksamhet förändrats, och stödet har i större utsträckning kommit att gälla utveckling av innehållet i verksamheterna. Fokus har legat på utvecklings- och försöksverksamheter (Arvsfondsdelegationen 2004, Arvsfondsdelegationen 1982).

Den utveckling som har beskrivits ovan, med inlemmandet av ideella verksamheter i samhällets ansvarsområde, har framför allt gällt det sociala området (Lundström & Hammare 2001, Ungdomsstyrelsen 2006). När det gäller området barn och ungas fritid så har utvecklingen sett lite annorlunda ut. Ända sedan 1930-talet har föreningslivet och folkrörelserna spelat en viktig roll för fritidsaktiviteter för barn och unga. I den mån kommuner bedrev fritidspolitik så var den huvudsakligen inriktad på att stödja föreningslivet, som ett medel att aktivera och skapa sysselsättning för ungdomar. Antalet idrotts- och fritidsorganisationer ökade kraftigt från 1930-talet och framåt (Lundström & Hammare 2001, Ungdomsstyrelsen 2006, Arvsfondsdelegationen 1982). Vid mitten av 1950-talet infördes generella statsbidrag till ungdomsorganisationer (Lundström & Hammare 2001).

”Syftet med de statliga generella bidragen var inte att stödja föreningslivets ideologiska utveckling utan att med hjälp av ungdomsorganisationerna ordna fritidssysselsättningen för ungdomar. [...] Föreningslivet med dess regelverk och dess kontrollerade gemenskap sågs som ett skydd mot ungdomsligism och missbruk” (ibid: 24f).

Men de generella bidragen innebar också att organisationerna fick ett visst oberoende. Med ett ekonomiskt stöd som inte var förenat med krav på specifika motprestationer skapades också ett ”samhälleligt spelrum” för de ideella organisationerna (Socialpolitik 1998, Wijkström & Lundström 2002). Även Arvsfondens stöd till lokaler under den tiden kan ses i det perspektivet. Genom möjligheten att bygga lokaler skapades en plattform för organisationerna att verka utifrån.

Från 1950-talet gjordes också satsningar på öppna verksamheter för ungdomar, framför allt ungdoms- och fritidsgårdar (Ungdomsstyrelsen 2006, Arvsfondsdelegationen 1982). Många frikyrkliga organisationer och ungdomsorganisationer skapade öppna verksamheter, det vill säga verksamheter som vände sig till en större krets av barn och ungdomar än

de egna medlemmarna. Men bland arrangörerna fanns även kommuner. Fram till 1980-talet skedde en kraftig utbyggnad av kommunala fritids- och ungdomsgårdar. Arvsfonden stödde under perioden 1950-1980 ett stort antal ungdomslokaler, varav en stor del var fritidsgårdslänkande verksamheter i regi av föreningsliv eller kommuner (Arvsfondsdelegationen 1982).

Stöd till offentliga huvudmän

Ända fram till slutet av 1970-talet gick en betydande del av lokalstödet till offentliga huvudmän. Det rörde sig huvudsakligen om kommuner, kommunala bostadsbolag och svenska kyrkan. Tillsammans stod dessa under perioden 1930-1980 för närmare 40 procent av de utdelade bidragen.

Fondens förhållande till stat och kommun aktualiserades i början av 1990-talet i samband med att en utredning om Arvsfonden tillsattes. Utredningen följdes 1994 av en ny lag som gällde Allmänna arvsfonden. Lagen har beskrivits som en formalisering av den praxis för att bevilja stöd som hade arbetats fram. Det tyder på att betoningen av att fondens stöd ska gå till ideell verksamhet hade ökat under åren (Riksdagens revisorers kansli 1999). I lagen slogs fast att fonden ska främja ”verksamhet av ideell karaktär” som vänder sig till fondens tre målgrupper barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning (Lag 1994: 243 om Allmänna arvsfonden). ”Stöd ur arvsfonden kan dock lämnas till offentlig huvudman om det finns särskilda skäl. Sådana särskilda skäl kan vara t.ex. att offentlig huvudman tillsammans med ideell organisation vill utveckla frivilliga och ideella insatser.” (Riksdagens revisorers kansli 1999)

Om trenden fram till mitten av 1970-talet var att inlemma sociala verksamheter i den offentliga sektorn och ge allt större ekonomiska bidrag till föreningsverksamheter, anläggningar och föreningslokaler så har den sedan slutet av 1980-talet varit den motsatta. Under den ekonomiska krisen på 1990-talet gjordes stora nedskärningar av kommunala verksamheter. Samtidigt har man sökt efter alternativa finansierings- och driftsformer. Den krympande ekonomin inom den offentliga sektorn har ökat intresset för andra verksamhetsformer i gränslandet mellan den offentliga och ideella sektorn (Sveriges kommuner och landsting 2007, Amnå 2005, Ungdomsstyrelsen 2006).

När viktiga funktioner för ett områdes sociala liv som post, bank, vårdcentral, apotek, affärer, skolor, fritidsgårdar eller bibliotek är hotade kan det också leda till att olika krafter i lokalsamhället, såväl ideella som inom kommun och näringsliv, går samman för att hitta nya lösningar (Persson 2005, Amnå 2005, Ronnby

1995). Mobiliseringen av civilsamhället har använts som en kommunal strategi. ”Kommunens uppgift blir att aktivera många aktörer – offentliga myndigheter, företag, organisationer, intresseföreningar och medborgargrupper – och att bygga partnerskap kring utvecklingsprojekt och långsiktiga investeringar där det breda engagemanget skapar en plattform för fortsatta satsningar”, skriver Sveriges Kommuner och landsting (2004).

Framför allt har det rört det sociala området, där man har velat stimulera ”alternativa utförare av välfärdsuppdrag” (Sveriges Kommuner och Landsting 2007). Det kan vara ideella organisationer som professionellt och avlönat utför uppgifter åt socialtjänsten eller landstinget på entreprenad, som till exempel behandlingshem, härbärgen för hemlösa och äldreboenden. Det rör sig om verksamheter som regleras av lagar och till stor del finansieras med offentliga medel. Men det märks även på andra områden som fritid, idrott och ungdomsverksamheter. Både ägandet och driften av anläggningar har förskjutits från kommuner till föreningar (Ungdomsstyrelsen 2006). Många kommuner har lagt ut skötseln av idrottsanläggningar på idrottsföreningar och driften av fritidsgårdar på föreningslivet. 2004 drevs till exempel 30 procent av alla fritidsgårdar i Sverige av föreningslivet, och av de 30 000 idrottsanläggningarna i Sverige ägs eller drivs ca 50 procent av föreningar (Svenska kommunförbundet 2004a). Andra exempel rör rent frivilliga, obetalda insatser (Lundström & Hammare 2001). Här finns exempel på hur landstinget engagerat volontärer i olika vårdformer, ideellt drivna frivilligcentraler som utför ”väntjänster” till äldre eller läxläsning för skolelever.

Omdefinition av det offentliga roll

Även om mycket av allt detta kan härledas till ekonomiska nedskärningar finns även andra aspekter på mobiliseringen av civilsamhället. Civilsamhället har till exempel beskrivits som en del i en alternativ välfärdsmodell, med ökad pluralism och individualisering, men också med kopplingar till ökat medborgerligt ansvar och inflytande (se t.ex. SOU 1993:82, Sveriges Kommuner och landsting 2007). Den nya betoningen av frivilligt arbete kan ses i ljuset av en pågående decentralisering och social förnyelse. Mobiliseringen av det civila samhället ingår som en del i sökandet efter nya former för offentliga verksamheter. I en tid när verkligheten blivit för komplex för att det ska vara möjligt att centralt kunna formulera hållbara lösningar ökar behovet av att lösa dem genom att mobilisera medborgarnas initiativkraft och ta till vara den kunskap som finns lokalt. De övergripande målen

utformas fortfarande på den centrala politiska arenan, men uttolkningen och verkställande lämnas till lokala institutioner och aktörer (Petersson 1997). Det har talats om en ny planeringskultur, som inte utgår från färdiga lösningar och modeller, utan växer fram i en nära dialog med invånarna i bostadsområdena (SOU 1993:91).

Mobiliseringen av civilsamhället har använts som statligt instrument i satsningar som syftar till social förnyelse. För att komma till rätta med olika typer av problem har kommunerna uppmuntrats till att hitta nya former för verksamheter, överskrida traditionella institutionella gränser, uppmuntra mobilisering underifrån, hitta nya samverkansparter, och de erbjuds ekonomiskt stöd, ofta i projektbidragens form (Petersson 1997). Här kan till exempel nämnas projektsatsningar byggda på tanken att involvera det lokala föreningslivet för att skapa ökad integration i miljonprogrammets mångkulturella förortsmiljöer, försök att hitta lösningar på problem som rör olika ”utsatta grupper”, till exempel invandrare, ungdomar och äldre. Här kan även flera Arvsfondssatsningar nämnas som riktar sig till utsatta barn i storstadsområden, barn och rasism, bemötande av personer med funktionsnedsättning.

Arvsfonden verkar i ett politiskt och ideologiskt definierat sammanhang. Den är en aktör på gränsen mellan det offentliga och civilsamhället. Då relationen mellan det offentliga och civilsamhället omdefinieras förändras även förutsättningarna för fondens verksamhet. Precis som i början av Arvsfondens historia pågår idag en omdefinition av vad som ska vara kommunens och statens ansvar, om än med andra förtecken. Här görs avgränsningar av vad som ska vara kommunens ”kärnverksamhet” och vad som inte ska ingå i den kärnan. Drifts- och ägandeformer har förändrats. Gränserna mellan föreningsverksamhet och renodlad kommunal verksamhet har blivit otydligare, liksom mellan ideell, offentlig och kommersiell verksamhet (Amnå 2005). Ideell verksamhet anses numera kunna ha betydelse för den ekonomiska utvecklingen i en region (ibid.), vilket märks i samarbeten mellan näringslivet och ideella organisationer. Det är någonting som ger de ideella organisationerna pengar och företagen ”moralisk goodwill” (Westlund 2005). Kultur- och fritidsfrågor har börjat ses som kommunala tillgångar – ”satsningar på kultur, fritid och idrott kan bidra till att ge kommunen en positiv och lockande profil. En profil som attraherar invånare och företag kan öka trivseln och därmed främja den lokala utvecklingen” (Ungdomsstyrelsen 2006). Det här är en utveckling som märks inte minst i framväxten av kulturhus och

ungdomens hus. Utvecklingen av ungdomens hus pekar på en annan tendens i inriktningen av det kommunala engagemanget: polariseringen mellan centrum och periferi. Medan utvecklingen för fritidsgårdarna har bestått av nedläggningar och en övergång från kommunal drift och ägande till föreningar så har den gått i motsatt riktning när det gäller ungdomens hus/musikhus. En studie som Ungdomsstyrelsen har gjort visar att kommuner i allt högre utsträckning satsar på verksamheter av typen ungdomens hus. År 2005 ägdes, och i någon form drevs, närmare 80 procent av ungdomens hus/musikhus av kommunen och dess bolag. Antalet ungdomens hus i kommunal regi har stadigt ökat under hela 2000-talet, medan det har skett en minskning av både de hus som är kommunalt ägda men drivs av föreningar, och av de hus som både ägs och drivs av föreningar (Ungdomsstyrelsen 2006). Satsningarna innebär en förskjutning av resurserna mot centrum, kommunen koncentrerar sina resurser för ungdomsverksamhet till ungdomens hus, och dessa ligger centralt belägna i tätorter.

Ökat utrymme för det civila samhället

Nedskärningar och öppningen för ”alternativa utförare av välfärdsuppdrag” skapar ett utrymme för det civila samhället. Det kan ta plats – men det kan också få ta över uppgifter som tidigare definierades som ett ansvar för det offentliga. Det sker direkt genom övergången från generella bidrag, som garanterar de ideella organisationernas existens, till riktade bidrag i form av betalning för utförda tjänster, och att kommuner lägger ut uppgifter på ideella organisationer

genom regelrätta upphandlingar (se t.ex. Amnå 2005, Svedberg & Trädgårdh 2006). Det sker också indirekt: när kommunen skär ner så ökar behovet av insatser som ideella sedan går in och fyller. Frivilligt arbete har ofta beskrivits som ett komplement till, inte en ersättning för, offentligt finansierade verksamheter (Grassman, Olsson & Svedberg 2005). Men forskning om civilsamhället har pekat på dilemman som rymms i den beskrivningen. Var går gränsen för det som tidigare var statens eller kommunens ansvar, och hur ska ideella organisationer agera då kommuner skär ner? (Lundström & Hammare 2001). En tänkbar konsekvens är att föreningar utvecklas just till ”alternativa utförare” med ekonomiskt stöd av kommunala medel. Det leder till en professionalisering av det ideella arbetet i bemärkelsen att det utförs som avlönat arbete inom ramen för den ideella organisationen. Samma utveckling kan leda till amatörisering. En risk som påtalats med att verksamheter som tidigare har bedrivits med kommunalt anställd personal utförs av ideella organisationer är att kvaliteten sjunker (Svedberg 2005). Övergången från generella till riktade bidrag för specifika tjänster kan också leda till att civilsamhällets självständighet i förhållande till stat och kommun undergrävs. Det riskerar också att leda till en urholkning av det ”alternativa” som civilsamhället förväntas bidra med, att organisationerna inte längre bidrar med nytänkande och initiativkraft (Wijkström & Lundström 2002).

Mycket av den utveckling som har beskrivits ovan har ägt rum under den tidsperiod som den här utvärderingen omfattar. Hur har Arvsfonden förhållit sig till utvecklingen?

3. ARVSFONDENS LOKALSTÖD

Lokalstödet är avsett för ideella organisationer. Arvsfonden ger inte lokalstöd till enskilda personer eller företag, och inte till offentliga huvudmän. Fonden ger inte stöd till ”offentlig verksamhet som normalt finansieras med skattepengar” (Arvsfondens hemsida, 080218). Lokalstödet är ett stöd som går direkt till om-, till- eller nybyggnad av lokaler om dessa åtgärder är nödvändiga för att föreningen ska kunna genomföra en ”nyskapande och utvecklande verksamhet” som vänder sig till någon av fondens målgrupper: barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Organisationer kan även få ekonomiskt stöd till utrustning av lokaler på samma grunder. Det förekommer också att Arvsfonden, i form av projektstöd, stödjer projekt som ger unga möjlighet att vara delaktiga vid planering och utformning av ungdomslokaler eller anläggningar som i övrigt finansieras av andra.

För att få lokalstöd ska organisationen

- ha funnits i minst två år
- ha utvecklat en nyskapande och utvecklande verksamhet som kräver en förändring av lokalen eller anläggningen (kostnader för inköp, ny-, om- eller tillbyggnad)
- kunna finansiera en del av kostnaden själv
- anpassa lokalerna för personer med funktionsnedsättning
- använda lokalerna för det ändamål som ligger till grund för beslutet under minst 10 år. Det innebär att organisationen måste äga lokalerna eller hyra dem med långtidskontrakt under 10 år
- upplåta lokalerna till andra barn-, ungdoms- eller handikapporganisationer utan egen vinning, så länge det inte inkräktar på den egna verksamheten.

Fonden ger inte bidrag till normalt underhåll av lokaler eller byggnader, ”som till exempel byte av värmesystem, renovering av skorsten, omläggning av tak eller målningsarbeten” (ibid.).

Sedan 2005 finns även kravet att de som ingår i målgruppen i någon utsträckning ska vara med och både planera och genomföra projektet. ”Vi vill att våra målgrupper ska kunna vara med och påverka utvecklingen i samhället. Därför ger vi stöd till projekt som de själva deltar i. Projekten ska sedan kunna bli inspirerande förebilder och sprida idéerna över hela landet” (ibid.).

Lokalstöd och projektstöd

Arvsfonden gör åtskillnad mellan stöd till lokaler och stöd till projekt. Som tidigare nämnts har den del av fondens medel som går till att iordningsställa lokaler minskat kraftigt sedan 1970-talet. Det har skett en förskjutning i riktning mot bidrag till utvecklings- och försöksverksamheter av olika slag, så kallat projektstöd. Målet för denna typ av bidrag är att hitta fungerande metoder för att förbättra livsvillkoren för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Projektstödet är ofta åtgärdsinriktat. Det går till projekt som avser att utveckla metoder till exempel för arbetet mot rasism, integration, att förbättra barns situation i utsatta områden, finna nya stödformer för personer med funktionsnedsättning och att öka ungas delaktighet i samhället.

Lokalstödet skiljer sig från projektstödet genom de höga kraven på långsiktighet. I likhet med fondens övriga stöd så är det aldrig helt nya organisationer som får lokalstöd – organisationen ska ha funnits i minst två år (för projektstöd gäller ett år). För lokalstödet gäller dessutom att föreningen ska äga lokalen eller ha ett avtal om att få använda den i minst 10 år. Detta hänger samman med att stödet till lokaler betraktas som en uppbyggnad av förmögenhet hos den som tar emot stödet, och tioårsperioden som en avskrivningsperiod (Prop. 2002/03:136).

Lokalstödet ställer även krav på tillgänglighet. De organisationer som beviljas lokalstöd ska vara beredda att låta andra föreningar använda lokalen om det inte hindrar den egna verksamheten. De ska även anpassa lokalen så att den är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

4. LOKALSTÖDET 1994–2006

Det här kapitlet bygger på resultaten av kartläggningen av de lokalstöd som beviljades 1994-2006 och baseras huvudsakligen på fondens register över beviljat stöd, och för perioden 2003-2006 även på organisationernas egna ansökningar. Fokus ligger på Arvsfonden snarare än på organisationerna själva: för vilket syfte lokalstöd har beviljats och den förändring som skett under utvärderingsperioden. Inledningsvis gör jag en kort historisk tillbakablick.

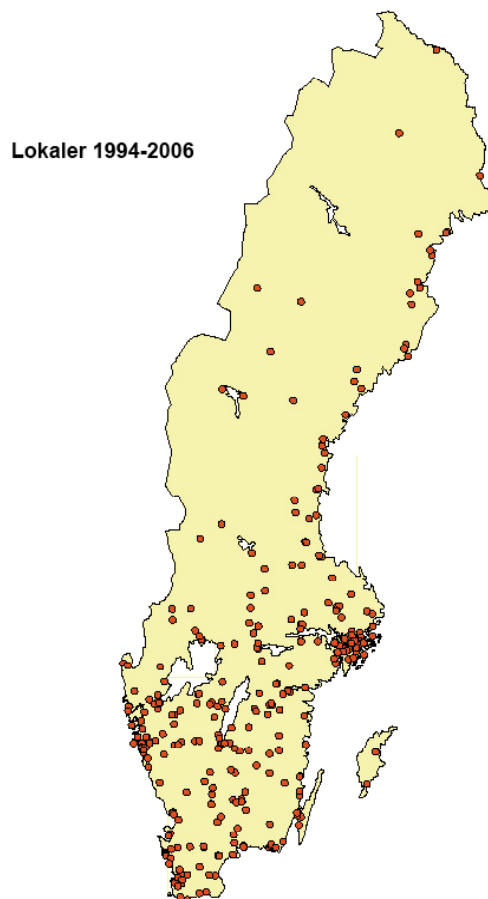
Vilka organisationer och för vilka ändamål det har varit möjligt att få stöd genom fonden speglar i hög utsträckning samhällssituationen vid olika tidpunkter. Under lång tid var utvecklingen av verksamheter på bland annat det sociala området förknippad med tillgången till lokaler. Det handlade om att skapa fysiska förutsättningar för ideell verksamhet. Fram till slutet av 1970-talet gick största delen av Arvsfondens medel till byggnader. Barnhem, sommarkolonier, daghem och fritidshem, liksom scoutstugor, klubbhus och ungdomsgårdar.

Under 1960-talet gick över 90 procent av fondens bidrag till att anordna och utrusta byggnader avsedda för barn och ungdomar, framför allt fritidslokaler (ungdomsgårdar, scoutstugor m.m.) och barnstugor (Socialdepartementet 1982). Fram till 1975 gick en stor del av det ekonomiska stödet till barnstugor. När statsbidrag infördes både för drift och för anordnande av barnstugor 1975 upphörde fondens bidrag. Under åren 1975–1980 sjönk bidragen till lokaler till ca 16 procent av fondens totala stöd, och utgjordes huvudsakligen av fritidslokaler för barn och ungdomar (Socialdepartementet 1982).

Som nämnts tidigare så gick en betydande del av lokalstödet ända fram till slutet av 1970-talet till offentliga huvudmän. Kommuner, kommunala bostadsbolag och svenska kyrkan fick närmare 40 procent av de utdelade bidragen. Utöver det var scoutorganisationer, religiösa samfund, nykterhetsorganisationer och politiska ungdomsförbund mottagare av lokalstöd. Från 1967 gavs handikapporganisationer möjlighet att få medel från Arvsfonden. Idrottsorganisationer fick fram till 1980-talet statligt stöd och finns därför inte med som bidragsmottagare under den tiden. Sedan dess har idrottsorganisationerna hört till Arvsfondens stora bidragstagare när det gäller lokalstöd.

Var finns de organisationer som fick lokalstöd 1994–2006?

Totalt har 83 889 275 kr delats ut i lokalstöd under åren 1994-2006. Det är 466 organisationer som har fått lokalstöd under denna period. Kartan visar var i landet organisationerna finns. I bilaga 3 finns en förteckning över organisationerna.

Vilka organisationer fick lokalstöd 1994–2006?

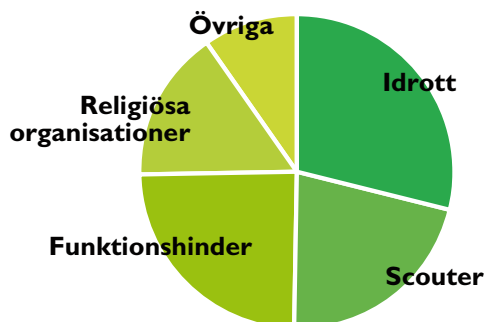
Under åren 1994-2006, den period som utvärderas i den här rapporten, finns inte längre *kommuner* med som mottagare av stöd till lokaler. Det är som nämnts en förändring som har pågått sedan slutet av 1970-talet/1980-talet. Däremot förekommer kommuner som mottagare av projektstöd, i projekt där de samarbetar med ideella organisationer, till exempel för att utveckla verksamhet¹.

Det är fortfarande framför allt traditionella och väl etablerade föreningar av folkrörelsetyp som tar emot

¹ År 2006 gick drygt 5% av projektbidragen till en offentlig huvudman: kommuner, museer och sjukhus (Arvsfondsdelegationens Verksamhetsberättelse 2006).

bidrag: idrottsorganisationer, frikyrkoförsamlingar, handikapporganisationer, scoutrörelsen.

Diagram 1. Stödets fördelning mellan olika organisationstyper 1994–2006²

De som tagit emot mest lokalstöd under perioden är *idrottsorganisationer* och *handikapporganisationer*. Idrottsorganisationerna är fler till antalet, men handikapporganisationer har fått större summor per bidrag. Varken de nykterhetsorganisationer eller de politiska ungdomsorganisationer som fanns med bland mottagarna fram till slutet av 1970-talet finns med i någon nämnvärd omfattning under utvärderingsperioden. Det rör sig om mindre än en organisation om året. *Religiösa organisationer* har fortsatt att förekomma relativt ofta. De religiösa samfund som har fått stöd är uteslutande kristna (utöver protestantiska frikyrkliga förekommer ett mindre antal katolska och assyriska/syriska föreningar).

Antalet *kulturorganisationer* som har fått lokalstöd är få. Det kan åtminstone delvis förklaras av att ungas kulturaktiviteter ofta sker genom studieförbund, eller genom Kulturskolan/kommunala musikskolan (Ungdomsstyrelsen 2006). Det ser ut att vara vanligare att kulturell verksamhet får projektstöd snarare än lokalstöd. Studieförbund är till exempel vanliga mottagare av projektstöd, och kultur finns med som ett prioriterat område för fonden. Ytterligare en förklaring till att få lokalstöd har gått till kulturorganisationer kan vara att ungas egna kulturföreningar, i den mån de finns, har svårt att klara kraven på stabilitet – föreningen ska som nämnts ha funnits i två år, och ska kunna garantera att lokalen används för samma verksamhet i tio år. Det kan vara svårt att förena med ungdomsorganisationer som ofta är mer tillfälliga.

Föreningar som vittnar om att det är personer som har invandrat till Sverige som har organiserat sig är sällsynta, endast sex organisationer som kan räknas till den typen har fått lokalstöd under den undersökta

² De olika typerna av organisationer har fått ungefär lika stora summor/bidrag, med undantag för handikapporganisationer, som fått större summor/bidrag.

perioden, och ingen under de senaste fyra åren. Det har i dessa fall rört sig om idrottsföreningar eller religiösa organisationer. När det däremot gäller Arvsfondens andra stödform, projektstöd, finns de representerade i betydligt större utsträckning.

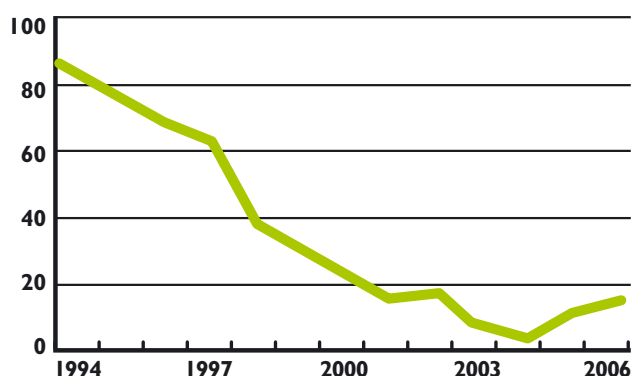
Gemensamt för organisationerna är att de helt eller delvis har barn, ungdomar och/eller personer med funktionsnedsättning som målgrupper. Den största andelen av organisationerna vänder sig till ungdomar eller både barn och ungdomar. Omkring en fjärdedel är handikapporganisationer. Utöver detta förekommer andra typer av föreningar som gör speciella satsningar på barn eller ungdomar med funktionsnedsättning. För samtliga organisationer ställs dessutom kravet att lokalen ska anpassas till personer med funktionsnedsättning.

Med undantag för handikapporganisationer förekommer inga *sociala organisationer*, dvs. föreningar som huvudsakligen driver specifika sociala frågor, bland de som fått stöd till lokaler.

Vilken omfattning har lokalstödet haft?

Sett över hela perioden så har det skett en successiv minskning både av antalet föreningar som har fått stöd till lokaler och hur mycket pengar som har betalats ut. I antal har det varit en mer än 90-procentig minskning, från som mest 80 stöd 1994 till som lägst tre 2004. Minskningen av antalet stöd har skett i två omgångar. Den första minskningen skedde 1998 då antalet stöd per år i det närmaste halverades. Över hälften av lokalstöden i utvärderingen beviljades under den perioden. Antalet fortsatte därefter att sjunka ända fram till 2004, och har sedan återigen ökat.

Tabell 1. Antal beviljade lokalstöd 1994–2006

Mätt i hur mycket pengar som har betalats ut i lokalstöd är bilden densamma, om än inte riktigt lika drastisk. Det har skett en halvering under perioden. Tendensen är alltså att stöden har blivit färre men större. I början av utvärderingsperioden var nivåerna på beloppen generellt

ganska låga. Hälften av bidragen 1994 var under 100 000 kronor. Endast tretton av de drygt 80 bidragen var över 350 000 kronor. Successivt har andelen bidrag under 100 000 kronor minskat till mellan en tredjedel och en fjärdedel av det totala antalet. Samtidigt som den generella nivån på bidragen har ökat så har även andelen mycket höga belopp (en miljon eller mer) ökat. *Under åren 2003-2006* utgör de mycket stora beloppen närmare hälften av det totala stödet, sex av tretton miljoner kronor, och har gått till tre organisationer.

Till vilka ändamål har lokalstödet beviljats?

Ofta har de stöd som beviljats under utvärderingsperioden gällt om- eller tillbyggnad av en lokal som föreningen redan har tillgång till. Byggnaden, eller delar av den, behöver anpassas till annan verksamhet, moderniseras eller rustas upp. Det kan handla om att bygga ut eller att utnyttja en hittills outnyttjad del av lokalen, t.ex. en källarvåning eller vindsutrymme, installera en toalett, vinterbona delar av en lokal för att förlänga säsongen eller ge möjlighet till åretruntaktiviteter.

En mindre andel av organisationerna har fått ekonomiskt stöd för att köpa eller bygga en fastighet. Köpet kan bero på att en tidigare lokal/fastighet blivit för liten eller inte är ändamålsenlig. I andra fall rör det sig om föreningar som under lång tid, ofta flera decennier, har hyrt och skött underhållet av en fastighet (ofta ett statligt verk eller en församling), som nu ska säljas. Föreningen vill köpa fastigheten för att trygga verksamheten. I andra fall är det en förening som tidigare har hyrt lokal men inte längre har råd på grund av att hyran har ökat. De vill istället skapa trygghet och kontinuitet för föreningen genom att bygga ett eget klubbhus. Det finns också några exempel på hur en förening har fått en gammal skola, barnstuga eller baracker och söker pengar för att flytta och anpassa dessa byggnader till föreningens verksamhet.

I några enstaka fall har stödet gått till en förening som ska skaffa segelbåtar, köpa en specialbyggd flotte för rehabiliteringsändamål, göra en upplevelseplats för funktionshindrade och bygga en skateboardramp.

Lokalstöd vid utvecklingsarbete

Att döma av fondens sammanställning av de beviljade anslagen så ser det ut som att en del av lokalstödet, framför allt när det gäller större belopp, har varit förknippat med någon form av utvecklingsarbete under i stort sett hela utvärderingsperioden. I allmänhet beskrivs en egen, större eller mer ändamålsenlig lokal som en möjlighet att utveckla verksamheten.

Situationen för föreningen kan vara trånga lokaler där verksamheter för vuxna och barn ska samsas, vilket ger upphov till intressekonflikter och konkurrens om samma yta. Med rum som är avsedda enbart för barn- eller ungdomsverksamhet får dessa grupper större tillgång till lokalen. Det kan vara några medlemmar som förut har repeterat med en musikgrupp i rum som även används för andra ändamål, vilket gör att banden får begränsade repetitionstider och måste flytta sin utrustning in och ut ur förråd. Med en egen replokal blir det lättare att repetera, och det kan i bästa fall också locka fler till organisationen. En idrottsförening kan ha varit hänvisad till omklädningsrummet eller ett litet kontor för att ha taktikmöten, utbildningar och föräldramöten. Med en möteslokal i anslutning till träningslokalen blir förutsättningarna för möten och utbildningar inte bara lättare, det gör också att föreningens medlemmar kan träffas även före, efter eller mellan träning och möten. Trånga lokaler sätter en gräns för hur många personer som kan delta i verksamheten. Större lokaler gör det möjligt att ta emot fler barn och ungdomar. Med ett sovloft kan en scoutförening få möjlighet att ha övernattningar. En träfflokal med kafeteria och musikanläggning kan locka till sig andra unga än de som tillhör föreningens vanliga målgrupper. I glesbefolkade områden där barn och ungas aktiviteter kräver att föräldrar skjutsar kan en kafeteria göra föräldrarnas väntan trevligare och bidra till att föreningen får behålla sina medlemmar.

Handikappanpassning och stöd till handikapporganisationer

Det är en stor del av alla lokalprojekt som ska handikappanpassa lokalerna i samband med en ombyggnation. Handikappanpassning är inte bara ett krav som Arvsfonden ställer. Det är även ett krav för att få bygglov. Det gör ibland att en ombyggnation av en lokal blir mer omfattande än vad organisationen hade räknat med. Fonden kan ge stöd till den nödvändiga handikappanpassningen.

Stödet till handikapporganisationerna skiljer sig från det stöd som ges till övriga organisationer. Dels genom att det inte enbart gäller barn och ungdomar utan även vuxna, och dels för att det oftare än för andra organisationer, rör stöd till datorutrustning till organisationens kansli.

Idrottsföreningar som utökar sin sociala verksamhet

En trend är att Arvsfonden beviljar stöd till idrottsföreningar som utvidgar sin verksamhet till att omfatta social verksamhet. En samlingslokal eller en

Arvsfonden kräver att målgruppen om möjligt är delaktig. På bilden ses gymnasieungdomar som bygger en lägerplats anpassad för personer med funktionsnedsättning. Pataholms Segelklubb.

egen klubblokal beskrivs ofta som en förutsättning för den sociala delen av verksamheten. Med tillgång till en egen lokal kan föreningen även ordna verksamheter under kvällar, helger och skollov. Ofta beskriver de hur de håller på och skapar fritidsgårdslänkande verksamhet med kafé och musik mm. Inte sällan har dessa föreningar ambitionen att nå även barn och ungdomar som inte idrottar. Samma tendens gäller även för religiösa föreningar.

Miljöinriktning

En mer marginell företeelse är att stödet har någon koppling till miljö- eller globaliseringsfrågor. Det finns ett litet antal scoutorganisationer som talar om att miljöanpassa sina lokaler, till exempel genom att ta vatten från en intilliggande källa, installera braskamin, utvinna el genom solpaneler och vindsnurror eller använda s.k. grön el, ha miljötoalett och kompost m.m. I ett fall tänker en förening bygga ett globalt infocenter, en kontaktplats för skolungdomar som är intresserade av internationella frågor och solidaritets- och rättvisefrågor. Centret ska rymma en butik och ett kafé som stödjer ekologisk och rättvis handel.

Från generell inriktning

till krav på utvecklingsarbete

Under en stor del av perioden har stödet haft en förhållandevis generell inriktning. Ända fram till slutet av 1990-talet ser de beviljade stöden ut att ha syftat till att skapa fysiska förutsättningar för ideell verksamhet. Stöd beviljas till exempel där övrig föreningsverksamhet i närområdet eller samlingslokaler saknas eller där fritidsutbudet i övrigt är ensidigt. Den utveckling som föreningarna beskriver under den tiden har inte i någon större utsträckning inneburit nyskapande i bemärkelsen unikt, nytt. Det är snarare föreningens egen verksamhet som får möjlighet att utvecklas mer i enlighet med vad man beskriver som ett behov hos medlemmarna, som ett svar på vad som sker i lokalsamhället eller för att vidga verksamheten till att omfatta fler målgrupper. Allra tydligast är det när det gäller de lägre beloppen.

Den kraftiga minskningen mot slutet av utvärderingsperioden beror på förändringar i fondens tillämpning av villkoren för lokalstöd. Extra tydligt blir det från och med 2003. Kraven på nyskapande var höga, berättar en av fondens handläggare. Det var inte tillräckligt att rent allmänt hänvisa till att lokalen behövs för att utveckla den ordinarie verksamheten.

Den verksamhet som föranledde lokalåtgärden skulle vara unik i landet. Det resulterade i att antalet beviljade lokalstöd minskade kraftigt. Under 2003 och 2004 beviljades endast åtta respektive tre organisationer lokalstöd. Det ledde till att man 2005, för att försöka öka antalet lokalstöd, beslutade sig för att göra en mindre hård tolkning av vad som ska betraktas som nyskapande verksamhet. Den skulle inte behöva vara unik i hela landet, det skulle räcka med närområdet. Man försökte också väcka intresse för lokalstödet på olika sätt, till exempel genom riktad information till kommuner.

Fondens krav på utveckling av verksamheten under senare delen av utvärderingsperioden syns till exempel i organisationernas formuleringar om att man vill integrera personer med funktionsnedsättning, nå nya målgrupper som flickor/pojkar, invandrare, yngre eller äldre personer. Det märks hos föreningar som tänker anordna studiecirkel i samarbete med studieförbundet SISU kring droger, om att vara en bra kompis eller om kost och motion. Trenden att fonden beviljar stöd till idrottsföreningar och församlingar som vill ta ett ökat socialt ansvar genom att skapa fritidsgårdslänkande mötesplatser för områdets alla barn, oavsett om de är medlemmar i föreningen eller inte, blir än tydligare. Några föreningar nämner demokratisering och delaktighet för ungdomar genom att göra dem delaktiga i planering och framtida verksamhet eller, som i ett par fall, där ungdomar på gymnasieutbildningar involveras i byggarbetet.

Ansökningar som fått avslag

Minskningen av Arvsfondens lokalstöd har inte berott på att ansökningarna har varit få. Under åren 2003-2006 inkom omkring 500 ansökningar om lokalstöd till Arvsfonden. Av dessa har ett fyrtiotal, det vill säga var tolfte, beviljats. På Arvsfondens hemsida kan man läsa att när det gäller fondens stöd som helhet så beviljas i genomsnitt var sjätte ansökan. Jämförelsevis är det alltså betydligt färre ansökningar som beviljats stöd för lokaler än för projektverksamhet. Arvsfonden har under senare år inte fördelat hela den summa som står till förfogande för projekt- och lokalstöd. Att en organisation får sin ansökan om lokalstöd avslagen beror således på att ett eller flera av kriterierna inte har uppfyllts (föreningen har inte funnits i minst två år, har inte verksamhet som vänder sig till fondens målgrupper, uppfyller inte kraven på långsiktighet, har inte bedömts vara nyskapande eller är inte en ideell organisation). En översiktlig genomgång av rubrikerna för avslagen tyder på att en relativt stor andel ansökningar kommer från verksamheter som inte kan få stöd på grund av att de är offentligt finansierade. Det kan vara skolor

(kommunala eller friskolor), förskolor, korttidsboenden, föräldrakooperativ. En annan kategori av avslag är organisationer som inte uppfyller kravet på att bedriva verksamhet för Arvsfondens målgrupper. Till den sista kategorin hör de som uppfyller de formella kraven när det gäller organisationstyp och målgrupper, men där avslagen ser ut att gälla själva åtgärden. Den är i dessa fall inte förknippad med utveckling av ny verksamhet, utan handlar snarare om möjligheten att över huvud taget kunna bedriva någon verksamhet (t.ex. att ersätta ett nedbrunnet eller mögelskadat hus) eller som gör lokalerna mer ändamålsenliga och verksamheten mer attraktiv för målgrupperna (t.ex. nya läktare, dusch- och omklädningsmöjligheter, toaletter). Bland dessa avslag finns en del som kan beskrivas befinna sig på gränsen mellan lokal och utrustning – konstgräsplan, löparbana, segelbåt, flotte, klättervägg, paddock, olika typer av anläggningar.

Hur ska det låga antalet ansökningar som har bedömts uppfylla Arvsfondens krav tolkas? Är de ideella organisationernas barn- och ungdomsarbete inte utvecklingsinriktat? Det är en fråga som jag återkommer till senare i rapporten.

Sammanfattningsvis har utvecklingen under utvärderingsperioden gått mot att färre organisationer har fått stöd. Minskningen har varit över 90 procent, från som mest 80 stöd år 1994 till som lägst tre. Ser man till hur mycket pengar som har betalats ut så har stödet halverats under perioden. Storleken på de enskilda bidragen har höjts, samtidigt har de riktigt stora stödens andel av det totala stödet ökat. Därtill har syftet ändrats från en mer generell inriktning där organisationers behov av lokaler för att kunna bedriva verksamhet ser ut att ha varit vägledande, mot att en specifik utveckling av verksamheten har krävts. Detta har skett under samma period som kommunerna har gjort omfattande nedskärningar av barn- och ungdomsverksamheter och av stödet till föreningslivet.

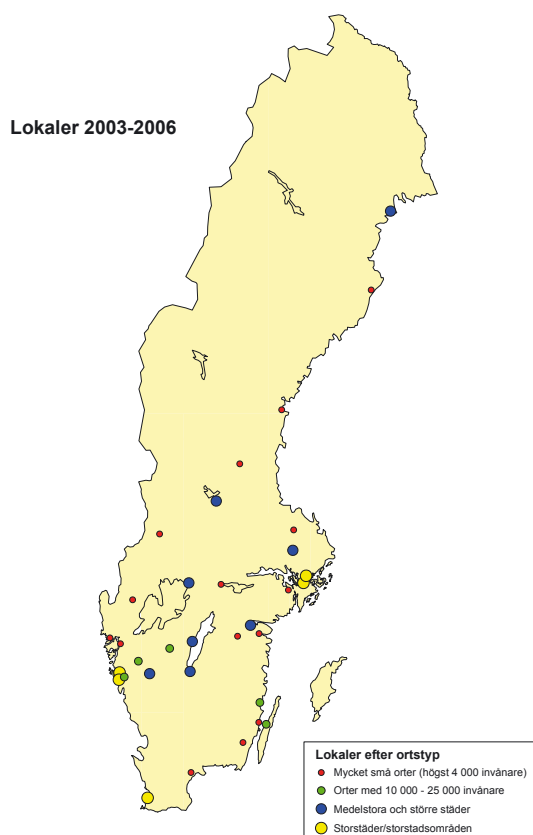
5. LOKALSTÖDET 2003–2006, EN FÖRDJUPNING

Det här och nästa kapitel är en fördjupning av utvärderingen av lokalstödet under åren 2003–2006. Kapitlen bygger på svaren från den enkät som skickats ut till de 29 organisationer som har ingått i fördjupningsstudien, telefonintervjuer med sju av dessa och besök med intervjuer och samtal i fyra organisationer.

I det här kapitlet gör jag en genomgång av till vilka ändamål och till vilka organisationer Arvsfonden har beviljat lokalstöd. Var i landet finns föreningarna? Hur mycket pengar har betalats ut, och hur har stödet fördelats mellan organisationerna? Vilka målgrupper når man ut till, och hur har deras delaktighet sett ut? Kapitlet överlappar till vissa delar det föregående kapitlet, vilket gör att en del upprepningar förekommer.

Var finns lokalerna?

Kartan visar samtliga 34 organisationer som har beviljats lokalstöd under 2003–2006.

Vilka organisationer har fått pengar?

I fördjupningsstudien har 29 organisationer ingått. Samtliga har fått lokalstöd under perioden 2003–

2006. I översikten nedan visas organisationernas namn, ändamål och storlek på bidraget. De fem organisationer som har fått stöd men som inte har ingått i fördjupningsstudien redovisas i bilaga 2.

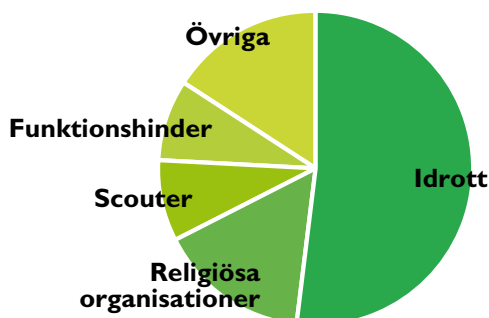
Organisation	Ändamål	Fick stöd år	Belopp
Edsbyns Pingstförsamling	Om- och tillbyggnad av källarplan till ungdomsgård	2003	300 000
Nybro Vikings Idrottsförening	Ombyggnad av affär till ungdomslokaler och inköp av inventarier	2003	120 000
Rinns Atlet- och Idrottsklubb	Tillbyggnad av föreningslokal	2003	75 000
Fjälkinge Scoutkår	Nybyggnad av scoutstuga	2003	100 000
Bankekind-Vårdsbergs Frikyrkoförsamling	Inköp av fastighet, om- och tillbyggnad av samlingslokaler och inköp av inventarier	2003	60 000
Nolby Alpina Skidklubb	Tillbyggnad av klubbhus	2003	300 000
Påryd Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga	2003	100 000
Hovås Billdal Idrottsförening	Om- och tillbyggnad av klubbstuga	2004	300 000
Frälsningsarmén i Göteborg	Om- och tillbyggnad av ungdomslokaler	2005	500 000
Pataholms Segelklubb	Byggnation av handikappanpassad lägerplats samt färdigställande av klubbstuga	2005	415 000
Enköpings Rugbyklubb	Tillbyggnad av klubblokal	2005	240 000
Basta Arbetskooperativ	Inköp av utrustning/material för byggnation av barn- och ungdomsanläggning	2005	105 000
Malmö Fäktklubb	Ombyggnad av fäktsal	2005	129 500
De Handikappades Riksförbund (DHR) i Borås	Tillbyggnad av samlingslokaler (entré, förråd)	2005	760 000
Kristinebergs Fotbollsförening	Tillbyggnad av klubbstuga	2005	100 000
Falköpings Golfklubb	Projektet Golf för funktionshindrade – anpassning av klubbhus	2005	430 000
Ljungkile Ridklubb	Tillbyggnad av föreningslokal för ungdomssektionen	2005	155 000
Stiftelsen Skara stifts folkhögskola	Tillgänglighetsanpassning av Hjo Konstskola	2005	1 020 675
KFUM Jönköping	Inköp och ombyggnad av industrilokal till ungdomsarena	2005	1 000 000
Svenska Missionsförbundets Ungdom (SMU) Tegelsmora-Örbyhus	Projektet Musikhuset Örbyhus – ombyggnad av källarvåning till repetitionslokal/studio	2006	155 000
Stiftelsen Bevara Vårt Kulturarv	Projektet Satsning på dans och hantverk – ombyggnad av utbildningslokal	2006	3 900 000

Organisation	Ändamål	Fick stöd år	Belopp
Billingsfors Idrottsklubb	Nybyggnad av klubbstuga	2006	517 000
Villastadens Idrottsförening	Projektet Mer än bara idrott – nybyggnad av klubbhus	2006	505 000
Eolshäll 4H-gård	Tillgänglighetsanpassning av byggnader och yttre miljö	2006	310 250
Föreningen Kulturprojekt Röda Sten	Ombyggnad av kreativ verkstad	2006	61 500
Sveriges Dövas Riksförbund (SDR)	Projektet Västanviks Gröna rum – utbyggnad och förändring av trädgården	2006	150 000
S:t Anna-Hösterums Skytteförening	Ombyggnad av skjuthall, klubblokal och skjutbana med kulfång	2006	225 000
Mölnlycke Ryttarsällskap	Nybyggnad av ridhus och byggnad av handikaptoalett och ramp i klubbhuset	2006	325 000
Notvikens Idrottsklubb	Byggnation av ny föreningslokal	2006	700 000

Precis som tidigare under utvärderingsperioden (åren 1994–2002) så är idrottsorganisationer de största mottagarna. Hälften av föreningarna som har beviljats stöd är idrottsorganisationer. Majoriteten av dessa är inriktade på fotboll eller ishockey, ett mindre antal ägnar sig åt ridsport, skytte, golf.

I tabellen nedan visas fördelningen på typ av organisation.

Diagram 2. Stödets fördelning på typ av organisationer, 2002–2006

I gruppen ”övriga” finns ett arbetskooperativ som ska göra ett lekområde för medlemmarnas barn, en kulturförening som bygger om lokaler för att göra en kreativ verkstad för barn, en 4H-gård som ska handikappanpassa utemiljön samt två stiftelser.

Majoriteten av organisationerna som har fått arvsfondens stöd är ideella organisationer där arbetet i verksamheten huvudsakligen utförs med hjälp av frivilliga, obetalda insatser. I den mån föreningarna har någon anställd rör det sig ofta om kanslipersonal. Sådana

tjänster är i hög grad beroende av kommunal ersättning och möjliggörs inte sällan av lönebidragsanställning. Det är oftast medlemmar som leder barn- och ungdomsverksamheterna. I tre fall har stödet gått till organisationer som driver skolor. Betingelserna för dessa skiljer sig mycket från de övriga organisationerna i utvärderingen på så sätt att det mesta av arbetet i skolverksamheten görs av avlönad personal. Det gör att organisationer i dessa två fall snarast kan ses som alternativa utförare.

Lokalernas tillgänglighet

Lokalerna skiljer sig åt när det gäller tillgänglighet, både med avseende på målgrupper och öppethållande. Här kan man tala om öppna och slutna lokaler. Olika platser rymmer olika förutsättningar för verksamheter. Platser är utformade så att de underlättar vissa processer och motverkar andra (Topor 2004). Det handlar till exempel om tillgänglighet. Vem har tillgång till en viss lokal, är den öppen eller sluten, är den till för de utvalda eller för ’alla’? För vilka aktiviteter är den utformad? Är den anpassad för en viss bestämd och tidsbegränsad aktivitet, eller finns det utrymme för spontana möten och aktiviteter?

Knappt hälften av lokalerna kan beskrivas som slutna. De är tänkta att användas för föreningens kärnverksamhet som vänder sig till medlemmar. Man samlas kring en viss aktivitet, som äger rum vid vissa tider i vissa lokaler. Mellan dessa tillfällen är lokalen stängd/inte tillgänglig. Drygt hälften av det beviljade stödet har gått till lokaler som har förhållandevis hög grad av öppenhet och tillgänglighet. De ska användas för verksamhet som vänder sig till en vidare målgrupp än föreningens medlemmar. Ofta planeras för aktiviteter och utrymmen som kan användas vid andra tidpunkter än själva föreningsaktiviteten. Det kan vara öppet för läxläsning, café, pingis, biljard, musiklyssning eller replokaler. Benämningarna ”öppen” och ”sluten” är samtidigt missvisande, eftersom de kan leda tanken till öppenhet och slutenhet gentemot omgivande samhället. De föreningslokaler som här kategoriseras som ”slutna” kan mycket sällan beskrivas som stängda i förhållande till närområdet. Tvärtom vänder sig föreningen ofta utåt, söker upp barn och unga där de finns, ibland för att värva nya medlemmar, ibland för att delta i arbete mot mobbing eller alkohol och narkotikamissbruk. Det framkommer också i intervjuer och enkäter att många av lokalerna även används av andra föreningar.

Lokalernas ändamål och målgrupper

Majoriteten av de 29 lokalstöden går till tillbyggnad av lokaler som föreningen redan disponerar. Det kan vara att bygga ut för små lokaler, inreda en källare, anpassa lokalerna för nya verksamheter eller målgrupper, t.ex.

handikappanpassning eller anpassning för inriktning på sociala verksamheter, breddning av målgruppen. I fyra fall gäller stödet nybyggda lokaler, och i lika många gäller det nyinköpta lokaler som ska anpassas till föreningens verksamhet.

Arvsfondens krav på att lokalerna ska behövas för att utveckla verksamheten har varit höga under den här perioden. Hur syns det i de beviljade stöden? För vilka ändamål har lokalstödet beviljats? Med utgångspunkt från Arvsfondens registerutdrag har jag gjort ett försök att kategorisera de beviljade stöden. Tre tämligen grova kategorier har utkristalliserat sig. Det är organisationer som

- *vidgar sin verksamhet till att omfatta barn och unga som inte är medlemmar (ca hälften av organisationerna)*
- *vill nå fler medlemmar eller nya målgrupper (ca en fjärdedel av organisationerna)*
- *skapar eller anpassar verksamhet och lokaler för personer med funktionsnedsättning (ca en fjärdedel av organisationerna)*

Det handlar alltså om föreningar som vill ta ett ökat socialt ansvar genom att skapa fritidsgårdslignande mötesplatser som är tillgängliga för alla barn och unga i bostadsområdet, föreningar som vill nå nya målgrupper som personer med funktionsnedsättning, flickor/pojkar, personer som har invandrat, yngre eller äldre personer. För en del av organisationerna ingår anpassning av lokalerna för personer med funktionsnedsättning som en del av det övriga utvecklingsarbetet. Några föreningar nämner även att målgrupperna ska göras mer delaktiga i verksamheten eller involveras i det förestående byggprojektet. I några fall ska ungdomar på gymnasieutbildningar eller personer som deltar i kommunala aktivitetsprogram involveras i byggarbetet.

Några exempel kan nämnas.

Organisationer som vidgar sin verksamhet till att omfatta barn och unga som inte är medlemmar:

Föreningen vill skapa ett sportcafé med inriktning på dels egna medlemmar och dels ungdomar som inte är aktiva i föreningen. Projektidén är att försöka påverka ungdomarna i en positiv riktning, inte bara inom ungdomshockeyn utan även utanför hockeyverksamheten. Föreningen vill t.ex. satsa på aktiviteter/utbildning kring alkohol- och drogförebyggande arbete genom att bl.a. föra ut kampanjen 'Attityd' till ungdomarna samt att arbeta med SISU:s olika program för bl.a. god kamratskap, mobbning och samarbete."

(Registerutdrag, Arvsfonden: Nybro Vikings Idrottsförening)

Med denna ombyggnad vill Frälsningsarmén utveckla barn- och ungdomsverksamheten dels genom att utveckla fritidsverksamheten med fler aktiviteter, t.ex. bakgrupper, sygrupper, musikgrupper och dels genom att utveckla ungdomsverksamheten med musikverkstad, cafékvällar och temakvällar om bland annat alkohol. Utgångspunkten är att ungdomarna är delaktiga i att forma och utveckla verksamheten. Målsättningen är att forma en mötesplats för fler tonåringar/ungdomar i ett område där gatumiljön och den sociala miljön inte är deras plats. (Registerutdrag, Arvsfonden: Frälsningsarmén Göteborg)

Organisationer som vill nå fler medlemmar eller nya målgrupper

Med denna tillbyggnad av klubblokal och cafeteria vill Ljungskile Ridklubb skapa förutsättningar för ungdomarna att utvecklas och vilja stanna kvar i verksamheten även när de nått tonåren. Klubben vill nu fånga upp ungdomar mellan 7 och 12 år i en långsiktig satsning där målet är att inom 2-3 år ha en väl fungerande ungdomssektion med eget ansvar att driva de frågor de själva tycker är viktiga och att de deltar i den demokratiska processen. Detta ska ske genom att skapa mötesplatser för spontana och formella möten samt genom stöd och utbildningsinsatser. (Registerutdrag, Arvsfonden: Ljungskile Ridklubb)

Nolby Alpina Skidklubb vill med detta projekt, Nolby Dream Park, starta upp en ny barn- och ungdomsverksamhet kring en s.k. Fun Park, ett särskilt område på skidanläggningen för den friare formen av skidåkning och snowboard. I verksamheten ingår skidungdomsgård och lärarledd åkning. Målet med projektet är att ge barn och ungdomar, oberoende av fysiska förutsättningar, utbildning och färdighet till en aktiv fritid. (Registerutdrag, Arvsfonden: Nolby Alpina Skidklubb)

Organisationer som skapar eller anpassar verksamhet och lokaler för personer med funktionsnedsättning.

Kåren skall bygga en ny scoutstuga. Detta gör att kåren kan erbjuda scouting även för barn

och ungdomar med funktionshinder. Kåren samarbetar med handikapporganisationer och skolor för att nå barn och ungdomar med funktionshinder. (Registerutdrag, Arvsfonden: Fjälkinge Scoutkår)

DHR (De Handikappades Riksförbund) i Borås har en egen föreningsgård – Ribbingsgården. Gården är under ombyggnad och DHR vill med denna tillbyggnad göra gårdens utbud tillgängligt för alla. Funktionshindrade personer kan idag inte ta del av samhällslivet på ett självklart sätt när det gäller socialt umgänge, service, arbete och utbildning. De har inte heller samma möjlighet till ett brett utbud av fritidsaktiviteter som personer utan funktionshinder har. Projektgruppen, som har planerat projektet, har goda kontakter med HSO (Handikappföreningarnas Samarbetsorgan).

Bra kontakter har också etablerats med lokalföreningar i Borås som t.ex. FUB, SRF, NHR m.fl. Inom samtliga handikappföreningar finns stor erfarenhet och specialkunskap som kan komma till nytta över föreningsgränserna. Ungdomar ska själva utforma kommande verksamhet. En mindre undersökning har genomförts och de aktiviteter man önskar rör datorer, dans, film, tjej- och killgrupper samt matlagning. Den höjda datorkompetensen kan ge de yngre ökat tillträde till arbetsmarknaden och de äldre en möjlighet att klara dagens samhällskrav på IT-kunskap i vardagen. (Registerutdrag, Arvsfonden: DHR i Borås)

Att organisationerna ansöker om lokalstöd är ofta förknippat med att föreningslokaler behöver byggas om för att kunna ta emot fler deltagare eller nya målgrupper. I enkäten och i intervjuerna fick organisationerna därför frågan om de har haft ambitionen att nå nya målgrupper och hur behovet att nå dessa grupper i så fall har uppkommit.

En övervägande majoritet av föreningarna svarade att de har haft ambitionen att nå nya målgrupper. Av svaren framgår det att det ofta handlar om en kombination av överlevnad och sociala ambitioner:

Vi såg hur medlemsantalet sjönk och hur ungdomarna försvann ur föreningen. Vi var tvungna att göra något för att inte föreningen skulle dö ut. (Rinns AIK, enkät)
Ungdomar som inte hade så mycket att göra efter skoltiden. Vi ville synas och märkas även

bland den 'yngre' målgruppen, då tyckte vi att de vore ett bra sätt att försöka göra någonting för dem, som även kan utnyttjas av andra personer/föreningar. (Nybro Viking, enkät)

Vi har en negativ utveckling på ungdomssidan inom fotbollen. Därför såg vi det som viktigt att engagera ungdomar till vår förening. Detta gäller även invandrarungdom. P.g.a. Migrationsverket har [vi] många invandrare i vårt samhälle. Dessa behöver aktiveras och vi behöver dessa i fotbollen. (Billingsfors IK, enkät)
Vår stadsdel har ganska många ungdomar som driver omkring, och inte har mycket att göra. Vi vill nå dessa för att försöka få in dem bl.a. i föreningslivet och kanske bli en resurs för oss. (Notvikens IK, enkät)

Här framstår skälen till att en organisation riktar sig till nya målgrupper, ökar ungas delaktighet, breddar inriktningen mot social verksamhet och öppnar sig för icke-medlemmar i ett delvis nytt ljus. Det som tas upp som nyskapande eller den utveckling av verksamheten som har föranlett behovet av nya lokaler är kanske inte det primära. Lokalerna behövs för att man ska överleva som förening, för att bedriva verksamheten samt behålla gamla medlemmar och locka nya.

Svaren tyder på att det bakom formuleringarna om nyskapande och utveckling finns en annan verklighet. Därmed inte sagt att det inte sker ett nyskapande eller att föreningarna inte utvecklar sina verksamheter. Den fördjupade studien av de beviljade stöden tyder snarare på att det i organisationerna ständigt pågår en förnyelse som föranleds av deras egen möjlighet till överlevnad och av att anpassa sig till behov som uppstår i lokalsamhället, vilket är någonting jag återkommer till i slutkapitlet.

Föreningarnas målgrupper

Ungdomsstyrelsens gjorde 2006 en undersökning av vilka fritids- och kulturaktiviteter unga efterfrågar. ”Ungdoms- eller fritidsgårdar är det som flest unga saknar. Därefter följer mer att göra, café, mötesplatser, badhus, uteställen, diskotek, skateboardanläggningar, shopping, dans och idrottsaktiviteter” (Ungdomsstyrelsen 2006). Med andra ord handlar det med några få undantag om lokaler.

Studier av ungas val av fritidsaktiviteter visar att dessa i hög utsträckning är inriktade på nöjen som att lyssna på musik, se på teve/film eller spela dataspel, och på idrott och relationer. Ofta sker dessa aktiviteter integrerat. Man lyssnar på musik när man tränar eller träffar kompisar, man träffar

kompisarna under idrottandet. Valet av aktivitet kan vara underordnat. Det kan vara frågan om vilket utbud som finns i närområdet, vad kompisarna gör eller var man kan träffa kompisarna. Förutom alla de som aktivt utövar någon idrott så lockar idrottsplatser och idrottsevenemang även till sig unga som mer eller mindre aktiva åskådare (ibid.).

Statistiska undersökningar och forskning visar också att föreningslivet fortfarande spelar en viktig roll för många ungdomar. Framför allt gäller det för unga upp till 20-årsåldern, och mer i mindre samhällen och på landsbygden än i storstadsområdena (ibid.). Omkring två tredjedelar av ungdomarna är med i någon förening, en siffra som ser ut att sjunka något (ibid.). Det finns inga eller mycket små skillnader i föreningsdeltagande när det gäller kön och socioekonomisk bakgrund, men däremot mellan svensk eller utländsk bakgrund (ibid.).

Allra populärast är idrottsföreningar. Omkring 50 procent av de föreningsaktiva ungdomarna är med i en idrottsförening (Svenska kommunförbundet 2004c). Två tredjedelar av alla unga som idrottar är dessutom med i flera idrottsorganisationer.

Ungefär en sjuandedel av alla ungdomar har aldrig ägnat sig åt idrott i någon förening (Ungdomsstyrelsen 2006). En stor del av organisationerna i fördjupningsstudien skriver i sina ansökningar att de vill fånga upp unga som normalt inte söker sig till föreningen. Det är en målgrupp som historiskt har varit de kommunala ungdoms- och fritidsgårdarnas främsta målgrupp, och som fortfarande beskrivs som en prioriterad grupp inom ungdomspolitiken (ibid.). Det är denna grupp som de flesta idrottsorganisationer och församlingar som tar initiativ till att arbeta med öppen verksamhet vänder sig till.

Med några få undantag gäller Arvsfondens lokalstöd föreningar som vänder sig till målgrupper som bor i närområdet. Undantagen är tre skolor och ett arbetskooperativ som arbetar med rehabilitering och där målgrupperna finns inom ett större geografiskt område.

I de flesta föreningarna deltar både barn och ungdomar i verksamheten. I enkäten har föreningarna tillfrågats om hur många av Arvsfondens målgrupper – barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning – som deltar i verksamhet i lokalerna. Av de 23 organisationer som har besvarat enkäten har 18 lämnat uppgifter om antal deltagare. Omkring 4 070 barn och ungdomar deltar i verksamhet i de 21 lokalerna. En något större andel av besökarna är ungdomar än barn. Till hälften av föreningarna kommer även personer med funktionsnedsättning. Totalt använder ca 500 personer med funktionsnedsättning de aktuella lokalerna. I genomsnitt har en lokal som fått ekonomiskt bidrag ur

Arvsfonden nått 225 deltagare. Med utgångspunkt från detta genomsnitt har jag försökt uppskatta det totala antalet deltagare under utvärderingsperioden. Om de 36 lokaler som har fått lokalstöd under åren 2003-2006 besöktes av i genomsnitt 225 deltagare så var det totala antalet deltagare omkring 8 000 personer. Och omräknat till hela utvärderingsperioden 1994-2006, då 450 lokaler fick stöd, skulle det innebära ett sammanlagt antal deltagare på omkring 100 000 personer.

Ett krav för att en organisation ska få lokalstöd ur Arvsfonden är att lokalen anpassas för att kunna ta emot personer med funktionsnedsättning. I intervjuerna och i enkäten ställdes frågan om föreningarna trodde att det var känt i närsamhället att deras lokal var handikappanpassad. Två tredjedelar trodde att det var känt i närsamhället att deras föreningslokal var kundemot personer med funktionsnedsättning. Nästan hälften av organisationerna samarbetade med någon eller några handikapporganisationer, en tredjedel hade även samarbete med handikappkonsulent.

Målgruppernas delaktighet

År 2005 infördes kravet att målgrupperna om möjligt ska vara med vid både planering och genomförande av projekt som stöds med medel ur Arvsfonden, även lokalstöden. Det är ett mindre antal organisationer som konkret nämner ungas delaktighet i ansökan. Frågan om ungas deltagande har ställts i enkäter och intervjuer, men kriteriet har alltså inte gällt alla organisationer som ingått i fördjupningsstudien. Trots det så visar enkätsvaren att målgrupperna många gånger har varit delaktiga.

*De var drivande i planering och genomförande. De deltog engagerat. (Edsbyns Pingstförsamling)
Föreningen skapade flera grupper med både unga och gamla för att forma ombyggnaden av huset. (KFUM Jönköping)*

Ett aktivt deltagande har gjorts i form av hantlangning och stöd. Ett högre deltagande har skett efter färdigställandet [...]. Ungdomarna har kommit med önskemål innan och under genomförandet. (Kristinebergs Fotbollsförening)

De har funnits med i planeringen och fått ge synpunkter. Lokalernas förändring var mycket viktig för barn- och ungdomsverksamheten överhuvudtaget. De har kommit med idéer och till viss del stått för genomförandet. (Frälsningsarmén Göteborg)

Har deltagit i arbetet med att måla och bygga huset. (Hovås Billdals Idrottsförening)

De var med från början vid hur det skulle se ut samt under/efter byggnationen. De var mer engagerade under byggperioden än själva planeringen. (Villastadens Idrottsförening)

Enkätsvaren lyfter också fram en annan, mer indirekt sida av ungas delaktighet, nämligen lyhörda vuxna som finns i föreningen och som fångar upp inte bara uttalade utan även outtalade behov och önskemål.

Behovet har aktualiserats av ungdomsledarna som sett det nödvändiga i att kunna samla ungdomar i en ändamålsenlig lokal, speciellt under vinterhalvåret. Vi kan därför bredda verksamheten för klubben, alltså inte bara traditionsenlig fotboll. (Billingsfors Idrottsklubb) Ungdomssektionen saknade lokaler för möten och teori och fick hålla till utomhus eller i omklädningsrummet. Ungdomssektionen hade representanter vid planering och ritningsframtagande. (Enköpings Rugbyklubb)

Behovet av ett speciellt ställe (lokal) där barn och ungdomar kunde utveckla sina egna verksamheter. Ett ställe som var deras. Tidigare fanns det dåligt om gemensamhetsutrymmen som kunde vara barnens/ungdomarnas eget och där det inte uppstod irritation mellan barnens lekar och vuxna som inte har egna barn. Barnen har inte i någon nämnvärd omfattning haft synpunkter på själva bygget av lokalen. Däremot på inredning, leksaker, dataspel etc samt hur dagarna på exempelvis sommarkollot ska disponeras. (Basta Arbetskooperativ)

Deras musikintresse var grunden till ansökan. Målet var att ge dem lokaler som fungerar i framtiden. De hade delaktighet i köp av utrustning och val av färger etc. (SMU Örbyhus)

Men studien visar också att ungas delaktighet i planering och genomförande inte alltid kan vara ett självklart mål. Flera av de organisationer som fått stöd vänder sig till nya målgrupper, som alltså inte deltar i verksamheten ännu. Ofta rör det sig om unga som vanligtvis inte intresserar sig för föreningens verksamhet. Hur arbetar man med ungas delaktighet när målgruppen är personer man hittills inte haft kontakt med? Här spelar socialt engagerade vuxna en viktig roll.

Ett exempel är Nolby Alpina som har byggt upp en verksamhet kring spontanidrottande ungdomar i sin skidanläggning – personer som normalt inte skulle söka sig till en förening och vara aktiva där. Det här

är en ny typ av målgrupp för idrottsklubben, och de försöker anpassa sig efter det. När de sökte medel från Arvsfonden var tanken att skapa föreningsverksamhet kring parken. Men de har insett att det inte är en form som fungerar för den här målgruppen. Till Alpinklubben kommer barn via sina föräldrar, och föräldrarna är själva ofta aktiva, medan de som kommer till deras Fun Park är svåra att organisera.

Det är svårt att få till möten och diskutera saker, och svårt att engagera deras föräldrar. Vi hade önskat att få med ungdomar, men det har varit svårt att motivera dem att delta i arbetet. Vi vet vilka som har haft åsikter och idéer och så vidare, och vi har haft möten med dem, pratat om hur vi ska göra, och vi har även haft kontakt med ungdomsgården.

Men fungerar anläggningen så kommer ungdomarna dit. Idag försöker föreningen få ut de unga som använder backen att hjälpa till med att till exempel bygga hopp och annat.

De funkade bra här i parken. Här har de identiteten att de är bra på att åka. Och i backen finns det vuxna, det blir inget bus, det har funkade bra. [...] Här blir det mycket social samvaro, det blir en träffpunkt, en naturlig ungdomsgård (Nolby Alpina Skidklubb, telefonintervju).

Ett annat exempel är Notvikens Idrottsklubb. De har sett att idrottsanläggningen med konstgräsplan och en kiosk som är öppen vid matcher fungerar som en informell ungdomsgård. Konstgräsplanen används mycket av skolelever som spelar fotboll under raster och efter skolan. Föreningen har som policy att inte mota bort dem utan istället bjuda in. ”Många får möjlighet att känna att det här är deras plan på det sättet”, resonerar de. ”Det blir en samlingspunkt. Lite av en spontan ungdomsgård. Man möts över laggränserna.” ”Och om de känner att det här är deras så minskar förstörelsen, och gemenskapen i området ökar. Och det är bättre att de håller till här på anläggningen än att de hittar på något dåligt”. ”Man blir en centralpunkt när man ligger så mitt i området”, säger de. ”När du än kommer hit finns det ungdomar här. Dygnet runt.” Föreningen har fått pengar från bland annat Arvsfonden för att bygga ett större klubbhus med samlingslokal inne på idrottsanläggningen. I och med det kan de finnas kvar mitt inne i bostadsområdet, nära skolan. ”Många av dem som brukar komma hit är inte föreningsaktiva, men vi hoppas kunna locka in dem i huset med musikrummet och kaféet, och sen eventuellt vidare in i föreningen.”

Två exempel på ungas delaktighet

Inom ramen för fördjupningsstudien besökte jag fyra organisationer som fått lokalstöd. Pingstförsamlingen i Edsbyn och Pataholms segelklubb är två exempel på hur unga på olika sätt har gjorts delaktiga i arbetet med lokaler.

I Edsbyn träffar jag tre ungdomar som alla var med när ungdomsgården i pingstkyrkan byggdes för några år sedan. Det fanns en souterrängvåning som var helt oinredd, och idén dök upp att den skulle kunna användas som ungdomsgård berättar Anton, Daniel och Samuel. Alla tre tillhör församlingen.

De berättar att det fanns en kommunal ungdomsgård i samhället, men den fungerade inte så bra. ”Lokalerna var gamla och sunkiga, det var visst mögel där, så till slut fick den stänga.” De vuxna i församlingen såg det engagemang för en ungdomsgård som fanns hos ungdomarna och ville ta fasta på det. Både vuxna och ungdomar deltog i arbetet som pågick under drygt ett halvår.

”Det var byggjobbare som gjorde grovjobbet, vi ungdomar gjorde lättare saker som att måla”, berättar en av dem. Ungdomarna fick också planera inredningen av lokalerna, som kunde skraddarsys efter de behov som fanns. Lokalerna är rymliga, och där finns kafé, pingis/biljardrum, musikstudio, dansstudio och dessutom några aktivitetslokaler. Det var framför allt en grupp unga som var mycket aktiva. Flera av dem fungerar nu som ledare i verksamheter som vänder sig till både församlingens egna medlemmar och till barn och ungdomar från hela samhället. Numera har kommunen öppnat en ungdomsgård i skolans lokaler, men Kafé 12:an, som gården i pingstkyrkan kallas, är mer välbesökt.

”Det här är den mest fungerande ungdomsgården för tillfället”, anser Anton, Daniel och Samuel. ”Det brukar komma 50-60 personer en vanlig kväll. Och under september och oktober då var det högtryck på gården, då kom det 70-80 personer varje kväll.”

Förutom ungdomsverksamheten finns även verksamhet för yngre barn, till exempel en mellanstadieverksamhet för ett trettiotal skolbarn som leds av sju personer från församlingen, vuxna och ungdomsledare. En eftermiddag i veckan ordnas rullstolsdans för rörelsehindrade från olika dagcenter. När det gäller annan dans så går aktiviteten upp och ner, liksom för musikstudion. I höstas hade de två dansgrupper, en för yngre och en för äldre, men just nu är det inte så många danskurser. Däremot brukar dansgruppen träna på egen hand i lokalen, de har egen nyckel så de kan komma när de vill.

”Enda dagen utan aktiviteter är torsdagar. Annars är det något som händer här varje dag.”

Ett gårdsråd ansvarar för verksamheten. I rådet ingår både ungdomar och vuxna. Rådet bestämmer om öppettider och aktiviteter, ansvarar för inköp och städning och lägger upp scheman för arbetet.

När jag kommer till Pataholm pågår arbetet för fullt med att iordningsställa segelklubbens lägerplats för personer med funktionsnedsättning. Arbetet utförs av elever från Produktionsskolan, ett byggnadsinriktat gymnasieprogram för ungdomar med framför allt olika typer av social problematik. Initiativet kommer från Kalle som både är lärare i skolan och styrelsemedlem i segelklubben. Tanken är att eleverna inte bara ska vara med och bygga upp lägerplatsen, utan de ska även kunna fungera som funktionärer på ön för grupper med funktionsnedsättning.

Jag gör mitt besök i början av september och får följa med Kalle och fyra killar från Produktionsskolan till Ekö där lägerplatsen ligger. De hämtar upp mig i Kalmar med en grön folkabuss med släp. Vi åker ut till Pataholm där vi lastar båten och åker ut till Ekö. Två av killarna har gått flera år på skolan, de andra två är nya för i år, det här är deras andra dag i skolan. De två ”gamlingarna” är vana vid hur det går till, de lastar båten tillsammans med Kalle, lossar förtöjningarna, tippa ner motorn, chokar den. De kör en sväng förbi Olga P som ligger förtöjd vid en av bryggorna. Olga P är en öppen motorbåt som skolan har renoverat upp, de har bland annat klätt den med aluminium. De berättar att det var svårt att svetsa i aluminium, flera lärare som var vana att svetsa gick bet, men en av eleverna visade sig ha fallenhet för att svetsa i aluminium. Nu har han fått jobb, bland annat tack vare att han hade den meriten i bagaget.

Efter en kort båttur är vi framme vid ön. Där finns vindskyddet som har plats för ca 20 personer. Det är byggt i trä, med runda fönster. På lägerplatsen finns också ett dass som är handikappanpassat och en grillplats. Vi sätter igång med lunchen på en gång, Vaggerydsgröta och hamburgare, allt tillagat på grillen. Eleverna hjälper till att laga mat. Kalle och de två ”gamlingarna” berättar om skolan och om arbetet med lägerplatsen. De minns och berättar tillsammans om olika jobb som de har gjort. Ibland har de åkt ut och arbetat intensivt, och även övernattnat på ön. Det har inte alltid varit så populärt säger Kalle och killarna skrattar. De har haft många duster, och det har blivit mycket motivationssnack. De brukar gemensamt sätta upp ett mål för dagen, och sen jobbar de tills det är klart, även om det drar ut på tiden på grund av protester och strul, berättar de.

Det går färd och betar på ön. De har blivit tvungna att sätta upp stängsel kring den del av ön där lägerplatsen finns för att få ha sakerna ifred – fåren tuggade sönder

allt de kom åt. Spången från bryggan ska förlängas, när de har haft grupper med handikappade ute på ön har de märkt att det behövs en spång ända upp till vindskyddet. Och om de rullstolsburna besökarna ska kunna se något mer av ön än bara vindskyddet så behöver de bygga spång över större del av ön. De har mycket planer för framtiden. De funderar till exempel på att göra en äventyrsstation: Längst ut på udden mitt emot ön skulle de kunna lägga stockar som gruppen får i uppgift att surra ihop till en flotte för att ta sig ut till ön, där de sen kan få äta lunch lagad på elden.

Finansieringen av lokalbygget

Hur stora har de enskilda stöden varit, och hur stor del av de totala byggkostnaderna bidrar Arvsfonden med? Vilka andra finansiärer finns?

Sammanlagt har organisationerna delat på 13 miljoner kronor. De mycket stora beloppen utgör närmare hälften av det totala stödet, 6 av 13 miljoner kronor, och har gått till tre organisationer. Stiftelsen Skara stift har fått 1 miljon kronor för att anpassa Hjo Konstskola till att kunna integrera personer med funktionsnedsättning i utbildningen. KFUM i Jönköping har fått 1 miljon kronor för att köpa och bygga om en industrilokal till ett Ungdomens Hus med kafé, skateboard, replokaler, eget skapande mm. Ytterligare ett projekt, Stiftelsen Bevara Vårt Kulturarv, beviljades 3,9 miljoner för att bygga om en industribyggnad för att kunna bedriva utbildning i hantverk (smide, sadelmakeri) och dans (street och hip hop) i samarbete med hantverksbranschen, Danshögskolan och Södra Latins gymnasium. Detta projekt avbröts dock i förtid.

Tabell. Storlek på stöden 2003–2006

Upp till 75 000	3
100 000 – 430 000	23
500 000 – 760 000	5
1–4 miljoner	3

Uppgifter om finansiering finns för 23 av de 29 föreningarna som ingått i fördjupningen. Fonden har bidragit med mellan 75 000 och 3,9 miljoner kronor till de aktuella ny-, om- eller tillbyggnaderna. Fondens stöd har utgjort mellan ca 10 och 100 procent av de totala kostnaderna för lokalen. Vad det konkret betyder varierar mellan de olika fallen. I en del fall har organisationen anlitat hantverkare för hela eller delar av arbetet, i andra fall har medlemmarna stått för hela arbetsinsatsen. I vissa fall har föreningen räknat in värdet av det egna arbetet, i andra fall inte, vilket gör siffrorna svåra att jämföra.

I tre fall har Arvsfonden gått in med belopp på

mellan en och knappt fyra miljoner. Tillsammans står dessa tre stöd för närmare hälften av det totala stödet till lokaler under perioden. Pengarna från fondens har i dessa tre fall täckt mellan en och femtio procent av de totala byggkostnaderna. Två av dessa tre organisationer har utöver stödet från Arvsfonden haft flera andra finansiärer: kommun, stat, företag och privatpersoner. Dessa tre byggprojekt har till största delen genomförts av professionella hantverkare, men ungdomar har i någon mån deltagit i arbetet i Stiftelsen Bevara Vårt Kulturarv³ och vid KFUM:s ungdomens hus.

Tabell. Finansiering av lokalbygget utöver Arvsfondens anslag *

Ingen annan extern finansiär	6 föreningar
Ekonomiskt stöd från kommunen	11 föreningar
Sponsorer	14 föreningar

* Uppgifter finns för 23 av de 29 organisationer som har ingått i studien.

Som framgår av tabellen ovan så har Arvsfonden stått för största delen av kostnaderna i sex fall. I alla utom ett av dessa har stödet gällt material och medlemmarna har själva utfört arbetet.

I närmare hälften av fallen (elva föreningar) har kommunen bidragit med pengar. I de flesta fall ligger kommunens bidrag runt tio procent av kostnaderna. När har då kommunen stött lokalbyggen ekonomiskt? I över hälften av fallen har det handlat om idrottsföreningar. Tre av de övriga fallen har gällt stora satsningar – skolor, ungdomens hus, 'möjligheternas hus' för en handikapporganisation. Samma organisationer har, med något undantag, även fått ekonomiskt stöd från andra fonder, stiftelser eller statliga bidragsgivare (Riksidrottsförbundet, Boverket, Bygdemedel, Ungdomsstyrelsen).

Bland de tolv organisationer som inte har stötts ekonomiskt av kommunen finns en skytteförening, en golfklubb, ett arbetskooperativ för personer med psykisk funktionsnedsättning, tre församlingar och en kulturförening.

Det är få fall som ingår i fördjupningen och det är därför svårt att dra några slutsatser av materialet. Men mönstret överensstämmer med det som Ungdomsstyrelsen har pekat på när det gäller organisationers möjligheter till finansiering. Idrottsorganisationer, och framför allt de som ägnar sig åt lagsporter, ser ut att ha förhållandevis lättare att få kommunalt stöd än andra organisationer. Det finns ett intresse från kommuner och även från företag att satsa på ungdomens hus och liknande (Ungdomsstyrelsen 2006).

³ Detta projekt avbröts i förtid och har inte längre ekonomiskt stöd från Arvsfonden.

Fjorton av organisationerna nämner sponsorer. Det rör sig om bidrag i form av material eller arbete som utförs utan kostnad, eller om pengar. Hur stor del av kostnaderna som täcks av sponsorer framgår bara i några få fall, men det tycks för det mesta röra sig om mindre summor. Som undantag kan nämnas KFUM:s ungdomens hus och Stiftelsen Bevara Vårt Kulturarv⁴ där företag och enskilda finansiärer bidragit med stora summor.

Flera organisationer beskriver arbetet med att hitta sponsorer och bidragsgivare som svårt och tidskrävande.

Det är svårt att hitta andra finansiärer för ett så dyrt projekt. Det skulle då vara kommunen. För mindre projekt är det möjligt att söka pengar från andra håll. (Eolshälls 4H-gård, telefonintervju)

Men att söka bidrag tar tid, och det är svårt att hinna med, alla har sina vanliga arbeten och kan inte lägga ner så mycket tid som behövs. (S:t Anna-Hösterums skytteförening, telefonintervju)

Betydelsen av fondens stöd varierar, dels beroende på hur stor del av de totala kostnaderna som fondens stöd täcker, dels beroende på hur lätt organisationen har att finna finansiering för byggnationen.

Organisationerna ser ut att ha haft olika möjligheter att hitta finansiering av byggnationerna. När det gäller de stora bidragen så är det troligt att två av ombyggnationerna skulle ha kommit till stånd även utan fondens stöd. Det har funnits ett intresse för att finansiera. Men för många av organisationerna ser det ut som att ingen annan skulle ha finansierat om inte fonden hade gjort det. När det gäller de mellanstora och små stöden ser fondens stöd ut att ha varit betydelsefullt. Över hälften av föreningarna har inte haft någon annan större medfinansiär.

⁴ Detta projekt avbröts i förtid och har inte längre ekonomiskt stöd från Arvsfonden.

6. I VILKEN KONTEXT HAMNAR FONDENS PENGAR, OCH VILKA SPÅR LÄMNAR DE?

Den etnografiska studien av de organisationer som har fått stöd under åren 2003-2006 utgick från frågan om vad som hänt med pengarna som betalas ut som lokalstöd och vilka spår de har lämnat. För att besvara den frågan har lokalstödet studerats med utgångspunkt från det vardagliga arbete som bedrivs i de organisationer som har fått stöd. Fokus har legat både på organisationens inre liv – individerna och deras drivkrafter – och på interaktionen med omgivande samhället, framför allt närområdet, men i viss mån även den kommun man är verksam i.

Under analysarbetet har Arvsfondens ökande krav på nyskapande och utveckling alltmer framstått som centralt för att förstå utvecklingen av lokalstöden under utvärderingsperioden. Som jag har beskrivit tidigare så är en konsekvens av de ökade kraven att fondens lokalstöd har minskat kraftigt sedan slutet av 1990-talet. En genomgång av ansökningar som fick avslag åren 2003-2006 visade att av närmare femhundra ansökningar uppfyllde endast 35 Arvsfondens krav. Ska det tolkas som att de ideella organisationerna inte är inriktade på utveckling? Den etnografiska studien av 29 av de organisationer som har beviljats lokalstöd har bidragit till att sätta in formuleringar om nyskapande och utveckling i ett sammanhang.

Kapitlet inleds med ett besök i en av de organisationer som har fått lokalstöd ur Arvsfonden, Svenska Missionsförbundets Ungdom (SMU) i Örbyhus. Föreningen är en av de fyra som ingick i den fallstudie som jag gjorde inom ramen för fördjupningsstudien. Med utgångspunkt från exemplet diskuteras sedan olika aspekter av de betingelser som råder för de organisationer som har tagit emot lokalstöd. Kapitlet bygger, förutom på de 29 projektens ansökningar och redovisningar, också på telefonintervjuer, enkäter och på samtal och iakttagelser under besök i fyra av organisationerna. Presentationen har strukturerats utifrån tre aspekter av organisationernas verksamhet: Det egna intresset som drivkraft för individerna, mobiliseringen av ideella krafter och relationen till lokalsamhället.

Exemplet Musikhuset i Örbyhus

Örbyhus är ett litet samhälle med knappt två tusen invånare, i den mellansvenska, avfolkningspräglade kommunen Tierp. I slutet av 1800-talet var samhället mycket centralt beläget intill den nyanlagda järnvägen,

vilket skapade förutsättningar för att orten skulle bli ett centrum för frikyrklig verksamhet. Idag kan Örbyhus beskrivas som ett samhälle på gränsen mellan pendlingsförort till Uppsala och glesbygd. I samhället finns skola upp till högstadium med ca 600 elever. År 2003 beviljades Svenska Missionsförbundets Ungdom 155 000 kronor ur Arvsfonden.

Uppe på höjden, i kanten av ett villaområde, ligger Missionsförbundets träkyrka. Den är en av de fyra kyrkor som finns i det lilla samhället. Örbyhus har varit starkt präglad av frireligiösa församlingar sedan slutet av 1800-talet. Missionskyrkan byggdes 1911. På åttioalet fick kyrkan en tillbyggnad i markplanet som har använts till delar av församlingens barn- ungdomsverksamhet, men den har också rymt stora förrådsytor. Det är i denna del av kyrkan som församlingen bygger replokal och inspelningsstudio.

Det finns ett stort intresse för musik i församlingen. Musik är ett viktigt inslag i den frireligiösa samvaron. Förra året gjorde de till exempel en musikal, Sound of Jesus, som byggde på musik ur Jesus Christ Superstar. Sextio personer från 2 till 88 år deltog i arbetet, både på scen och i arbetet runtomkring. Många tillhörde inte församlingen, projektet involverade även släkt och vänner och deras barn. Musikalen spelades för tre fullsatta hus. ”Det var det roligaste som hänt på många år. Det var ett otroligt stort engagemang. Det visade sig inte minst när det kom 65 personer till städningen efteråt, alltså fler än på någon av repetitionerna!” berättar Mats Hemström som tar emot mig när jag besöker församlingen. I församlingen finns också några extra musikintresserade medlemmar – papporna i rockbandet ”Rätt Riktning”. Bandet låg nere 1982–2001, under den tid bandmedlemmarna var småbarnsföräldrar, men har fått nytt liv igen. Och nu har några av barnen själva börjat spela i band.

Musikhuset var tänkt att bli ett relativt enkelt bygge. Ett före detta förråd skulle ljudisoleras för att fungera som replokal, en studio skulle iordningställas och en toalett anpassas för personer med funktionsnedsättning. Församlingsmedlemmarna skulle själva utföra arbetet. Bland medlemmarna finns snickare, tekniker, elektriker, och man är van att hjälpas åt och arbeta tillsammans. Men när arbetet påbörjades upptäcktes en omfattande fuktskada i golvet och väggarna i den del av huset där studion skulle ligga. Det har både inneburit ökade kostnader och mycket mer arbete.

”Vi hade uppskattat den egna arbetsinsatsen till ungefär 250 timmar”, säger Mats. ”Men vi var uppe i närmare 1 500 timmar innan vi ens kunde börja med det egentliga arbetet med replokalen!”

Fuktskadan har gjort ombyggnaden 30 000 kronor dyrare. För att finansiera det har de tagit ett banklån. ”Vi hade kontakt med fonden och hörde om det var möjligt att få ekonomiskt stöd även för detta, men vi fick nej till det. Det räknades som underhåll som var nödvändigt att göra, oavsett studion, och det ger inte fonden stöd till.” Fortfarande återstår många timmars arbete innan lokalerna är klara.

När jag besöker det blivande musikhuset i mitten av april är det arbetskväll i lokalen. Sju män och tre pojkar i tonåren målar väggar, sätter upp lister och förbereder installationen av en ventilationsanläggning. Till hösten, efter tre års arbete, hoppas de kunna inviga lokalerna.

SMU-föreningen ser replokalen och studion som en plattform som de kan ordna verksamheter omkring.

Tre församlingar har nyligen slagits ihop och pengar från försäljningen av en kyrkolokal ska läggas på en barn- och ungdomssatsning. ”Det är viktigare med verksamhet än att äga många byggnader”, säger Mats. De ska anställa en ungdomsledare med musikinriktning och planerar att ha studiecirkel genom studieförbundet Bilda. Musikhuset är inte tänkt bara för församlingens egna barn och ungdomar. De hoppas kunna nå ut till alla barn och unga i Örbyhus. Det finns många ungdomar som håller på med musik, spelar i band eller för sig själva. Men det finns också många som skulle vilja ägna sig åt musik och som inte har möjlighet. Dels kan inte

alla få spela de instrument de vill i musikskolan. Det gäller framför allt de populära instrumenten, som gitarr. Dels är det svårt att hitta någonstans att repa – alla har inte möjlighet att repa hemma i källaren. Tanken är att replokal och studio ska få en egen ingång för att vara tillgängliga även när ingen annan är i huset. De hoppas att lokalerna ska kunna bli en samlingspunkt för musikintresserade i samhället.

De tycker sig se att det finns ett behov av aktiviteter för barn och unga i Örbyhus. Det finns inte så mycket att göra. Det finns en kommunal fritidsgård som har öppet 1-2 kvällar i veckan. Lite äldre ungdomar kan åka till Tierp eller Uppsala som ligger längs samma järnvägslinje, tio respektive tjugofem minuters restid bort.

”De som är engagerade i en sak är ofta engagerade i flera saker”, konstaterar Mats. ”Och så finns det en del som inte alls är engagerade.” Det är bland annat den

Ovan, fuktskador upptäcktes när musikstudion skulle byggas. Till höger, klipp ur Arbetarbladet 3 mars 2006.

sistnämnda gruppen de vill nå med musikhuset. De har inga konkreta lösningar på hur det ska gå till, men hoppas att möjligheten att repa och spela i musik ska locka.

Till SMU kommer ca 100 barn och unga regelbundet.

Mats har passat på att bjuda in en tjänsteman från kommunen när jag är på besök, en kultursekreterare med inriktning på barn och ungdom. Det är första gången de träffas. Kommunen har inte stött musikhuset ekonomiskt. Däremot säger tjänstemannen att hon har följt projektet på avstånd och är nyfiken på det.

Hon berättar att hon har varit i kyrkans lokaler förut. Kommunen har haft barnkulturställningar i missionskyrkan tidigare under året. De brukar ofta hyra frikyrkolokaler då de ordnar kulturarrangemang i

olika kommundelar.

”I en sån här liten kommun måste man hjälpas åt”, säger tjänstemannen. Hon är mycket intresserad av musikhuset och de möjligheter som öppnas i och med det. I centralorten Tierp har man just tagit beslut om att göra ett allaktivitetshus som kommer rymma mycket kultur. Där ska bland annat estetiska programmet på gymnasiet finnas. Det är en stor ekonomisk satsning. Tjänstemannen ser en koppling mellan allaktivitetshuset och musikhuset i Örbyhus. Hon tänker sig att det kan kännas mer meningsfullt att spela i band i Örbyhus om det också finns en större musikscen i kommunen där banden har möjlighet att uppträda. Året innan uppträdde gruppen Idas drängar, som brukar repetera i missionskyrkan, på ett stort arrangemang i Tierp. Aktivitetshuset kan ge musikintresserade ungdomar i Örbyhus möjlighet att i framtiden söka till estetprogrammet, och kanske kan det även fungera åt andra hållet, att kommunen kan använda Örbyhus musikhus för olika arrangemang. Visionen är att musikhuset och allaktivitetshuset ska kunna ingå i en kultursatsning som syftar till att öka framtidstron hos de boende i kommunen. ”Det gäller att skapa en positiv atmosfär och en framtidstro för att människor ska välja att bo kvar, och där är barnen och kulturen en viktig nyckel”, säger tjänstemannen. De två representanterna från SMU håller med. Ett Tierp som sjuder av kulturaktiviteter kan i förlängningen bidra till liv och utveckling på orten.

Kommunen arbetar med att skapa kontakter mellan ideella krafter och kommunala fritidsverksamheter. Kanske kan musikhuset öka möjligheterna att jobba kulturellt även inom skolan, menar tjänstemannen. Det mest konkreta bidraget från tjänstemannens sida är hennes vilja att fungera som spindeln i nätet som kopplar samman eldsjälarna och aktörer i olika delar av kommunen.

På min fråga om hur man skulle ha svarat om SMU hade bett om ekonomiskt stöd för att bygga studio och replokal svarar hon att det skulle man inte ha stött. I likhet med andra kommuner går de mycket sällan in och stödjer lokaler ekonomiskt. Eventuellt skulle de ha kunnat gå in med ett aktivitetsstöd. Till exempel genom att stötta ett enskilt arrangemang som ”öppen scen”. Och som sagt, de ser mycket positivt på att dessa lokaler finns, och hyr dem gärna. ”Vi ser väldigt positivt på musikhuset, det öppnar för verksamheter.”

Efter tjänstemannens besök kommenterar representanterna för församlingen lite uppgivet att det var mycket ord, men kanske inte så mycket konkret stöd. De är kritiska till att alla resurser satsas i centralorten, som det stora och mycket kostsamma Allaktivitetshuset. ”Vi kan vara lite sura på att det bara

satsas i Tierp, det kommer aldrig bli en metropol ändå.”

”Utan stödet från Arvsfonden hade det inte varit möjligt att genomföra ombyggnaden”, säger man på SMU. De konstaterar också att stödet har öppnat dörrar. Det har till exempel lett till att de har fått uppmärksamhet i media. Lokalpressen är alltid på jakt efter lokala nyheter, och kort efter att bidraget från Arvsfonden hade beviljats hörde en lokaltidning av sig. Och nyligen hade Uppsala Nya Tidning ett reportage om dem. Det är reklam som inte går att köpa för pengar, menar de, det kan inte jämföras med att trycka upp och distribuera ett reklamblad, sånt ger inte alls samma effekt. ”Det är en fördel med att finnas på en mindre ort. När man gör något drar det till sig uppmärksamhet. Det här skulle antagligen ha drunknat i en storstad.”

Bidraget på 155 000 kronor har täckt kostnaderna för materialet till replokalen och studion. De har köpt en del begagnat och även blivit sponsrade med visst material. Arvsfondspengarna har gjort att företag har varit mer villiga att hjälpa till. ”Det är som att man har genomgått en slags kvalitetsgranskning genom att ha beviljats medel från fonden”, säger de.

Det egna intresset och mobilisering av ideella krafter

Gemensamt för de organisationer som har fått stöd ur Arvsfonden är att de vuxna spelar en viktig roll. Det är föreningar som bedriver verksamhet helt eller delvis för barn och ungdomar, och som huvudsakligen drivs av vuxna. Vuxna fungerar även som ledare, även om det ibland sker sida vid sida med yngre medlemmar. Därför kommer mycket av den följande genomgången att handla om de vuxna i föreningarna.

Ett särdrag hos ideella organisationer är just det ideella – organisationernas drivkraft är individens engagemang och intresse. Föreningslivet samlar människor i olika åldrar som brinner för ett intresse och är beredda att lägga ner åtskillig tid på detta. Bland de personliga motiven finns också den gemenskap och samvaro som engagemanget erbjuder (Forsell 2006, Lundberg 2006). Utifrån det personliga intresset och engagemanget skapas relationer till omgivande samhället. Precis som i Örbyhus finns det i de andra organisationerna i fördjupningsstudien vuxna som har ett starkt intresse för musik, fotboll, ishockey, friluftsliv, segling osv. Det är intressen som man både vill få möjlighet att utöva själv och dela med sig av till andra. Det finns en grundläggande tro på det positiva med fritidsintressen och med den gemenskap som en förening kan ge, på att föreningsaktivitet kan vara ett sätt att komma tillrätta med både personliga och samhälleliga problem. Vanligtvis har barn- och ungdomsorganisationer en social målsättning inskriven

i sina stadgar (Lundström & Hammare 2001).

Precis som i Örbyhus har byggarbetet i många av organisationerna gjorts helt eller till stor del med ideella insatser. Över två tredjedelar av alla lokalarbeten har utförts helt eller delvis av medlemmarna. Många föreningar har kunnat genomföra byggnadsarbetet till en relativt låg kostnad tack vare medlemmarnas arbetsinsatser. Omkring en tredjedel av organisationerna har anlitat yrkesfolk för att utföra den största delen av byggnadsarbetena. Men även i dessa organisationer har medlemmar många gånger bidragit med egna arbetsinsatser, till exempel målning och tapetsering av lokalerna.

Organisationerna har ofta stora nätverk som de kan mobilisera när det behövs. ”Folk kan man alltid dra ihop”, sa en person i en förening jag besökte. Organisationerna lyckas ofta även mobilisera krafter som finns i föreningens ytterkant – grannar, släktingar och andra. Någon med en grävskopa som kan komma och schakta när man bygger om skyttebanan, lokala företagare som skänker vitvaror eller begagnad utrustning till fotbollsklubben, en arkitekt som kan göra ritningar.

När byggnaden stod på plats har arbetet till ganska stor del utförts av föreningens medlemmar och ledare, i form av målning, både ut och invändigt, golvläggning, tapetsering, kakelsättning mm (Hovås Billdal IF, redovisning till Arvsfonden).

Det finns pappor som har grävskopar och vi tigger material från sponsorer. Det är så det måste gå till när man inte har pengar (S:t Anna-Hösterums skytteförening, telefonintervju).

Ett konkret exempel på hur arbetet kan gå till kommer från Pingstförsamlingen i Edsbyn. När de skulle bygga om den oinredda undervåningen till ungdomsgård med musikstudio organiserade man sig i arbetslag. De hade fyra lag, bestående av 7-10 personer. Varje arbetslag bestod av ”en mormor som bakade bullar till fika”, en byggkunnig som ansvarade för att arbetet gjordes på rätt sätt, och ”folk som kunde hugga i”. Lagen arbetade varsin kväll i veckan tills ombyggnationen var klar. En koordinatör såg till att det alltid fanns material och att arbetslagen visste vad de skulle göra. Av de 40 personer som deltog i arbetet var omkring hälften ungdomar. Församlingens nätverk är stort, och där fanns mycket kompetens och resurser som kunde användas: en arkitekt som gjorde ritningar, byggtkniskt kunniga personer som kunde gör beräkningar, rörmokare och elektriker (Edsbyns Pingstförsamling, intervju vid

besök).

Flera föreningar har påpekat att det gemensamma arbetet för att iordningsställa lokalerna har varit positivt för föreningen. ”Bygget var viktigt i sig, redan före invigningen, för oss själva”, säger en person i föreningen i exemplet ovan. ”Det var ett lyft för gemenskapen att bygga tillsammans” (Edsbyns Pingstförsamling, intervju vid besök).

Men det handlar trots allt i grunden om ett frivilligt engagemang, och det bygger på att människor väljer att lägga sin tid på det. Det är många som påpekar att en så stor arbetsinsats också innebär en stor påfrestning på organisationens medlemmar. Alla föreningar arbetar hårt för att basverksamheten ska gå ihop. ”Gud så mycket sockor man är tvungen att sälja!” säger en person. Att dessutom bygga en föreningslokal med ideella krafter kan slita hårt på medlemmarna.

”Att göra allt jobb själva, ideellt på ledig tid, har skapat en mental trötthet bland klubbens medlemmar. Vissa vuxna har ej klarat att samarbeta och intriger har kommit och gått” (Pataholms segelklubb, enkätsvar).

Påryds scoutkår har precis som Missionsföreningen i Örbyhus stött på oförutsedda problem under arbetet. De hade själva planerat en enkel tillbyggnad, som skulle finansieras med ett banklån och ett investeringsbidrag från kommunen och genomföras med hjälp av medlemmarnas eget arbete. Men när de sökte byggnadslov blev de tvungna att bygga enligt de regler som gäller för offentliga lokaler, vilket bland annat innebar krav på hygienutrymmen med handikappanpassning. Det gjorde arbetet väsentligt dyrare. När byggarbetet sedan skulle sätta igång visade det sig att det gamla huset hade satt sig i ett av hörnen. Under fyra månader fick man arbeta med att åtgärda problemet. Det kostade pengar, men framför allt tog det ”musten och tiden av många frivilliga krafter”. Själva tillbyggnaden har gjorts med hjälp av två avlönade snickare och frivilliga i föreningen. Arbetet har tagit betydligt längre tid än beräknat.

Notvikens IK valde att ta hjälp av gymnasieskolans byggprogram för att bygga till klubblokalen. ”Alla gör så mycket redan”, resonerar klubben. ”Och i och med att vi har valt den här lösningen har alla förlitat sig på byggprogrammet när det gäller bygget. Det har inte blivit en fråga för medlemmarna”. Alla medlemmar är inte heller lika engagerade i barn- och ungdomsverksamheten. ”Kanske är det också svårare att motivera medlemmarna att göra en arbetsinsats för just en samlingslokal. Många medlemmarna har andra prioriteringar, de kan tycka att det skulle vara viktigare

med en innebandyhall, eller fotbollsplan” (Notvikens IK, samtal vid besök).

”Vi kan inte klara ett så stort arbete med bara ideella krafter. Det skulle ta för mycket kraft av klubben att göra det”, säger en representant för en annan förening. ”Vi har sett exempel på hur man sliter ut folk.” Därför har de lejt en byggfirma för att göra stommen till klubblokalen, och har själva inrett den (Nolby AIK, telefonintervju).

Många föreningar ställer insatserna för att iordningställa lokalerna mot de insatser som görs och behöver göras i själva verksamheten. Arbetet med lokaler kan ha en positiv effekt för sammanhållningen och gemenskapen i föreningen om det sker i rimlig omfattning. Men om det krävs för stora medlemsinsatser kan det gå ut över själva verksamheten.

Svårigheter som föreningen har stött på under arbetet: Att få frivilliga att hjälpa till och för lite bidrag till kostnaderna. Hade Arvsfonden och kommunen givit oss 50 000 mer var (100 000 extra) så hade vi haft bättre förutsättningar att genomföra projektet i en snabbare takt och föreningen hade fått ett positivare gensvar hos medlemmarna för nu har det varit en börda. (Påryds scoutkår, enkät)

Att stödja lokaler ekonomiskt är ett sätt att skapa idealism för då får föreningen möjlighet att ägna sig åt annat än att skaffa pengar genom försäljningar av lotter, salamikorv och strumpor. Det finns gott om föreningar som går omkull på grund av pengabrist. När Bingolotto har dalat så har otroliga summor försvunnit från föreningslivet. Bingolotto är ju stendött idag. Det är inte ovanligt med föreningar som har gått från intäkter på 150 000 kronor till 5000 när man inte längre lyckas sälja Bingolotter. Men Bingolotto var inte i sig ett ekonomiskt tillskott för föreningarna, det fyllde ett tomrum som hade uppstått när andra bidrag dragits in, när kommunerna minskat stödet. (Pataholms segelklubb, samtal vid besök)

Det ideella beskrivs som en ändlig resurs, som behöver stöd inte bara i form av uppskattning utan även i pengar.

Koppling till lokalsamhället

Ett gemensamt drag hos organisationerna i utvärderingen är att de i hög grad är knutna till lokalsamhället. Missionskyrkan i Örbyhus ligger inte

bara mitt i samhället. Föreningens medlemmar är också i hög grad en del av lokalsamhället. De vuxna i organisationen bor, precis som de unga man vänder sig till, i närområdet, vilket inte alltid är fallet när det gäller anställda i skolor och fritidsgårdar. Det medför många gånger både kunskap om och lyhördhet för vad som sker bland unga i bostadsområdet. Många medlemmar har barn som går i skolan, vilket ger ytterligare kontaktytor till områdets unga.

Föreningarna förhåller sig genom sina medlemmar till situationen i området. Det kan, som i Örbyhus, handla både om att man försöker kompensera en upplevd brist på aktiviteter för unga, och om att man bidrar till att hålla samhället levande och attraktivt att bo kvar i. En studie gjord av Ungdomsstyrelsen visar att det finns en tendens att kommunens resurser koncentreras till centralorten (Ungdomsstyrelsen 2006). För de glest befolkade samhällena i kommunens periferi där fritidsutbudet inte är så stort spelar föreningslivet ofta en viktig roll, och det är också där föreningsaktiviteten är som störst (Ungdomsstyrelsen 2006, Olsson 2007, Ronnby 1995).

I en by i glesbygdskommunen Torsby finns Rinns Atlet- och idrottsklubb.

”Det här är landsbygd. Fotbollen är en av de större grejerna i samhället. På landsbygden är det medelpunkten för byn och ungdomen. Istället för att vara ute på gatan gör man något meningsfullt. Det är en social verksamhet.” ”Vi håller på med idrott för att det är roligt, inte för att få fram jättebra lag. Vi gör det för att bygden ska leva, för att unga ska ha något att göra. Klubbhuset är en samlingsplats för de unga.” (Rinns AIK, Torsby, telefonintervju)

I en annan avfolkningsbygd, vid smålandskusten, finns Pataholms segelklubb. Precis som i Torsby beskriver klubben samlingslokalen som en angelägenhet för hela lokalsamhället.

”Det här är inte bara en lokal. Vi har en idé om att ha aktivitetskvällar i huset. Det är ett sätt för byn att leva upp. Vi får en plats att samlas på. Det finns ingen annan gemensam lokal här i byn. Föreningslokaler är ofta de enda lokaler som är möjliga att använda i byarna. Kommunen har hus som står tomma och oanvända, de har inte råd att rusta upp dem så därför får de stå och förfalla.” (Pataholms segelklubb, samtal vid besök)

Andra organisationer finns i storstadsområden. Även här talar föreningsrepresentanter om hur organisationen försöker ta ett socialt ansvar för situationen i lokalsamhället. I det mångkulturella bostadsområdet Kvillestan i Göteborg arbetar Frälsningsarmén tillsammans med stadsdelsnämnden, fastighetsägare och butiksägare i ett samverkansprojekt för att minska kriminalitet och skadegörelse i området. Man vill utveckla sitt ungdomsarbete för att fånga upp ungdomar, såväl kristna som icke-kristna, som annars "drar omkring" i området eller åker in till centrala staden. Det gör man genom att skapa en mötesplats för unga med musikverkstad, kafékvällar och samtal om livsfrågor under temakvällar, och även genom en del i större arrangemang som till exempel konserter (*Frälsningsarmén i Göteborg*, telefonintervju).

I såväl etnologisk och antropologisk som i sociologisk forskning om social interaktion i boendemiljöer betonas betydelsen av lokala aktörer med omfattande personliga nätverk, ibland kallade *brokers* eller *nätverksspecialister* (Eames, Granich Goode & Schneider 1977) eller *överbryggare* (Olsson 2007). Sådana lokala aktörer är betydelsefulla både för enskilda individer och för samhället genom sin förmåga att förmedla kontakt med olika formella och informella system och nätverk, och genom att utgöra förbindelselänkar mellan olika nätverk. Den här funktionen har beskrivits som *överbryggande* (Putnam 2001). Det finns många exempel i materialet på det.

Många föreningar bedriver ett riktat arbete gentemot skolan. Enköpings rugbyklubb är en av många föreningar som har ett uppbyggt samarbete med kommunens skolor sedan många år. Elevgrupper erbjuds komma och pröva på rugby, och gymnastiklärare bjuds in till studiedagar (*Enköpings rugbyklubb*, ansökan). Exempelen i materialet är många. En fotbollsförening har ett samarbete både med vanliga skolan och med träningskolan. Dessa har möjlighet att använda föreningens planer och klubblokal när de vill, vilket ofta är i slutet av vårterminen och början av höstterminen. Föreningen informerar också om sin sociala verksamhet i skolan, ett sätt att bidra till ett "sunt och hälsosamt närområde" (*Kristinebergs fotbollsförening*, ansökan). En kulturförening samarbetar både med stadsdelens förskolor och skolor och med det kommunala bostadsbolaget. De har skapande verksamhet och museielektioner under handledning av konstpedagoger. Under lov dagar har de verksamhet för skolornas fritidsverksamhet. Tillsammans med bostadsbolaget har de anordnat skaparlager för barn (*Kulturprojektet Röda Sten*, ansökan). En idrottsförening har engagerat sig i arbetet mot rasism och droger i samarbete med kommunen,

och inordnat stipendier för elever som skolelever mot rasism och mot narkotika (*Nybro Vikings Idrottsförening*, ansökan).

Vuxna i föreningarna har ibland sin arbetsplats i området, vilket sätter avtryck i verksamheten. En förening med en medlem som jobbar i särskolan skapar kontakter och verksamhet inriktad på barn med funktionsnedsättning. En medlem som arbetar på behandlingshem ser möjligheten att ordna en praktikplats i föreningen.

I Pataholms segelklubb finns en styrelseledamot som arbetar på gymnasieskolans individuella program som såg möjligheten att skapa ett utbyte mellan skolans elever och föreningen. Genom att samarbeta med gymnasieprogrammet när lokalerna byggs får eleverna möjlighet till praktik utanför skolan, och får dessutom kontakt med friluftsliv och segling. Det finns även en förhoppning om att möten ska ske mellan eleverna och barn och ungdomar med funktionsnedsättning. "Projektet har inneburit en möjlighet för ungdomar i en kommunal verksamhet att få en förhoppningsvis meningsfull arbetsuppgift" (*Pataholms segelklubb*, intervju vid besök).

"Vi är intresserade av alla som kan hugga i", säger en medlem i Nolby Alpina klubb, och beskriver hur föreningen fångar upp personer som kommer i dess väg – pryon, personer som gör arbetspraktik, elever med anpassad skolgång, personer från frivården. "Det handlar om att folk måste få vara bra på något. Man utvecklas genom det man är intresserad av och är bra på. Det skapar en positiv identitet, och föreningen är ett positivt sammanhang där det finns vuxna" (*Nolby Alpina Skidklubb*, telefonintervju).

Relationen till kommunen

Som jag beskrev tidigare i kapitlet är ett återkommande tema i intervjuerna att arbetet med lokaler kan ha en positiv effekt för sammanhållningen och gemenskapen i föreningen om det sker i rimlig omfattning. Men om det krävs för stora medlemsinsatser kan det gå ut över själva verksamheten. Det ideella beskrivs som en ändlig resurs, som behöver stöd inte bara i form av uppskattning utan även i pengar.

Kommunalt stöd har visat sig ha betydelse både för att initiera och upprätthålla ideell aktivitet lokalt (Ronby 1995). Kommunen spelar en viktig roll som möjliggörare. Det kan vara att initiera aktiviteter, inspirera, uppmuntra och stötta lokalt arbete, samordna aktiviteter, bistå vid genomförandet, ge feedback och även ekonomiskt stöd (ibid.). I fördjupningsstudien har jag frågat organisationerna som har fått lokalstöd om hur de upplever relationen till kommunen.

I exemplet som inledde kapitlet gav

Missionsföreningen i Örbyhus uttryck för besvikelse över kommunen. Den kommundiensteman som var med under mitt besök var visserligen mycket positiv till föreningen och deras musikhus, och såg dem som en möjlig framtida samarbetspartner – men erbjöd inte något konkret stöd. Kommunen beskrevs som en samordnare av eldsjälar och aktörer i olika delar av kommunen.

I enkäten tillfrågades organisationerna om de får några kommunala bidrag för verksamheten och om de upplever att kommunen ser föreningslivet som en resurs. De organisationer som har verksamhet för barn, ungdomar eller personer med funktionsnedsättning har aktivitetsstöd. Utöver det har många organisationer även en eller flera personer anställda med lönebidrag.

Relationen beskrivs många gånger i positiva ordalag. Kommunen ser föreningslivet som en resurs. Det ser i de flesta fall också ut att vara förknippat med att föreningen får något i utbyte. Det kan antingen vara i form av ekonomiskt stöd (aktivitetsstöd eller lönebidragsanställning), eller, i några fall, genom samarbete kring personer med funktionsnedsättning, ungdomssituationen i bostadsområdet eller stöd till någon större aktivitet), eller i form av ”mentalt stöd” och möjlighet till konsultationer.

Men i några fall beskrivs relationen som mer ensidig, till exempel att kommunen ser föreningslivet som en resurs som utan ekonomiska bidrag kan ersätta kommunal verksamhet, eller att man inte är villig att bidra ekonomiskt trots att föreningen bedriver omfattande barn- och ungdomsverksamhet. Bland dessa finns även två församlingar som påpekar att kommunen har en negativ hållning till religiösa föreningar. Ytterligare en synpunkt är att kommunen inte förstår att använda föreningslivet som en resurs för att få aktivare barn och ungdomar.

Tre föreningar påtalar att de finns i kommuner som har dålig ekonomi, vilket gör att de inte kan få bidrag. Ett argument som de beklagar men visar förståelse för. I telefonintervjuer och vid besöken har organisationerna gett mer utförliga beskrivningar av relationen till kommunen. Notvikens idrottsklubb, en av de organisationer jag besökte, beskriver samarbetet med kommunen som gott. Den tjänsteman från Luleå kommun som jag träffar vid mitt besök är mycket positiv till klubbens verksamhet och till bygget av den nya klubbstugan. Och till skillnad från i Örbyhus så har kommunen också stöttat föreningen ekonomiskt i bygget.

Vi tyckte att det kändes angeläget att stötta. Det låg bra i tiden. Klubben har stor verksamhet och satsar även på spontanidrott. Det är inne med spontanidrottande nu. Det kan ha att göra med

debatten om att det är för lite idrott i skolan. Barn och unga behöver röra sig. Det finns inte heller så många alternativa verksamheter i området. Man har kunnat halvera kostnaderna för bygget genom att det är gymnasieelever som bygger. Det har haft stor betydelse, det har bidragit till kommunens vilja att stödja projektet. (Luleå kommun, intervju med tjänsteman)

Idrottsföreningen har haft mycket kontakt med kommunen i samband med bygget. När föreningen har haft idéer har man varit positiv på kommunen. ”Ingenting har varit omöjligt. De har tipsat oss om hur vi kan göra och var vi kan söka pengar. De har varit obyråkratiska och försökt hitta lösningar.” Föreningen har en känsla av att kommunen har lyckats kringgå regler och vara flexibla, men utan att sätta sig över de regler som gäller. De har också god kontakt med skolan och det kommunala bostadsbolaget Lulebo. Både kommunen och bostadsbolaget är organiserade efter områdesprincipen. Bostadsbolaget har områdeskontor med kvartersvärdar i de olika stadsdelarna. Lulebo finns även med i områdesgruppen. De ger områdets föreningar ett mindre ekonomiskt verksamhetsbidrag eftersom de ser föreningarnas närvaro som positiv. Men områdesarbetet tar tid. Både skolan och socialförvaltningen upplever att de inte har tid. Notviken har haft möjlighet att arbeta aktivt genom att de har en person anställd med lönebidrag. Om den möjligheten försvinner kommer det att få stora konsekvenser för klubbens förutsättningar att engagera sig i detta arbete.

Den här positiva upplevelsen framkommer i fler intervjuer. Hjo konstskola tycker att de under de senaste 10-15 åren har haft ett bra samarbete med kommunen. Folkhögskolan ser sig som en aktiv part i lokalsamhället, även när det gäller handikapp. De beskriver sitt samarbete med Hjo kommun som unikt. T.ex. håller Sär vux, dvs. vuxenutbildning inom särskolan för vuxna, till i folkhögskolans lokaler. De samarbetar med omvårdnadsförvaltningen. Förvaltningen har varit initiativtagare eller åtminstone sett till att utbildningen inom ramen för kompetensstegen har kommit till. De har varit pådrivande, de har skött administration och har sett till att de har fått intressanta föreläsare. ”På en liten ort har man täta kontakter med kommunen, trots att vi formellt inte har med varandra att göra, eftersom vi är en stiftelse” (*Stiftelsen Skara stift*, telefonintervju).

Ytterligare ett exempel är De Handikappades Riksförbund (DHR) i Borås.

Det är dyrt att driva en så stor lokal. Där

hjälp kommunen oss till max. De står för 90% av kostnaderna för drift och underhåll. Vi får mycket stöd på grund av att vi har så mycket aktiviteter. Och genom att vi vänder oss till handikappade så får vi bidrag inte bara för barn och ungdomar, utan för alla åldrar. Vi har bra kontakt med kommunen, både centralt och kommunal, till exempel i arbetet med invandrare med funktionshinder som är undangömda. Samarbetet med kommunen är guld värt! (DHR Borås, telefonintervju)

Andra har mer negativa erfarenheter. Pingstförsamlingen i Edsbyn upplever inte att de har ett gott samarbete med kommunen. De har en känsla av att kommunen ser mer positivt på idrottsföreningar än på religiösa föreningar. Pingstförsamlingen ville samarbeta med kommunen när det gällde ungdomsgårdsverksamhet. Deras tanke var att kommunen och församlingen skulle kunna komplettera varandra, kanske tillsammans kunna täcka upp mer av de ungas fritid. Men de upplevde inte att kommunen visade något intresse för det. Föreningen beskriver att det i ett frikyrkligt präglad samhälle som Edsbyn sker en polarisering mellan religiösa och icke religiösa. "Kommunen ser lite överseende på oss kristna", säger en representant för föreningen vid mitt besök.

Kommunen var vänligt ryggdunkande, men de gav inget ekonomiskt stöd. Vi upplever oss inte direkt motarbetade, men nog kunde vi ha fått mer credit för vad vi gjort.

Han säger att han tycker att det finns en ideell kraft inom de religiösa föreningarna som de skulle kunna ta tillvara mer.

Vi har mer barn- och ungdomsverksamhet än de flesta. Och många som är verksamma inom religiösa föreningar är även verksamma som ledare i idrottsföreningar. Men kyrkans folk möts ofta med en lite nedvärderande attityd.

Nolby Alpina Skidklubb beskriver det som att de har fått "kriga" för att få stöd från kommunen. I mitten av 1990-talet lade Sundsvalls kommun ner hoppbacken som föreningen fram till dess hade använt för sin skidåkning. För att även fortsättningsvis ha tillgång till backen beslöt klubben att försöka driva den i egen regi. Men det var inte ekonomiskt möjligt att driva en så stor anläggning bara för de 75 egna aktiva medlemmarna. För fem år sen stod de inför valet att lägga ner backen eller att hitta andra samarbetsparter och medfinansierare. De hittade en möjlighet att samarbeta med bland annat

Friluftsförbundet kring totalskidåkning (skidåkning för handikappade). Föreningen har också gjort en satsning på att locka spontanidrottande ungdomar till skidanläggningen genom att anlägga en Fun Park – ett område på skidanläggningen för friare former av skidåkning och snowboard. Ambitionen att satsa på spontanidrott delas även av kommunen.

Sundsvalls kommun talar mycket om vikten av att nå spontanidrottare. Men hur ska det finansieras? Det kommunala föreningsstödet är till stor del uppbyggt kring medlemsantal och deltagande i formella aktiviteter. Man skulle behöva hitta modeller för att stödja spontanidrott. Den passar inte in i de vanliga modellerna för föreningsstöd.

Kommunen har haft hårda besparingskrav under en lång rad år, men förhoppningsvis håller det på att vända nu, säger den representant som jag pratar med.

Man har lagt ner mycket. Men nu ser det ut som att de troligen har landat. (Nolby Alpina Skidklubb, telefonintervju)

Kanske kan man säga att medan relationen till kommunen för organisationerna ofta handlar om pengar, ekonomiskt stöd som de ofta är i stort behov av, så vill kommunen hellre se föreningarna som självständiga samarbetsparter.

Kommunen ser föreningslivet som en resurs, och ibland även som en attraktiv samarbetspart. Men utöver det generella stöd som kommunen ger till föreningslivet (i form av verksamhetsstöd och subventionerad lokalhyra) kan det vara svårt att räkna med att få annat stöd. Men möjligheterna skiljer sig åt mellan olika kommuner och organisationer. Som genomgången av finansierare av lokalbygget visade så har kommunen bidragit finansiellt i närmare hälften av föreningarna. Stödet har utgjort runt tio procent av de totala kostnaderna. Organisationerna ser ut att ha haft olika möjligheter att få ekonomiska bidrag från kommunen. Kommunen har oftast stött idrottsföreningar, och då framför allt de som ägnar sig åt lagsporter, stora satsningar som skolor och ungdomens hus, och man satsar inte i periferin utan i centrum. Bilden överensstämmer med den som Ungdomsstyrelsen ger av organisationers möjligheter till finansiering (Ungdomsstyrelsen 2006).

7. SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION

I det här avslutande kapitlet sammanfattas rapporten och de viktigaste resultaten lyfts fram och diskuteras.

Ända sedan Allmänna arvsfonden inrättades 1928 har medel beviljats för lokaler. Genom fonden har staten visat sitt intresse för att stödja olika verksamheter som har kommit till på initiativ av ideella organisationer, och under lång tid skedde det till stor del genom ekonomiskt stöd till just lokaler. Barnhem, sommarkolonier, daghem och fritidshem, liksom scoutstugor, klubbhus och ungdomsgårdar har kunnat byggas med ekonomiskt stöd från arvsfonden. Under 1960-talet gick så mycket som 90 procent av fondens stöd till lokaler. Ansvaret för många av dessa verksamheter har så småningom helt eller delvis tagits över av kommuner och landsting, och i takt med det har Arvsfonden i allt större utsträckning kommit att inriktas på att utveckla innehållet i verksamheter snarare än att finansiera lokaler (Arvsfondsdelegationen 2004, Arvsfondsdelegationen 1982). I de fall Arvsfonden sedan dess har stött lokaler har det huvudsakligen gällt fritidslokaler för barn och ungdomar. År 1980 utgjorde lokalstödet ca 16 procent av fondens totala utdelning av medel, och det fortsatte att minska fram till år 2004 då endast fyra ideella organisationer fick lokalstöd från fonden. Från denna blygsamma nivå har stödet återigen ökat och utgjorde 2006 omkring två procent av fondens totala stöd.

Kartläggningen av lokalstöd som har beviljats under åren 1994-2006 visar att det under denna period framför allt har varit traditionella och väl etablerade föreningar som har tagit emot bidrag: Idrottsorganisationer, religiösa organisationer, handikapporganisationer, scoutrörelsen. De religiösa samfund som har fått stöd är uteslutande kristna (utöver protestantiska frikyrkliga förekommer ett mindre antal katolska och assyriska/syrianska föreningar). Varken nykterhetsorganisationer, politiska ungdomsorganisationer eller kulturorganisationer finns med i någon nämnvärd omfattning under utvärderingsperioden. Samma sak gäller föreningar som vittnar om att det är personer som har invandrat till Sverige som har organiserat sig. Det är endast sex organisationer under den undersökta perioden som kan räknas till den kategorin. Denna typ av organisation finns däremot i betydligt större utsträckning representerade i Arvsfondens andra stödform – projektstöd. Avsaknaden av kulturorganisationer kan åtminstone delvis förklaras av att ungas

kulturaktiviteter ofta sker genom studieförbund, eller genom Kulturskolan/kommunala musikskolan.

En fråga som ställs i utvärderingen är vilken betydelse lokalstödet har för organisationerna och deras målgrupper. Det är en fråga som dels rör behovet av lokaler, dels behovet av fondens lokalstöd.

Betydelsen av lokaler

Föreningslivet genomgår förändringar. Civilsamhället och det ideella engagemanget utgörs idag inte bara av organisationer utan även tillfälliga gemenskaper och nätverk. Ideellt engagemang har inte längre alltid en fast förankring till plats och rum, utan rymmer också digitala, internetbaserade nätverk där det pågår ett intensivt flöde av information och utbyte av idéer, och där aktiviteter med global räckvidd kan samordnas (Persson 2005, Castell 1998). Det aktiva deltagandet i föreningar har minskat (Amnå 2006). Det blir vanligare att vara passiv medlem i en förening, att betrakta medlemskap som en engångshandling snarare än återkommande aktivitet – man stödjer en god sak genom att bli medlem och betala medlemsavgift, eller skriva på en namnlista (Amnå 2006, Grassman, Olsson & Svedberg 2005). Kanske finns det inte ens en lokal för medlemsaktivitet utan bara ett kansli. Och finns det en lokal kan det innebära en belastning för den lilla kretsen av aktiva medlemmar som får ett tungt jobb att sköta om lokalen. Behöver ideella organisationer fortfarande lokaler? När är en egen lokal en tillgång och när blir den en belastning?

Trots de tendenser som beskrivs ovan har lokaler fortfarande betydelse, både i ett föreningsperspektiv och i ett barn- och ungdomsperspektiv. Människor lever fortfarande på platser till vilka de skapar meningsfulla relationer (Castell 1998, Lantz 1996). Och även om medlemsaktiviteten visar tecken på att minska så är deltagandet fortfarande högt (Grassman, Olsson & Svedberg 2005). För barn, unga och personer med funktionsnedsättning, det vill säga Arvsfondens målgrupper, liksom för de organisationer som vänder sig till dessa grupper ser lokaler ut att fortfarande spela en viktig roll som mötesplatser och för fritidsaktiviteter. Barn och ungdomar är grupper som har mycket av sin aktivitet och sitt umgänge knutet till bostadsområdet. Det är ofta där barnomsorg och skola finns. Ungdomstiden medför ökad rörlighet, men fortfarande tillbringar ungdomar huvuddelen av sin tid i bostadsområdet, där skolan och kamratumgänget finns.

Ungdomsstyrelsens gjorde 2006 en undersökning av vilka fritids- och kulturaktiviteter unga efterfrågar. Det visade sig med några få undantag handla om lokaler. Ungdoms- eller fritidsgårdar, caféer, mötesplatser, badhus, uteställen, skateboardanläggningar, shopping, dans och idrottsaktiviteter (Ungdomsstyrelsen 2006).

En majoritet av de organisationer som har fått lokalstöd från Arvsfonden har stark anknytning till lokalsamhället. Det är platsbundna föreningar som ofta är verksamma i ett avgränsat geografiskt område – en stadsdel, ett bostadsområde, ett mindre samhälle. Undantagen är organisationer som vänder sig till en speciell målgrupp inom ett större upptagningsområde. Det handlar då ofta om en organisation (handikapporganisation, scoutorganisation) som anordnar en lägerplats som ska användas för lovverksamhet av ett stort antal lokalorganisationer.

En lokal spelar en viktig roll både för organisationens inre liv och för dess relationer till omvärlden. Rummet eller platsen blir en arena för fysisk närhet, delade erfarenheter och gemensamma aktiviteter, vilka är viktiga förutsättningar för att människor ska utveckla gemensamma idéer och engagemang (Berger & Luckman 1966/81, Ahrne 1981, Göransson 2005). Innehav av lokaler bidrar till att ge kontinuitet i en organisation. Ett hus att gå till och samlas i blir en fysisk manifestation av organisationen, och ökar förutsättningarna för organisationens överlevnad och självständighet (Göransson 2005). En lokal placerar även organisationen i en geografisk och social kontext, gör den till en del av ett lokalsamhälle. Med en egen lokal skapas ökade möjligheter för en organisation att kommunicera med omvärlden (Amnå 2005).

Utvärderingen visar att omfattningen av Arvsfondens lokalstöd har minskat under den utvärderade perioden. Från ett åttiotial stöd per år vid periodens början till mindre än tio per år vid periodens slut⁵. Behovet av lokalstöd ser däremot ut att vara fortsatt stort. I genomsnitt har hundra organisationer ansökt om stöd varje år under 2000-talet. Av dessa har var tolfte ansökan beviljats, vilket kan jämföras med var sjätte om man ser till fonden som helhet. Ansökan avslås om ett eller flera kriterier inte uppfylls: att verksamheten är offentligt finansierad (t.ex. skolor, förskolor, korttidsboenden, föräldrakooperativ); inte bedriver verksamhet för Arvsfondens målgrupper; eller att bygggårdar inte är förknippad med utveckling av ny verksamhet, utan syftar till att göra lokalerna mer ändamålsenliga och verksamheten

mer attraktiv för målgrupperna (t.ex. dusch- och omklädningsmöjligheter, toaletter). En stor del av den sistnämnda kategorin skulle troligtvis ha fått sina ansökningar beviljade om Arvsfonden hade utgått från samma kriterier som tillämpades under 1990-talet. Vid den tiden var stödet i större utsträckning inriktat på att tillgodose ideella organisationers grundläggande behov av lokaler.

Lokalernas finansiering

När det gäller finansieringen av lokalerna så har utvärderingen visat att Arvsfondens lokalstöd fyller en viktig funktion för många föreningar.

Arvsfondens stöd befinner sig i ett gränsland mellan det offentliga och civilsamhället. Ett tydligt direktiv för vad som inte beviljas medel ur fonden är ”ändamål som det åligger kommunen att ansvara för”. Största delen av Arvsfondens lokalstöd går till fritidssektorn. Kultur- och fritid är frivilliga verksamhetsområden för kommunerna (Sveriges Kommuner och landsting 2004). Gränsen för kommunens respektive civilsamhällets ansvar är således inte reglerad utan kan ses som en öppen fråga. Kommunal praxis har varit att man inom fritidssektorn i stor utsträckning förlitar sig på föreningslivet. Den största delen av kommunernas resurser för fritidssektorn utgörs av stöd till det lokala föreningslivet (ibid.). Utöver det finansierar kommuner ungdomsgårdar, ungdomens hus och andra öppna verksamheter, både i egen regi och i föreningslivets regi (Svenska Kommunförbundet 2004a). Kommunerna har en relativt restriktiv hållning när det gäller finansieringen av ideella organisationers lokaler (ibid.).

För de organisationer som har utvärderats i den här studien handlar relationen till kommunen många gånger om möjligheten till ett ekonomiskt stöd som de är i stort behov av. Kommunen å sin sida ser föreningslivet som en resurs, och ibland även som en attraktiv samarbetspart. Men något stöd utöver det generella stöd som kommunen betalar ut till föreningslivet i form av verksamhetsstöd och subventionerad lokalhyra kan man knappast räkna med.

Det ser ut som om föreningarna behöver Arvsfondens lokalstöd. Hur betydelsefullt det är varierar beroende på hur stor del av de totala kostnaderna stödet täcker och på hur svårt det är att finna finansiering för byggnationen. För många av organisationerna ser det ut som att ingen annan skulle ha ställt upp. Över hälften av föreningarna har inte haft någon annan större medfinansiering än fonden.

Det händer att en kommun stödjer ett lokalbygge, vanligtvis med en mindre del av kostnaderna. Men möjligheterna skiljer sig åt mellan olika kommuner

5 Den negativa trenden har vänt från och med år 2005. Stödet har nästan fördubblats från 2006 till 2007 (Arvsfondens verksamhetsberättelse 2007).

Många lokaler byggs med stora ideella insatser. Övan klubbhus, Pataholms Segelklubb.

och organisationer. Den bild som har framkommit i utvärderingen är att kommunen oftast har stött idrottsföreningar och då framför allt de som ägnar sig åt lagsporter, liksom stora satsningar som skolor och ungdomens hus, och man satsar vanligtvis inte i kommunens utkanter utan i centrum. Det är också för den typen av lokalbyggen som andra större finansierare har visat intresse. Denna bild överensstämmer med annan forskning om organisationers möjligheter till finansiering (jfr. Ungdomsstyrelsen 2006).

En plattform för nyskapande och utveckling

Utvärderingen har också visat att Arvsfondens lokalstöd skulle kunna spela en ännu större roll med ett annat perspektiv på nyskapande och utveckling.

Arvsfonden gör åtskillnad mellan stöd till lokaler och stöd till projekt. Den del av fondens medel som går till att iordningsställa lokaler har minskat kraftigt sedan 1970-talet. Det har skett en förskjutning i riktning mot bidrag till utvecklings- och försöksverksamheter av olika slag, så kallat *projektstöd*, och idag är det den helt dominerande stödformen. Målet för denna typ av bidrag är att hitta fungerande metoder för att förbättra livsvillkoren för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Många av Arvsfondens projekt rör organisationer som skapar verksamheter för personer med särskilda behov, eller som utvecklar metoder och former för att ge barn och unga redskap till att hantera frågor som rör kärlek, jämställdhet, demokrati, mångfald och integration. Där finns projekt som syftar till att hitta metoder för att hantera aktuella problem som att förebygga våld, mobbning, rasism och diskriminering samt förbättra situationen för utsatta barn och ungdomar.

Att stödja lokaler kan ses som att anlägga ett annat perspektiv på insatserna för barn och ungdomar än att i projektform stödja utveckling av verksamheter. Ända fram till slutet av 1990-talet hade lokalstödet en generell prägel och syftade till att tillgodose organisationers behov av lokaler. Det var inte i första hand för att lösa specifika problem som organisationerna beviljades stöd, utan för att skaffa eller bygga om lokaler. I den mån lokalbygget förknippades med utveckling innebar det inte i någon större utsträckning nyskapande i bemärkelsen unikt, nytt. Det var snarare föreningens egen verksamhet som fick möjlighet att utvecklas mer i enlighet med vad man beskriver som ett behov hos medlemmarna, som ett svar på vad som sker i lokalsamhället, eller för att vidga verksamheten till att omfatta fler målgrupper.

Från och med slutet av 1990-talet har det successivt skett en förändring i riktning mot kravet på en specifik utveckling av verksamheten. ”För att få lokalstöd ska organisationen ha utvecklat en nyskapande och utvecklande verksamhet som kräver en förändring av lokalen eller anläggningen”, står det i Arvsfondens kriterier (Arvsfondens hemsida, december 2007). Lokalstödet skiljer sig fortfarande från projektstödet genom det höga kravet på långsiktighet – organisationen ska ha funnits i minst två år och föreningen förbinder sig att använda lokalen för den angivna verksamheten under minst tio år. Men lokalstödet har inte längre den generella inriktning det hade tidigare, utan förknippas med krav till exempel på nyskapande verksamhet och ungas delaktighet.

Arvsfondens ökade krav på nyskapande och utveckling har resulterat i att antalet beviljade lokalstöd har minskat kraftigt. Detta har skett under samma tid som kommunerna har gjort omfattande nedskärningar av barn och ungdomsverksamheter och av stödet till föreningslivet, och samtidigt med att även de kommunala stöden har blivit mindre generella, mer riktade och förknippade med krav på motprestationer.

Då stat och kommun vänder sig till civilsamhället handlar det inte bara om att hitta alternativa utförare. I en jubileumsskrift 75 år efter Allmänna arvsfondens tillkomst beskrivs relationen till och synen på civilsamhället:

Den ideella sektorn är en smältdegel där idéer om praktisk verksamhet blandas med visioner om ett samhälle med bättre villkor för barn, unga och personer med funktionshinder. Där föds många av de idéer som ska visa sig vara avgörande för utvecklingen av samhället (Arvsfondsdelegationen 2004: 5).

Arvsfondens projektstöd ses idealt som en möjlighet för ideella krafter att utveckla egna idéer.

Enkelt uttryckt ska det räcka med en riktigt god idé för att få möjlighet att ta del av fondens medel. Som någon av mottagarorganisationerna har uttryckt det: Allmänna arvsfonden har varit de ideella krafternas riskkapital. När ingen annan har vågat satsa, när idén varit för oprövad eller det varit svårt att hitta tänkbara intressenter. Då har det med arvsfondsmedel varit möjligt att stödja det ideella engagemang och den kunskap och erfarenhet som det självupplevda ger (Arvsfondsdelegationen 2004: 5).

Att vända sig till civilsamhället handlar med andra ord om att ta tillvara idéer, initiativkraft och kunskap som finns lokalt för att lösa problem eller möta behov som uppstår lokalt. Men det sker inte nödvändigtvis genom specifika utvecklingsprojekt, vilket Arvsfondens egen historia visar. Det finns också behov av att *upprätthålla eller skapa gynnsamma förutsättningar för ideell verksamhet.*

Den etnografiska studien visar att det många gånger inte i första hand är det som i ansökningarna tas upp som nyskapande eller som en utveckling av verksamheten som skapar behov av nya lokaler. Snarare har behovet av lokalåtgärder uppstått i den vanliga verksamheten. Många gånger uppkommer behovet av att förändra lokalerna ur behovet av att kunna fortsätta bedriva den ordinarie verksamheten och utgöra en levande del i det lokalsamhälle där dessa organisationer verkar. Många har gamla lokaler i behov av modernisering och anpassning efter förändrade krav. Lokalförändringarna behövs för att överleva som förening, för att bedriva verksamheten, behålla befintliga medlemmar och locka nya. Samma tendens kan ses i de ansökningar som har fått avslag från Arvsfonden. Många organisationer söker lokalstöd för att över huvud taget kunna bedriva sin verksamhet.

Därmed inte sagt att det inte sker något nyskapande eller att föreningarna inte utvecklar sina verksamheter. Det ser i många fall ut att pågå en kontinuerlig förnyelse utifrån organisationens behov av att överleva och anpassa sig till nya behov som uppstår i lokalsamhället. Organisationernas fysiska närvaro i barns och ungas vardag spelar här en viktig roll genom att de är förankrade på en plats i en vardag. De är en del i en lokal struktur med vuxna som är lyhörda och som kan fånga upp och hjälpa till att förverkliga ungas idéer. Ofta sker denna utveckling gradvis, ibland i former som går att se som nyskapande. Utvärderingen pekar på att byggarbetet i många av

organisationerna har gjorts helt eller till stor del med hjälp av ideella insatser. Många av föreningarna som har ingått i utvärderingen ställer insatserna för att iordningställa lokalerna mot de insatser som görs och behöver göras i själva verksamheten. Även om det ideella arbetet med lokaler kan ha en positiv effekt för sammanhållningen och gemenskapen i föreningen, om det sker i rimlig omfattning, så kan det gå ut över själva verksamheten om det krävs för stora medlemsinsatser. Det ideella framstår helt enkelt som en ändlig resurs. Eller som en person sa i en av de föreningar som jag besökte: ”Att stödja lokaler ekonomiskt är ett sätt att skapa idealism, för då får föreningen möjlighet att ägna sig åt annat än att skaffa pengar genom försäljningar av lotter, salamikorv och strumpor.”

Om organisationer inte behöver lägga all sin kraft på att bygga lokaler kan de använda sitt engagemang till andra aktiviteter. En investering i lokaler kan på så vis ses som ett indirekt sätt att satsa på nytänkande och utveckling. Det innebär dels att man skapar plattformar för verksamhet som kan möta barns och ungas behov, dels att man frigör ideella krafter för att fånga upp och kanalisera ungas intressen, önskemål och behov. Lokalstöd kan i den här meningen ses som ett sätt att underhålla eller värna om en lokal struktur som befrämjar livsvillkoren för fondens målgrupper.

REFERENSER

- Ahrne, Göran (1981). *Vardagsverklighet och struktur*. Göteborg: Bokförlaget Korpen
- Amnå, Erik (2006). *Former för samhällsengagemang. En jämförande studie av gamla och nya rörelser*. Slutrapport 2006-06-01. Integrations- och jämställdhetsdepartementet, Göteborgs universitet
- Amnå (2005). ”Scenöppning, scenvridning, scenförändring. En introduktion”. I Amnå (red.) *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Amnå, Erik (red.) (1995). *Medmänsklighet att hyra. Åtta forskare om ideell verksamhet*. Örebro: Libris
- Arvsfondsdelegationen (1982). *Allmänna arvsfonden för barn, ungdom och handikappade. Fondens verksamhet under 50 år*. Stockholm: Liber Förlag
- Arvsfondsdelegationen (2004). *Allmänna arvsfonden 75 år. 1928-2003*, Ödeshög
- Arvsfondsdelegationens Verksamhetsberättelsen 2006
- Arvsfondsdelegationens Verksamhetsberättelse 2007
- Berger, Peter L. & Thomas Luckmann (1966/81). *The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Middlesex: Penguin Books Ltd
- Castell, Manuel (1998). *Nätverkssamhällets framväxt*. Göteborg: Daidalos
- Civildepartementet (1993). *Lokaler för ungdomsverksamhet med stöd från Allmänna arvsfonden. Katalog 1987-1991*
- Eames, Edwin, Judith Granich Goode & David M Schneider (1977). *Anthropology of the City: An Introduction to Urban Anthropology*. New Jersey: Prentice-Hall
- Forssell, Emilia (2006). ”Informell omsorg, socialt kapital och tillit”. I Svedberg, Lars & Lars Trägårdh (red.) *Det civila samhället som forskningsfält. Nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Göransson (2005). ”Ett nästintill odefinierbart forskningsområde”. I Amnå (red.) *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Jeppsson Grassman, Eva, Lars-Erik Olsson, Lars Svedberg (2005). *Medborgarnas insatser och engagemang i civilsamhället - några grundläggande uppgifter från en ny befolkningsstudie*. Rapport 15 november 2005. Integrations- och jämställdhetsdepartementet, Ersta Sköndal högskola
- Lantz, Göran (1996). ”Människan, hemmet och tingen”. I David Gaunt & Göran Lantz (red.) *Hemmet i vården och vården i hemmet*. Stockholm: Liber
- Levin, Claes (1996). ”Misslyckade projekt och framgångsrika organisationer”. I Sahlin, Ingrid (red.) *Projektets paradoxer*. Lund: Studentlitteratur
- Lundahl, Christian & Oscar Öquist (2002). *Idén om en helhet. Utvärdering på systemteoretisk grund*. Lund: Studentlitteratur
- Lundberg, Anders P (2006). ”Vänskap, gemenskap och det civila samhället”. I Svedberg, Lars & Lars Trägårdh (red.) *Det civila samhället som forskningsfält. Nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Lundström, Tommy & Ulf Hammare (2001). *Socialt inriktade barn- och ungdomsorganisationer Vilka är de, vad gör de och vad vet forskarna?* Socialstyrelsen, Ersta Sköndal högskola
- Olsson, Lars-Erik (2007). *Frivilligt arbete inom idrotten*. FOU-rapport 2007:4, Riksidrottsförbundet
- Persson, Kristina (2005). ”Globaliseringen, demokratin och det civila samhället”. I Amnå (red.) *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Pettersson, Kenneth (1997). Mobilisering av gemenskapen. Om den socialpolitiska offensiven i lokalmiljön. I Karl-Olov Arnstberg & Ingrid Ramberg (red.) *I stadens utkant. Perspektiv på förorter*. Tumba: Mångkulturellt centrum
- Prop 2002/03:136. Allmänna arvsfonden och Arvsfondsdelegationens organisation m.m.

- Putnam, Robert D (2001). *Den ensamme bowlaren. Den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*. Stockholm. SNS Förlag
- Riksdagens revisorers kansli (1999). *Förstudie 1998/99:11*
- Ronnby, Alf (1995). *Den lokala kraften. Människor i utvecklingsarbete*, Stockholm: Liber utbildning
- Sahlin, Ingrid (red.) (1996). *Projektets paradoxer*. Lund: Studentlitteratur
- Socialpolitik nr 4-5 1998. ”En rörelse som söker nya vägar.”
- SOU 1993:82. *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*. Stockholm: Fritzes
- SOU 1993:91. *Socialtjänstens roll i samhällsplanering och samhällsarbete*. Stockholm: Fritzes
- Svedberg, Lars & Lars Trägårdh (red.) (2006). *Det civila samhället som forskningsfält. Nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Svedberg, Lars (1993). ”Socialt inriktade frivilligorganisationer”. I SOU 1993:82 *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*. Stockholm: Fritzes
- Svenska kommunförbundet (2004a). *Om kultur- och fritidssektorerna. Resurser*. Stockholm: Svenska kommunförbundet
- Svenska kommunförbundet (2004b). *Om kultur- och fritidssektorerna. Utbud och service*. Stockholm: Svenska kommunförbundet
- Svenska kommunförbundet (2004c). *Om kultur- och fritidssektorerna. Deltagande, vanor och nyttjande*. Stockholm: Svenska kommunförbundet
- Sveriges kommuner och landsting (2004). *Föreningspolitik och föreningsstöd*. Sveriges kommuner och landsting
- Sveriges kommuner och landsting (2007). *Utveckla samverkan med civilsamhället – Inspiration, idéer och metoder*. Sveriges kommuner och landsting
- Tillberg, Ulrika (2003). *Ledarskap och samarbete*. En jämförande fallstudie i tre skolor. EFI, Ekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm
- Topor, Alain (2004). *Vad hjälper? Vägar till återhämtning från svåra psykiska problem*. Stockholm: Natur och kultur
- Ungdomsstyrelsen (2006). *Fokus06. En analys av ungas kultur och fritid*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2006:4. Stockholm: Fritzes
- Vedung, Evert (1998). *Utvärdering i politik och förvaltning*. Lund: Studentlitteratur
- Wijkström, Filip & Marianne af Malmberg (2005). ”Mening och mångfald. Ledning och organisering av idéburen verksamhet”. I Amnå (red) *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag
- Wijkström Filip & Tommy Lundström (2002). *Den ideella sektorn. Organisationerna i det civila samhället*. Stockholm: Sober Förlag
- Öhlander, Magnus (1999). ”Utgångspunkter”. I Kaijser, Lars & Magnus Öhlander (red.) *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur

BILAGA 1. ENKÄT ANGÅENDE ARVSFONDENS LOKALSTÖD

Bilaga 1. Enkät angående Arvsfondens lokalstöd

Föreningens namn:

A. Allmänna frågor

1a. Hur många deltar i verksamhet i föreningens lokaler?

1b. Ungefär hur många av dessa är

barn

ungdomar (från 13 år)

barn/ungdomar med funktionshinder

2. Bedömer ni att det är fler som deltar i verksamheten efter den lokalförändring som ni har gjort?

Ja

Nej

Plats för eventuell kommentar:.....

3. Görs någon del av arbetet i föreningen/organisationen med hjälp av avlönad personal? (T.ex. ungdomsledare, föräldramedverkan, lönebidragsanställda osv.?)

Ja

Nej

Plats för eventuell kommentar:.....

4. Hur fick organisationen kännedom om att Arvsfonden ger ekonomiskt stöd till lokaler?

B. Kontakter med och stöd från kommunen

5a. Får organisationen och/eller verksamheten något ekonomiskt stöd från kommunen?

Ja

Nej

5b. Om organisationen får stöd, vilken typ av stöd handlar det i så fall om? (T.ex. lönebidrag, stöd till föreningskonsulenter, lokaler, verksamhetsstöd mm.)

der?

6a. Upplever ni att kommunen ser på föreningslivet som en resurs?

Ja
Nej

6b. På vilket sätt märks det i så fall att kommunen ser, alternativt inte ser, föreningen som en resurs?

7. Eventuella övriga kommentarer kring kontakter med och stöd från kommunen:

C. Nya målgrupper

8a. Hade ni ambitionen att nå nya målgrupper?

Ja
Nej

8b. Om ja: Vilka målgrupper?

8c. Beskriv gärna hur behovet att nå dessa grupper uppkom.

9. Finns något samarbete med handikapporganisationer för att nå personer med funktionshinder?

Ja
Nej

10. Finns något samarbete med handikappkonsulenter för att nå barn och ungdomar med funktionshinder?

Ja
Nej

11. Tror Ni att det är känt i närsamhället att Er verksamhet bedrivs i handikappanpassade lokaler?

Ja
Nej

D. Ungas deltagande

12. Arvsfonden är intresserad av erfarenheter kring ungas deltagande i de projekt som får stöd genom fonden. Hur har barn och ungas deltagande sett ut i er förening när det gäller

- a) initiativet till den aktuella ny/ombyggnaden av lokaler?
- b) påverkan under planering och genomförande?

E. Erfarenheter av ny- eller ombyggnadsarbetet

13a. Har ni stött på problem eller svårigheter i arbetet med lokalerna?

Ja

Nej

13b. Om ni svarade ja på frågan: Vilka problem/svårigheter har ni stött på?

14. Har ni sett några positiva effekter av de nya/ombyggda lokalerna hittills?

BILAGA 2. FÖRTECKNING ÖVER BEVILJADE LOKALSTÖD 2003–2006 SOM INTE HAR INGÅTT I UTVÄRDERINGEN

Organisation	Ändamål	Fick stöd år	Belopp
International Kenpo Karate Club, Norrköping	Ombyggnation av samlings- och aktivitetslokal	2003	250 000
Västerfärnebo Scoutkår	Inköp av fastighet till scoutverksamhet	2004	50 000
Alingsås Idrottsförening	Ombyggnad av Gymnastikens Hus/Allaktivitetshus	2005	200 000
Bokenäs Idrottsförening	Färdigställande av klubbhus	2005	257 000
Nysätra Idrottsförening	Byggnation av klubbhus	2006	155 000

BILAGA 3. FÖRTECKNING ÖVER ORGANISATIONER SOM FÅTT LOKALSTÖD 1994–2006

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
ALINGSÅS	9 feb 1995	Hemsjö Missionsförsamling	Lokaler för ungdomsverksamhet	75 000
ALUNDA	27 feb 1997	Furuhöjdskyrkan Församling i Alunda	Tillbyggnad av frikyrkolokal för att tillgodose en växande ungdomsverksamhet i Östhammar kommun	250 000
ALVESTA	6 dec 1994	Filadelfiaförsamlingen i Alvesta	Om- och tillbyggnad av lokaler för invandrar/flyktingbarn	100 000
ANGERED	16 mar 1995	Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) i Göteborg	Projekt till kulturlokaler i Lövgärdet	200 000
ARVIKA	18 jun 1997	Arvika Golfklubb Kingselviken 1:6, 1:7 i Arvika kommun	Om- och tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten	30 000
BANKERYD	6 dec 1994	Bankeryds Missionsförsamling ungdomsverksamhet	Om- och tillbyggnad av lokaler för	300 000
BERGVIK	6 dec 1994	IOGT-NTO, Bergvik	Utvecklande av aktiviteter i föreningen	60 000
BILLDAL	6 dec 1994	Göta Scoutkår	Nybyggnad av förråd	50 000
BJÖRKLINGE	25 apr 2000	Föreningen FUB-gården	Inköp av gården Tallkrogen på fastigheten Sandbro 3:28 i Uppsala kommun	300 000
BJÖRNA	23 jun 1999	Hemlings Missionsförsamling	Ombyggnad av församlingslokal på fastigheten Björna Hemling 1:15 i Örnsköldsviks kommun	39 000
BOLLNÄS	18 nov 1997	Bollnäs Missionsförsamling	Tillbyggnad av servicebyggnad på fastigheten Vevlinge 1:33 i Bollnäs kommun	100 000
BORENSBERG	16 jun 1998	Borensberg Scoutkår	Ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Kungs Norrby 1:208 i Motala kommun	40 000
BORGAFJÄLL	16 sep 1997	Borgafjällens Intresseförening	Lekpark med samisk prägel på fastigheten Avassö 1:321 i Dorotea kommun	30 000
BORLÄNGE	6 dec 1994	Borlänge Scoutkår	Reparation och förbättring av scoutstuga	80 000
BORLÄNGE	22 sep 1994	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Dalarna	Kansliutrustning	75 000
BORÅS	13 mar 1996	Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) Borås	Ombyggnad av sommargård	145 000
BORÅS	12 jan 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Älvsborgs län	Kansliutrustning	450 000
BORÅS	1 jun 1995	Stiftelsen Scoutgården Apelhult	Tillbyggnad av scoutgård på fastigheten Stg. 606 i Marks kommun	100 000
BREDARYD	16 jun 1998	Västboås Gymnastik och Idrottsförening	Tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Ås 3:3 i Gislaveds kommun	100 000
BROMMA	8 sep 1998	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Stockholm	Förprojektering av rekreationsanläggningen Aspvik på fastigheten Aspvik 1:7, Värmdö kommun	75 000
BROMMA	16 sep 1997	Idrottsföreningen Brommapojkarna	Tillbyggnad av klubbhus på del av fastigheten Grimsta 1:2 i Stockholms kommun	300 000
BROMMA	22 nov 2002	Sjöscoutkåren Drakarna	Nybyggnad av klubbstuga på del av fastigheten Ulvsunda 1:1 i Stockholms stad	300 000
BRÖSARP	6 dec 1994	Andrarums Idrottsförening	Inköp av fastigheten Tomelilla Brösarp samt upprustning av klubbstugan	60 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
BRÖSARP	16 apr 2002	Brösarps Scoutkår	Inköp av fastighet m.m. till scoutverksamhet på fastigheten Bosarp 5:28, 5:29 i Tomelilla kommun	150 000
BURTRÄSK	19 jun 1996	Friluftsförbundet i Burträsk	Flyttning och tillbyggnad av skidstuga	50 000
DALARÖ	19 nov 1998	Dalarö Sportklubb	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Vadet 3:192 i Haninge kommun	75 000
DALS LÅNGED	16 jun 1998	Dals Långeds Idrottsklubb	Tillbyggnad av klubbhus på fastigheten Baldersnäs 1:176 i Bengtsfors kommun	250 000
DINGLE	2 nov 1995	Friluftsförbundet i Sörbygden	Inköp av torpstuga	15 000
DIÖ	11 dec 1996	Diö-Liatorps Frikyrkoförsamling	Om- och tillbyggnad av missionskyrkan på fastigheten Kvarnatorp 1:33 i Älmhults kommun	100 000
DOMSJÖ	20 apr 1995	Alfredshem-Sundåsens Scoutkår	Ombyggnad av scoutlokal	15 000
EKSJÖ	10 dec 1998	Föreningen Europeiskt Ungdomscenter (EUE) i Eksjö	Ombyggnad av f.d militärkasern till ungdomscenter	800 000
ENEBYBERG	9 feb 1995	Enebybergs Idrottsförening	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
ENSKEDE	1 jun 1995	Föreningen Sveriges Dövblinda	Inköp av hörselutrustning	185 000
ENSKEDE	5 sep 2006	Föreningen Sveriges Dövblinda	Projektet Aktivitetshus för dövblinda	1 310 000
ENSKEDE	21 sep 1995	Synskadades Riksförbund	Datorutrustning m.m.	465 000
ENSKEDEDALEN	6 dec 1994	Kärntorps Bollklubb	Reparation av klubbhus	20 000
ERSMARK	12 feb 2002	Alpina Klubben Skellefteå	Tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Klutmark 10:6 i Skellefteå kommun	100 000
ESKILSTUNA	6 dec 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Södermanlands län	Kansliutrustning	65 000
ESKILSTUNA	9 okt 1996	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Södermanlands län	Inköp av kopieringsapparat	80 000
ESKILSTUNA	6 dec 1994	KFUK-KFUM, Mälardalen	Om- och tillbyggnad av "Anbo"	100 000
ESKILSTUNA	9 apr 1997	Torshälla Scoutkår	Inköp av scoutlokal på fastigheten Kråketorp 2:1 i Eskilstuna kommun	40 000
FINSPÅNG	23 jun 1999	Finspångs Scoutkår	Inköp av Ängsstugan på fastigheten Blixtorp 2:7 i Finspångs kommun	60 000
FINSPÅNG	5 dec 2002	Mo Gårds Folkhögskola	Anpassning och utrustning av skollokaler	900 000
FRÄNDEFORS	6 dec 1994	Frändefors Idrottsförening	Tillbyggnad av klubbhus	200 000
FÅGELMARA	6 dec 1994	Filadelfiaförsamlingen i Brömsebro	Tillbyggnad av församlingens lokal	50 000
FÅRBO	6 dec 1994	Fårbo Frikyrkoförsamling	Om- och tillbyggnad av ungdomslokaler	150 000
FÄRJESTADEN	21 mar 1995	Neurologiskt Handikappades Riksförbund (NHR) i Kalmar	Byggnation av övernattningsstugor	300 000
FÖRSLÖV	6 dec 1994	Föreningen för de Neurosedynskadade	Kansliutrustning	250 000
GEMLA	6 dec 1994	Gransholms Idrottsförening	Upprustning av barack till klubbstuga	40 000
GENEVAD	20 apr 1995	Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) Laholm	Om- och tillbyggnad av fastighet	130 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
GNARP	11 maj 2001	Gnarps Ridklubb	Nybyggnad av ridhus och ombyggnad av ungdomsgård på fastigheten Vallen 22:1 i Nordanstigs kommun	225 000
GNARP	11 jan 1996	IOGT-NTO, Gnarp	Tillbyggnad av scen och omklädnadsutrymmen i IOGT-NTO:s lokaler	50 000
GRUNDSUND	6 dec 1994	Grundsunds IF	Bygga om klubblokal, kiosk, förråd	100 000
GRÄNGESBERG	9 feb 1995	Grängesbergs Bandyklubb	Lokaler för ungdomsverksamhet	50 000
GRÄNNA	9 okt 1996	Grännabygdens Ryttnärförening	Projektet Grännalogen	60 000
GUNNARSKOG	13 mar 1996	Gunnarskogs Bygdelag	Ombyggnad av del av motorgård till ungdomsgård	150 000
GÄSTRIKE-HAMMARBY	18 jun 1997	Gestrike-Hammarby Idrottsförening	Uppställning av kontorspaviljong	65 000
GÄVLE	9 apr 1997	Hagströms Sportklubb	Ombyggnad av klubblokal	50 000
GÄVLE	20 apr 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Gävleborg	Inköp av möbler, konferensutrustning, hörselslingor m.m.	50 000
GÄVLE	24 feb 2000	Rudsjö Scoutkår	Inköp, avstyckning och ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Grååsen 1:18 i Gävle kommun	60 000
GÄVLE	25 aug 1994	Stiftelsen De Handikappades Hus i Gävle	Om- och tillbyggnad av Tullbomsgården	450 000
GÄVLE	6 dec 1994	Unga Örnar, Gävle	Förbättring av lägergård	35 000
GÖTEBORG	6 dec 1994	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Göteborg	Inredning och utrustning av samlings- och konferenslokal vid fritidsanläggningen Västerhav	200 000
GÖTEBORG	1 jun 1995	Frälsningsarmén i Göteborg	Nybyggnad av ungdomslokaler	150 000
GÖTEBORG	12 feb 2002	Hjällbo Scoutkår	Renovering av samlingsrum, kök och verkstad på fastigheten kv Postluckan i Göteborgs kommun	30 000
GÖTEBORG	15 jun 1995	Hvitfeldts Scoutkår	Ombyggnad av kallvind till scoutlokal	40 000
GÖTEBORG	18 nov 1997	Lysestrandsstiftelsen	Tillbyggnad av lägeranläggning på fastigheterna Lysestrand 3:2, Flat 1:14 och Flat 2:7 i Lysekils kommun	250 000
GÖTEBORG	1 jun 1995	Patientföreningen ProLiv	Inköp av datautrustning	10 000
GÖTEBORG	18 jun 1997	Saronförsamlingen i Göteborg	Nybyggnad av motions- och samlingsbyggnad på fastigheten Hultet 1:14 i Partille kommun	200 000
GÖTEBORG	5 dec 2001	Saronförsamlingen i Göteborg	Nybyggnad av motions- och samlingsbyggnad på fastigheten Hultet 1:14 i Partille kommun	200 000
GÖTEBORG	18 jun 1997	Slotsskogens Idrottsklubb	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Figursaxen 3:10 i Göteborgs kommun	75 000
GÖTEBORG	15 maj 1996	Stiftelsen Bräcke Diakonigård	Uppbyggnad av lekplats och idéutställning	180 000
GÖTEBORG	27 feb 1997	Stiftelsen Göteborgs Kyrkliga Stadsmission	Inköp av inventarier	80 000
GÖTEBORG	24 feb 2000	Stiftelsen Odd Fellows i Göteborg Barnkolonier	Nybyggnad av annex för barnkoloniverksamhet på fastigheten Bokenäs-Bua 2:1 i Uddevalla kommun	300 000
GÖTEBORG	27 feb 1997	Supporterklubben Änglarna	Ombyggnad av samlings- och klubblokal på fastigheten Gullbergsvass 13:9 i Göteborgs kommun för att fördjupa satsningen på bättre supporterkultur	200 000
GÖTEBORG	9 feb 1995	Ungdomsförbundet Sveriges Flotta (USF) i Göteborg	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
GÖTENE	2 nov 1995	Filadelfiaförsamlingen i Götene	Tillbyggnad av filadelfiakyrkan	150 000
GÖTENE	18 nov 1997	Götene Missionsförsamling	Inköp och ombyggnad av fastigheten Katten 16-17 i Götene kommun	300 000
HABO	11 dec 1996	Habo Scoutkår	Projektet EKO-stuga på fastigheten Stora Kärr, Habo kommun	105 000
HABO	18 jun 1997	Pingstförsamlingen i Habo	Ombyggnad av källarplan till ungdomslokaler	25 000
HALMSTAD	11 dec 1996	EFS Missionsförening i Halmstad	Inredning av tillbyggda ungdomslokaler	50 000
HALMSTAD	9 okt 1996	Föreningen för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU) Hallands län	Ombyggnad av RBU-torp på fastigheten Hanarp 3:14 i Falkenbergs kommun	100 000
HALMSTAD	6 dec 1994	Halmstads Kvartersteater	Ombyggnad av teaterlokal samt inköp av inventarier	120 000
HALMSTAD	6 dec 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Hallands län	Kansliutrustning	30 000
HALMSTAD	16 jun 1998	Scoutkåren Tre Hjärtan	Ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Tönnersjöheden 21:21 i Halmstads kommun	300 000
HALMSTAD	15 apr 1999	Söndrums Scoutkår	Om- och tillbyggnad av scoutgård på fastigheten Strömna 2:7 i Halmstads kommun	75 000
HALMSTAD	2 nov 1995	Vapnö Idrottsförening	Ombyggnad /inredning av f.d. skolbyggnad. Inredning/tillbyggnad av befintlig klubbstuga	75 000
HAMMAR-STRAND	11 jan 1996	Ridklubben Östjämten	Nybyggnad av cafeteria och klubbрум samt inköp av inventarier	75 000
HANINGE	13 mar 1996	IOGT-NTO, Haninge	Om- och tillbyggnad av fastigheten/föreningslokalen, inköp av inventarier och utrustning m.m.	100 000
HANINGE	12 feb 1998	Vendelsö Scoutkår	Nybyggnad av scoutstuga på fastigheten Svartbäcken 2:5 i Haninge kommun	350 000
HAVDHEM	6 dec 1994	Södra Gotlands Missionsförsamling	Nybyggnad av kyrka	100 000
HEDESUNDA	9 feb 1995	Stiftelsen Hedesundavävarna	Lokaler för ungdomsverksamhet	150 000
HELSINGBORG	18 nov 1997	Bårslöv Boll och Idrottsförening	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Bårslöv 4:1 i Helsingborgs kommun	70 000
HELSINGBORG	6 dec 1994	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Malmöhus läns distrikt	Kansliutrustning	40 000
HELSINGBORG	16 sep 1997	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Malmöhus läns distrikt	Inköp av datorutrustning	15 000
HELSINGBORG	22 sep 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Malmöhus län	Kansliutrustning	75 000
HELSINGBORG	1 jun 1995	Idrottsklubben Bergandy	Nybyggnad av klubbstuga	75 000
HELSINGBORG	16 sep 1997	Kroatiska Kultur och Idrottsföreningen Croatia	Nybyggnad av föreningshus på fastigheten Ruuth 23 i Helsingborgs kommun	100 000
HILLERSTORP	15 apr 1999	Betaniaförsamlingen i Hillerstorp	Ombyggnad av f.d. postlokal till ungdomsgård på fastigheten Hagegård 4:124 i Gnosjö kommun	150 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
HJO	25 feb 1999	Hjobygdens Orienteringsklubb	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Högaliden 1:1 i Hjo kommun	150 000
HOFORS	19 nov 1998	Hofors Scoutkår	Inköp och renovering av scoutstuga på fastigheten Hofors 11:1 i Hofors kommun	70 000
HOLMSUND	6 dec 1994	Filadelfiaförsamlingen i Umeå	Tillbyggnad av Pingstkyrkan i Holmsund	80 000
HOLSBYBRUNN	11 maj 2001	Holsby Sportklubb	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Huskvarn 1:43 i Vetlanda kommun	200 000
HORN	9 apr 1997	Horn Hyecklinge Idrottsförening	Nybyggnad av maskinhall och klubbрум på fastigheten Åby 1:1 i Kinda kommun	25 000
HORTLAX	6 dec 1994	Hortlax Scoutkår	Invändig varmboning av timring belägen vid Småkvarn avsedd att användas för scoutverksamhet	8 000
HOVÅS	2 nov 2000	Grosshandlare Axel H. Ågrens Donationsfond	Nybyggnad av utvecklingscentrum på fastigheten Brottkärr 1:58 i Göteborgs kommun	1 000 000
HOVÅS	23 jun 1999	Kulturföreningen Youthquake	Köp av barack till teaterverksamhet	200 000
HUDDINGE	6 dec 1994	Koptisk-Ortodoxa Kyrkan i Sverige	Köp av kyrkan och ombyggnad av församlingslokaler	75 000
HUDIKSVALL	11 dec 1996	Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) Hudiksvall -Nordanstig	Ombyggnad av fastigheten Trösten 6:36 i i Nordanstig kommun	25 000
HUDIKSVALL	7 sep 1995	Hudiksvalls Scoutkår	Lokaler för ungdomsverksamhet	40 000
HUSKVARNA	6 dec 1994	4H-gården Vissmålen	Renovering och tillbyggnad av 4H-torpet	40 000
HUSKVARNA	11 jan 1996	Husqvarna Fotbollförening	Uppförande av klubbhus	130 000
HYLLINGE	27 feb 1997	Hyllinge Gymnastik och Idrottsförening	Inköp av klubbstuga samt om- och tillbyggnad av denna för att utveckla ungdomsverksamheten i Åstorps kommun	75 000
HYLTEBRUK	1 jun 1995	Hyltebruks Idrottsförening	Nybyggnad av klubbstuga för i huvudsak klubbens ungdomsverksamhet	35 000
HYSSNA	23 jun 1999	Hyssna Idrottsförening	Ombyggnad av klubbhus på fastigheten Klateberg 1:15 i Marks kommun	200 000
HÄSSELBY	16 jun 1998	Hässelby Strands Sjöscoutkår	Iordningställande av scoutlokal på fastigheten kv. Fackelrosen Klubbhus Strandbadet i Stockholms kommun	150 000
HÄSSELHOLM	11 maj 2001	Föreningen Rockluckan	Nybyggnad av replokaler på fastigheten Magasinet 1 i Hässleholms kommun	200 000
HÄSSELHOLM	6 dec 1994	IOGT-NTO, Skåne	Inköp och ombyggnad av Krukmakaren 1 samt inköp av inventarier m.m.	300 000
HÄSSELHOLM	6 dec 1994	KFUK-KFUM, Scoutkår i Hässleholm	Renovering av scoutgård	50 000
HÄSSELHOLM	6 dec 1994	Snapphane Scoutdistrikt	Byte av värmesystem, isolering av bjälklag, renovering av yttergrund och ventilationsupprustning	50 000
HÖGSBY	11 maj 2001	Högsby Hästsportklubb	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Odensvi 2:21 i Högsby kommun	250 000
HÖLÖ	19 jun 1996	Föreningen Kristoffergården	Utvecklingsprojektet Lilla Badhuset	300 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
HÖRBY	22 nov 2002	Dösjebro Scoutkår	Ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Vikarby 28:5 i Kävlinge kommun	80 000
INGELSTAD	6 dec 1994	Nöbbele Bollklubb	Om- och tillbyggnad av klubbstuga	25 000
JOHANNESHOV	11 dec 1996	Årsta Scoutkår	Upprustning av scoutlokaler	50 000
JÄRNA	5 dec 2001	Kalfors Golfklubb	Nybyggnad av klubbstuga för juniorverksamhet på Kalfors golfklubb, Järna i Södertälje kommun	75 000
JÖNKÖPING	11 dec 1996	Allianskyrkan i Jönköping	Tillbyggnad av lokaler för ungdomsverksamhet	200 000
JÖNKÖPING	19 jun 1996	Assyriska Babylonföreningen i Jönköping	Ungdomslokaler för aktiviteter	150 000
JÖNKÖPING	6 dec 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Jönköpings län	Kansliutrustning	160 000
JÖNKÖPING	7 sep 1995	Immanuelskyrkan i Jönköping	Lokaler för ungdomsverksamhet	25 000
JÖNKÖPING	1 jun 1995	Kamratföreningen Sjöbo	Ombyggnad och renovering av östra reningsverket till ny klubblokal	300 000
JÖNKÖPING	3 feb 1998	Kristina Scoutkår	Ombyggnad av lokal på fastigheten Kv. Bohus 4 och 5 i Jönköpings kommun	30 000
KALMAR	1 jun 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Kalmar län	Inköp av datautrustning	20 000
KALMAR	23 jun 1999	Lindsdals Scoutkår	Ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Gösbäck 2:57 i Kalmar kommun	50 000
KALMAR	28 okt 1999	Segelsällskapet Vikingarna	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Stensö 2:107 i Kalmar kommun	250 000
KARESUANDO	27 feb 1997	Idivuomas Bönhus	Tillbyggnad av bönhus för ungdomsverksamhet bland den samiska befolkningsgruppen	80 000
KARESUANDO	24 feb 2000	Kuttainen Fridsförbund	Nybyggnad av serverings-, barn- och ungdomslokal på fastigheten Kuttainen 64:1 i Kiruna kommun	280 000
KARLSHAMN	27 feb 1997	Asarums Motorsällskap	Ombyggnad och renovering av arbetsbarack till klubbstuga åt ungdomssektionen för radiostyrda bilar	40 000
KARLSHAMN	18 maj 2000	Föreningen Lokstallarna	Ombyggnad av industrilokal till lokaler för skapande barn- och ungdomsverksamhet på fastigheten Karlshamn 6:13 i Karlshamns kommun	250 000
KARLSHAMN	2 nov 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Blekinge län	Inköp av datorutrustning	65 000
KARLSKOGA	3 feb 1998	Bofors Kanotklubb	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Bregården 2:72 i Karlskoga kommun	170 000
KARLSKOGA	22 sep 1994	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Karlskoga	Inköp av sommarhemmet Lillsjöstrand, Fjugesta	83 000
KARLSKRONA	16 jun 1998	Karlskrona Allmänna Idrottsförening	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Karlskrona 5:1 i Karlskrona kommun	80 000
KARLSKRONA	18 maj 2000	Pingstförsamlingen i Karlskrona	Ombyggnad av Pingstkyrkan på fastigheten Kv Törnström 8 i Karlskrona kommun	200 000
KARLSKRONA	9 feb 1995	Sjöscoutkåren av Chapman	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
KARLSTAD	6 dec 1994	Grava Missionsförsamling	Renovering av Skårekyrkan	150 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
KARLSTAD	18 maj 2000	Hertzöga Bollklubb	Nybyggnation av klubblokal för kvinnor/flickor på fastigheten Västra Torp 1:1 i Karlstads kommun	45 000
KARLSTAD	6 dec 1994	KFUK-KFUM, Karlstad	Renovering av fritidsgård	50 000
KATRINEHOLM	11 dec 1996	KFUM, Katrineholm	Renovering av klubbhus	15 000
KIL	18 nov 1997	Kils Golfklubb	Ombyggnad av del av fastigheten Skärningsberg 1:3 i Kils kommun	60 000
KIMSTAD	25 apr 2000	Kimstad Gymnastik- och Idrottsförening	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Kimstads-Alvestad 27:1 i Norrköpings kommun	100 000
KNIVSTA	23 jun 1999	Knivsta Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga på fastigheten Tagsta 6:6 i Uppsala kommun	50 000
KODE	16 apr 2002	Kode Idrottsförening	Nybyggnad av föreningslokal för barn och ungdom på fastigheten Släbo 1:12 i Kungälv kommun	300 000
KOLMÅRDEN	9 apr 1997	Kvarsebo Idrottsklubb	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Varsebo 5:4 i Norrköpings kommun	75 000
KOPPARBERG	11 jan 1996	Aktiv Ungdom i Kopparberg, Rockstugan	Inköp av föreningshuset för ungdomsverksamhet	75 000
KRISTIANSTAD	18 nov 1997	KFUK-KFUM, Kristianstad	Ombyggnad av lokal för barn- och ungdomsverksamhet på fastigheten Hammar 138:24 i Kristianstads kommun	70 000
KRISTIANSTAD	15 dec 2000	Stiftelsen Handikappade i Kristianstad	Om- och tillbyggnad av sommarhemmet i Åhus på fastigheten Yngsjö 1:186 i Kristianstads kommun	250 000
KRISTINEHAMN	9 apr 1997	Kristinehamns Hockey Team	Ombyggnad av baracker till klubbstuga med kansli, lektionsrum, samlingsrum och arkiv	50 000
KRISTINEHAMN	17 dec 1998	Kristinehamns Hockey Team	Inköp av baracker	50 000
KUNGSBACKA	23 jan 1997	Stiftelsen för Björkekärrs scoutkårs stugor	Om- och tillbyggnad av scoutkårens utfärdsanläggning på fastigheten Stillestorp 1:6 i Lerums kommun	550 000
KVIDINGE	9 feb 1995	Föreningen Byhåla	Lokaler för ungdomsverksamhet	75 000
KVISSLEBY	10 okt 2001	Nolby Alpina Skidklubb	Anläggning av skidområde på fastigheten Kvissle 5:1 i Sundsvalls kommun	298 000
KYRKHULT	11 dec 1996	Kyrkhults Sportklubb	Tillbyggnad av klubbhus på fastigheten Tulseboda 1:119 i Olofströms kommun	10 000
KÄRNA	11 dec 1996	Kärna Scoutkår	Tillbyggnad av scoutgård på fastigheten Kärna 67:1, Kungälv kommun	75 000
KÄVLINGE	9 apr 1997	Stora Harrie Idrottsförening	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Stora Harrie 29:63 i Kävlinge kommun	80 000
KÄVLINGE	24 feb 2000	Sveriges Dövas Hästklubb	Försök med vibrationsbälte (trådlös indikering) för döva och hörselskadade ryttare	77 000
LANDSKRONA	27 feb 1997	Landskrona Boll- och Idrottssällskap	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Karlslund 1:1 i Landskrona kommun	120 000
LANDSKRONA	19 nov 1998	Landskrona Cykelklubb	Inköp av klubbstuga på tomträtten Saxtorp 15:25 i Landskronas kommun	65 000
LEKERYD	15 apr 1999	Järsnäs Motions- och gymnastikklubb	Projektet Ungdomens Hus	250 000
LEKSAND	9 okt 1996	Sveriges Dövas Riksförbund	Inköp av datorutrustning	100 000
LEKSAND	11 dec 1996	Sveriges Dövas Riksförbund	Inköp av inventarier m.m.	300 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
LIDINGÖ	9 okt 1996	Lidingö Missionsförsamling och SMU i Lidingö	Nybyggnad av kyrka och barn- och ungdomslokaler	500 000
LIDINGÖ	9 okt 1996	Lidingö Missionsförsamling och SMU i Lidingö	Nybyggnad av kyrka och barn- och ungdomslokaler	500 000
LIDINGÖ	15 apr 1999	Lidingö-Breviks Sjöscoutkår	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Breviks Småbåtshamn 2, Lidingö kommun	300 000
LIMA	6 dec 1994	Lima Skyttegille	Om- och tillbyggnad av skyttelokal	80 000
LINDESBERG	27 feb 1997	Filadelfiaförsamlingen i Lindesberg	Renovering av kyrka i Alvesta kommun. Avser barn- och ungdomsdel.	100 000
LINDESBERG	9 feb 1995	IOGT-NTO-UNF, Lindesberg	Lokaler för ungdomsverksamhet	75 000
LINGHEM	16 sep 1997	Elimförsamlingen i Örtomta	Inköp av fastighet, om- och tillbyggnad av f.d. verkstad till ungdomslokaler på fastigheten Jubyl 12:2 i Linköpings kommun	150 000
LINKÖPING	3 feb 1998	Berga Scoutkår	Ombyggnad av föreningslokal på fastigheten Livsstilen 1 i Linköpings kommun	300 000
LINKÖPING	16 jun 1998	Bollklubben Kenty	Uppförande av omklädningsbyggnad m.m. på fastigheten Regelboken 1 i Linköpings kommun	70 000
LINKÖPING	20 apr 1995	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Östergötland	Inköp av datorutrustning m.m.	75 000
LINKÖPING	1 jun 1995	Grebo Scoutkår	Ombyggnad av baracker till scoutstuga	25 000
LINKÖPING	6 dec 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Östergötlands län	Kansliutrustning	75 000
LINKÖPING	1 jun 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Östergötlands län	Inköp av kopieringsmaskiner	50 000
LINKÖPING	16 jun 1998	Hjulsbro Idrottsklubb	Om- och tillbyggnad av klubbhus på fastigheten Ullstämman 5:9 i Linköpings kommun	200 000
LINKÖPING	9 okt 1996	Idrottsklubben Östria Lambohov	Nybyggnad av klubbstuga och omklädningsrum på fastigheten Isskåpet 1, Linköpings kommun	100 000
LINKÖPING	12 feb 1998	Kärna Scoutkår i Linköping	Ny scoutgård på fastigheten Värö 2:67 i Linköpings kommun	350 000
LINKÖPING	1 jun 1995	Linköpings Fotbollsförening	Nybyggnad av klubbstuga	150 000
LINKÖPING	9 feb 1995	Nykterhetsrörelsens Scoutförbund (NSF) i Linköping	Lokaler för ungdomsverksamhet	150 000
LJUNGBY	16 sep 1997	Pingstförsamlingen i Ljungby	Om- och tillbyggnad av pingstkyrkan på fastigheten Torgtomterna 2 i Ljungby kommun	100 000
LJUNGBY	25 feb 1999	Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) i Ljungby	Nybyggnad av kolonistuga på kolonilott nr 65, Strömgatan i Ljungby kommun	55 000
LJUNGSKILE	2 nov 1995	Treklöverhemmet Rehab Center	Inköp av specialbyggd flotte	75 000
LOMMA	18 nov 1997	Lobas Basketklubb	Ombyggnad av värmepumpanläggning till kansli/föreningslokal på fastigheten Vinstorp 30:2 i Lomma kommun	70 000
LULEÅ	22 sep 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Norrbotten	Kansliutrustning	75 000
LULEÅ	18 nov 1997	Luleå Scoutkår	Ombyggnad av friluftsstuga på fastigheten Småskär 19:1 i Luleå kommun	50 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
LUND	3 feb 1998	Allmänna Tennisklubben i Lund	Ombyggnad av klubblokal på fastigheten Möllevången 1:12 i Lunds kommun	75 000
LUND	1 jun 1995	Lunds Civila Ryttaförening	Tillbyggnad av cafeteria/samlingslokal samt omklädningsrum	100 000
LUND	1 jun 1995	Lunds Orienteringsklubb	Ombyggnad av omklädnadsutrymmen	30 000
LUND	22 sep 1994	Primär Immunbrist Organisation	Inköp av dator, telefax och kopiator	125 000
LYSEKIL	16 sep 1997	Lysekils Segelsällskap Gullmar	Tillbyggnad av klubbhus på fastigheten Stg 499, Kv Badhuset i Lyskils kommun	75 000
MALMBERGET	6 dec 1994	Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) Gällivare	Upprustning och iordningställande av lokaler för och ungdomsmusik "Rockmusikhuset Gropen"	130 000
MALMBERGET	1 jun 1995	Frälsningsarméns Scoutkår, Malmberget	Reparation av scoutstuga på fastigheten Malmberget 1:1 i Gällivare kommun	10 000
MALMÖ	9 okt 1996	Boxningsklubben Fox	Projekt för att integrera ungdomar på glid	100 000
MALMÖ	6 dec 1994	Folkets Hus i Malmö	Ljudisolering av replokaler	50 000
MALMÖ	13 mar 1996	Föreningen Nya Parkmöllan	Inventarier till utställningsverksamhet	200 000
MALMÖ	9 apr 1997	Föreningen Ponnygården Arken	Paviljong för barn- och ungdomsverksamhet på fastigheten Malmö Folkets Park 2 i Malmö kommun	50 000
MALMÖ	7 sep 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Malmö	Inköp av datorutrustning m.m.	250 000
MALMÖ	9 okt 1996	Möllevångens Scoutkår	Ombyggnad av scoutlokal på fastigheten Lund Häckeberga 2:141 i Lunds kommun	35 000
MALMÖ	9 okt 1996	Stiftelsen Semesterhem för Götalands Blinda och Synsvaga	Ombyggnad av semesterhem och anläggande av hinderbana för träning av ledarhundar på fastigheten Markaryd Torp 1:33 i Markaryds kommun	145 000
MALMÖ	19 jun 1996	Södra Skånes Scoutdistrikt	Utveckling av scoutlägerområdet Sjøröd på fastigheten Gyllebo 1:16, Simrishamns kommun	300 000
MALMÖ	9 okt 1996	Södra Skånes Scoutdistrikt	Utveckling av kursgården Gamlegård på fastigheterna Hällestad 8:45 och 8:46 i Lunds kommun	260 000
MALMÖ	9 apr 1997	Tornfalkens Scoutkår	Ombyggnad av scoutstuga på fastigheten Sjöbo Assmåsa 4:26 i Sjöbo kommun	250 000
MARIANNE-LUND	19 okt 2000	Mariannelunds Allmänna Idrotts Sällskap	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Mariannelund 9:15, s:21 i Eksjö kommun	300 000
MATTMAR	9 apr 1997	Mårdsunds Byalag	Om- och tillbyggnad av bostadshus till ungdomslokaler	75 000
MELLERUD	25 feb 1999	Södra Dals Pistolskytteförening	Byggnation av klubbstuga på fastigheten Lindeskogen 1:2 i Vänersborgs kommun	40 000
MJÖLBY	9 okt 1996	4H-gården Hagadal	Om- och tillbyggnad av samlingslokal m.m. på fastigheten Hagadal, Mjölby kommun	50 000
MJÖLBY	2 dec 1999	Mjölby Södra Idrottsförening	Uppförande av lokal för ungdomar på fastigheten Lundavallen 40:05 i Mjölby kommun	50 000
MOLIDEN	10 okt 2001	Solängets Ponnytravklubb	Nybyggnad av samlingslokal på fastigheten Själevads Prästbord 1:83 i Örnsköldsviks kommun	150 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
MÖLNDAL	9 feb 1995	Unga Örnar, Mölndal	Ombyggnad av lokaler till ungdomsverksamhet	250 000
MÖLNDAL	27 feb 1997	Unga Örnar, Mölndal	Nybyggnad av tvåvåningshus för fritidsaktiviteter för ungdomar i Mölndals kommun	250 000
MÖNSTERÅS	9 apr 1997	Stranda Frikyrkoförsamling	Ombyggnad av lokaler till ungdomslokaler på fastigheten Tunneln 2 i Mönsterås kommun	150 000
MÖRBYLÅNGA	12 feb 2002	Stiftelsen Sandby Prästgård	Ombyggnad av ungdomslokaler på fastigheten Sandby 1:14 i Mörbylånga kommun	200 000
NORA	9 okt 1996	EFS Missionsförening i Nora	Ombyggnad av ungdomsgård på fastigheten Torpa 2:11 i Örebro kommun	95 000
NORA	10 okt 2001	Järle Byalag	Inköp av fastigheten Flåten 1:45 i Örebro kommun	200 000
NORA	19 jun 1996	Nyhyttans Adventkyrka	Ombyggnad av scoutstuga	20 000
NORASTRÖM	15 apr 1999	Norabygdens Idrottsklubb	Om- och tillbyggnad på fastigheten Prästbordet 1:6 i Kramfors kommun	200 000
NORRKÖPING	22 sep 1994	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Norrköping	Ombyggnad av kök i föreningens sommarhem Stä 2212 Ö. Eneby	55 000
NORRKÖPING	28 aug 1995	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Norrköping	Skrivelse angående beviljat belopp 1994-09-22	11 000
NORRKÖPING	27 feb 1997	Hagahöjdens Bollklubb	Nybyggnad av klubbhus för att kunna utveckla ungdomsverksamheten i Hagaområdet, Norrköpings kommun	150 000
NORRKÖPING	1 jun 1995	Pingstkyrkan i Norrköping	Nybyggnad av kyrka, Kv Renströmmen 9	300 000
NORRKÖPING	7 sep 1995	Sankt Olai Scoutkår	Lokaler för ungdomsverksamhet	20000
NORRKÖPING	27 feb 1997	Svärtinge Scoutkår	Inköp av scoutstuga på fastigheten Svärtinge 35:1 i Norrköpings kommun	50 000
NORRTÄLJE	6 dec 1994	Lohärads Idrottsförening	Tillbyggnad av klubblokal	100 000
NORRTÄLJE	11 dec 1996	Orienteringsklubben Norrtälje	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Tälje 2:139, Norrtälje kommun	50 000
NORSBORG	27 feb 1997	Fittjahöjdens Barn- och Ungdomscenter Ek. förening	Ombyggnad/upprustning samt inredning av lokal för caféverksamhet i Botkyrka kommun för att bygga broar mellan ungdomar från olika kulturer	200 000
NORSBORG	16 maj 2002	S:t Petrus och Paulus Syrisk-Ortodoxa Kyrkan	Nybyggnad av Syrisk Ortodox kyrka på fastigheten Klöver 6 i Botkyrka kommun	400 000
NORSBORG	6 dec 1994	Sim- och Idrottsklubben Hellas, Orienteringssektionen	Ombyggnad och modernisering av klubbstuga	100 000
NOSSEBRO	27 feb 1997	Nossebro Missionsförsamling	Om- och tillbyggnad av källarvåning och del av entrevåning för att utveckla barn- och ungdomsverksamhet i Essunga kommun	150 000
NOSSEBRO	6 dec 1994	Stiftelsen Scoutgården Vassbäcken	Ombyggnad av ladugård till hantverkslokal	25 000
NÄSSJÖ	18 nov 1997	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Nässjö	Vatten- och avloppsutbyggnad på rekreationsanläggning på fastigheten Styggstorp 1:10 i Nässjö kommun	25 000
NÄSSJÖ	19 jun 1996	Filadelfiaförsamlingen i Nässjö	Upprustning av lokaler	50 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
NÄSSJÖ	20 apr 1995	Föreningen Nässjö Barnkolonier	Upprustning av kolonibyggnad	65 000
NÄSSJÖ	6 dec 1994	Ängs Sportklubb Äsk 827 000-9478	Renovering av äldre föreningshus till allaktivitetshus	120 000
OCKELBO	7 sep 1995	Ockelbo Idrottsförening	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
OCKELBO	19 nov 1998	Ockelbo Missionsförsamling	Om- och tillbyggnad av ungdomslokaler på fastigheten Säbyggeby 8:54 i Ockelbo kommun	250 000
OLOFSTRÖM	13 jun 2001	Gränums Idrottsförening	Ombyggnad/renovering av lokaler för ungdomsverksamhet på fastigheten Gränum 11:14 i Olofströms kommun	50 000
OSKARSHAMN	18 maj 2000	Skid- och Orienteringsklubben Viljan	Tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Hycklinge 1:9 i Oskarshamns kommun	75 000
OXIE	6 dec 1994	Oxie Scoutkår	Inköp och ombyggnad av scoutstuga samt inköp av inventarier	75 000
OXIE	1 jun 1995	Somaliska-Svenska Kulturföreningen	The Youth Promotion Centre	25 000
PERSTORP	9 feb 1995	Ljungbyhed Scoutkår	Lokaler för ungdomsverksamhet	50 000
PITEÅ	24 nov 1994	Norrbottnens Dövas Teckenspråksförening	Om- och tillbyggnad av Trundögården, Piteå kommun	900 000
PÅLSBODA	6 dec 1994	Filadelfiaförsamlingen i Pålsboda	Ombyggnad av befintlig kyrkolokal med mellanbjälklag till ungdomslokaler på övervåningen	100 000
RAMDALA	19 jun 1996	Senorens Missionsförsamling	Ombyggnad av befintlig lokal	25 000
RANSTA	31 mar 1998	Föreningen Ransta Nästa	Ombyggnad av f.d. stationshus till aktivitetshus för barn och ungdom i Ransta på fastigheten Kumla-Österby 1:59, Sala kommun	300 000
ROLFSTORP	1 jun 1995	4H-klubben Grimetons	Utbyggnad av klubblokal	10 000
ROSERSBERG	19 jun 1996	Tjällmo Godegårds Orienteringsklubb	Ombyggnad av torp till samlingslokaler för ungdomsverksamhet	300 000
ROTTNE	11 jan 1996	Tolgs Skytteförening	Ungdomslokal i anslutning till skjuthall	15 000
RYD	18 maj 2000	Fridafors Idrottsförening	Tillbyggnad av fritids- och idrottsanläggning på fastigheten Bjellernäs 1:8 i Tingsryd kommun	300 000
RÅÅ	25 apr 2000	Råå Sjöscoutkår	Ombyggnad av klubbhus på fastigheten keppsbyggen 24 i Helsingborgs kommun	100 000
SALTSJÖ-BOO	23 jun 1999	Boo Fotbollsförening	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Bo 1:608 i Nacka kommun	300 000
SALTSJÖ-BOO	1 sep 1998	Boo Idrottsförening	Nybyggnad av klubbhus på del av fastigheten Bo 1:608 i Nacka kommun	270 000
SALTSJÖ-BOO	28 okt 1999	De Blindas Fritidsklubb	Om- och tillbyggnad av Orhemsstugan inom område Flaten Orhem i Stockholms kommun	75 000
SALTSJÖ-BOO	11 maj 2001	Frisk sportklubben Humlan	Tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Orhem 1:1 i Stockholms kommun	50 000
SALTSJÖ-BOO	19 jun 1996	Nacka Ridklubb	Klubblokaler	100 000
SALTSJÖ-BOO	13 mar 1996	Saltsjö-Boo Scoutkår	Inköp av inventarier m.m.	10 000
SJÖMARKEN	24 feb 2000	Stiftelsen Scoutgården Apelhult	Övertagande av stöd ur Allmänna arvsfonden för Scoutgården Apelhult	

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
SKARA	19 jun 1996	Unga Örnar, Skara	Inköp av fastighet	80 000
SKELLEFTEÅ	20 apr 1995	Föreningen Urkraft	Handikappanpassat träningskök	35 000
SKELLEFTEÅ	18 jun 1997	Skråmträsk Bönhusförening	Inreda delar av vindsvåning	15 000
SKÄRHAMN	10 sep 1998	Insamlingsstiftelsen Nordiska Akvarellmuseet	Nybyggnad och inredning av delar av konstcentrum i Tjörns kommun	1 000 000
SKÄRHOLMEN	25 aug 1994	Stiftelsen Barnens Dag	Ombyggnad och handikappanpassning av sommargården Skogstorp på Barnens Ö	1 200 000
SKÄRHOLMEN	6 dec 1994	Vårbergs Scoutkår	Inköp och ombyggnad av scoutstuga	65 000
SKÖVDE	16 sep 1997	Skövde Ishockeyklubb	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Skövde 4:140 i Skövde kommun	50 000
SKÖVDE	19 jun 1996	Skövde Scoutkår	Om- och tillbyggnad av scoutstuga på fastigheten Hene 8:16 i Skövde kommun	80 000
SLITE	25 apr 2000	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Gotlands län	Ombyggnad av kök och asfaltering av parkeringsplats på fastigheten Högklint i Gotlands kommun	75 000
SMEDJEBACKEN	18 maj 2000	IK Heros Bandyklubb	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Smedjebacken 3:1 i Smedjebackens kommun	175 000
SMYGEHAMN	19 jun 1996	Östra Torps Scoutkår	Nybyggnad av förråd	50 000
SOLLENTUNA	17 aug 1994	Intresseförbundet för Schizofreni	Inköp av kansliutrustning	175 000
SOLLENTUNA	19 mar 1998	Sollentuna Södra Scoutkår	Nybyggnad av utbildningslokal på fastigheten Helenelund 6:39 i Sollentuna kommun	400 000
SOLNA	15 dec 1994	Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade	Komplettering av datorutrustning	350 000
SPARSÖR	15 dec 2000	Borås Bågskyttesällskap	Ny- och ombyggnad av klubblokal på fastigheten Ryda 9:11 i Borås kommun	300 000
STAFFANSTORP	16 jun 1998	Föreningen EFS Sommargård Höllviksstrand	Om- och tillbyggnad av "annex" på fastigheten Höllviken 3:79 i Vellinge kommun	130 000
STENKULLEN	11 jan 1996	Stenkullens Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga	15 000
STENUNGSUND	6 dec 1994	Stenungsunds Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga	75 000
STOCKARYD	18 jun 1997	IFK Stockaryd	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Stockaryds Stom 3:107 i Sävsjö kommun	60 000
STOCKHOLM	1 jun 1995	Afasiförbundet i Sverige	Utrustning av Afasiförbundets kansli	100 000
STOCKHOLM	15 dec 1994	De Handikappades Riksförbund	Datorutrustning	350 000
STOCKHOLM	3 feb 1998	De Handikappades Riksungdomsförbund	IT-satsning under 1998	238 000
STOCKHOLM	11 jan 1996	Förbundet mot läs- och skrivsvårigheter	Arbetsplatsutrustning	200 000
STOCKHOLM	6 dec 1994	Föreningen Mariebergsgården	Upprustning av lokaler	100 000
STOCKHOLM	15 dec 1994	Handikappföreningarnas Samarbetsoorgan (HSO) i Stockholms län	Utrustning av konferenslokaler m.m. i samband med att samarbetsorganet och åtta medlemsorganisationer flyttar till samma lokal	350 000
STOCKHOLM	9 okt 1996	HJÄRNKRAFT - Riksföreningen för rehabilitering av skallskadade	Kansliutrustning	50 000
STOCKHOLM	20 apr 1995	Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund	Inköp av telefonväxel	75 000
STOCKHOLM	9 okt 1996	Hjärtebarnsföreningen	Inventarier	275 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
STOCKHOLM	6 dec 1994	Hörselskadades Riksförbund	Att effektivisera kansliet	200 000
STOCKHOLM	3 feb 1998	Hörselskadades Riksförbund	Behovsanpassad arbetsmiljö	270 000
STOCKHOLM	6 jun 1996	Kamratföreningen Convictus	Inköp av fastighet samt om- och tillbyggnad till pensionat/gästhem för HIV-positiva/ AIDS-sjuka f.d. missbrukare	900 000
STOCKHOLM	19 nov 1998	KFUK-KFUM, Central	Renovering och ombyggnad av ungdomslokaler på fastigheten kv Rosenbusken 22 i Stockholms kommun	250 000
STOCKHOLM	29 mar 1995	KFUK-KFUM, Södra Stockholm	Invandrarprojekt	15 000
STOCKHOLM	9 feb 1995	Kulturföreningen Scen 44	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
STOCKHOLM	20 apr 1995	Lewi Pethrus Stiftelse för filantropisk verksamhet	Inköp av utrustning till ungdomshem	150 000
STOCKHOLM	27 feb 1997	Riksförbundet för Blodsjuka	Inköp av dator	20 000
STOCKHOLM	24 okt 1996	Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar	Inköp av inventarier m.m. till anläggningen Mättinge, Mättinge 1:14, Trosa kommun	1 000 000
STOCKHOLM	9 feb 1995	Sancta Maria Scoutkår	Lokaler för ungdomsverksamhet	50 000
STOCKHOLM	14 sep 2000	Solidaritetsrörelsens Hus Ek. förening	Ombyggnation till Globalt infocenter på fastigheten Barnängens gård 4 i Stockholms kommun	200 000
STOCKHOLM	25 jan 1996	Stiftelsen Brukarhuset	Anpassning och utrustning av aktivitetscenter Brukarhuset	390 000
STOCKHOLM	19 jun 1996	Stiftelsen Brukarhuset	Utrustning av aktivitetscentret Brukarhuset	265 000
STOCKHOLM	15 jun 1995	Stiftelsen RIFS	Utrusta fastigheten Vallmotorp	600 000
STOCKHOLM	10 mar 1999	Stockholms Scoutdistrikt	Inköp av segelbåtar m.m. till anläggningen Vässarö	165 000
STOCKHOLM	1 jun 1995	Svenska Migränförbundet	Inköp av inventarier och datorutrustning	60 000
STOCKHOLM	2 nov 1995	Svenska Scoutförbundet	Uppförande av samlingslokal vid lägeranläggningen Vässarö	175 000
STOCKHOLM	7 sep 1995	Sveriges Dövas Ungdomsförbund	Inköp av datorutrustning m.m.	100 000
STOCKHOLM	2 dec 1999	Sveriges Dövas Ungdomsförbund	Inköp av brandlarm till lägerverksamhet m.m.	30 000
STOCKHOLM	17 dec 1996	Synskadades förening (SRF) i Stockholm	Förprojektering av rekreationsanläggningen Aspvik på fastigheten Aspvik 1:7, Värmdö kommun	75 000
STOCKHOLM	15 dec 1994	Treklöverstiftelsen	Ombyggnad av Treklöverhemmet	490 000
STOCKHOLM	16 apr 1998	Treklöverstiftelsen	Om- och tillbyggnad av Treklöverhemmet Rehab Center på fastigheten Treklöverhemmet Lyckorna 2:249 i Uddevalla kommun	500 000
STOCKHOLM	9 feb 1995	Unga Allergiker	Kansliutrustning	110 000
STOCKHOLM	1 jun 1995	Unga Örnar, Råsunda/Hagalund	Utvecklingsarbete inom föreningen	90 000
STORA LEVENE	16 sep 1997	Stora Levene Scoutkår	Ombyggnad av scoutlokal på fastigheten Levene 1:92 och 1:93 i Vara kommun	25 000
STRÄNGNÄS	1 jun 1995	Strängnäs Scoutkår	Inköp och renovering av Sundtorp samt brygga och klockstapel m.m.	35 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
STRÖMSTAD	18 jun 1997	Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) Strömstad	Inköp av fastighet (Vadalen 1:1 i Strömstads kommun) m.m.	145 000
STRÖMSTAD	25 apr 2000	Strömstads Scoutkår	Inköp och underhåll av scoutstuga på fastigheten Mardal 2:14 i Strömstads kommun	40 000
STRÖMSUND	7 maj 1998	IFK Strömsund	Färdigställande av aktivitetshall	500 000
STRÖMSUND	7 maj 1998	IFK Strömsund	Färdigställande av aktivitetshall	500 000
SUNDBYBERG	22 nov 2002	Franstorps Verkstäder Ek. förening	Projektet Glas och Trä	130 000
SUNDBYBERG	4 jun 2002	Studiefrämjandet i Norra Storstockholm	Nybyggnad av musik- och kulturhus på fastigheten Nyboda 10 i Solna kommun	300 000
SUNDSVALL	1 jun 1995	Dövas förening i Medelpad	Avloppsanläggning till servicestuga på fastigheten Släda 4:5 i Sundsvalls kommun	35 000
SUNDSVALL	23 jun 1999	Mariebergs Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga på fastigheten Huli 2:25 i Sundsvalls kommun	100 000
SUNNE	9 feb 1995	Sunne Skidlöpareförening	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
SURAHAMMAR	16 sep 1997	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Surahammar	Ombyggnad av klubbstuga på fastigheten Surahammar 9:723 i Surahammars kommun	50 000
SÄVEDALEN	27 feb 1997	Sävedalens Allmänna Idrottsklubb	Nybyggnad av klubbstuga för att utveckla ungdomsverksamheten i Partille kommun	100 000
SÄVSJÖ	6 dec 1994	Stockaryds Missionsförsamling	Om- och tillbyggnad av kyrkan med målsättning att erbjuda ändamålsenliga lokaler för ortens barn och ungdom	100 000
SÖDERTÄLJE	22 feb 2001	Syrisk Ortodoxa Kyrkan i Södertälje	Om- och tillbyggnad av samlingslokal på kv Hundäxingen 1 i Södertälje kommun	800 000
SÖDERTÄLJE	11 dec 1996	Södertälje Ridklubb	Rid-projektet	50 000
SÖDRA SANDBY	28 okt 1999	Föreningen Byahusets Vänner	Ombyggnad av f.d. kontor- och industri till Allaktivitetshus på fastigheten Versalen 6 i Lunds kommun	300 000
SÖLVESBORG	23 feb 1995	Stiftelsen Aktivitetscentret Valjeviken	Byggnation av simhall	1 000 000
TABERG	13 mar 1996	Månsarps Scoutkår	Inköp och ombyggnad av hus	100 000
TIBRO	7 sep 1995	Friluftsförbundet i Tibro	Utbyggnad av föreningsstuga på fastigheten Fröstorp 2:21, Tibro kommun	40 000
TIDAHOLM	9 feb 1995	Tidaholms Gymnastik och Idrottsförening	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
TIERP	6 dec 1994	Tierps Missionsförsamling	Ombyggnad och renovering av befintliga lokaler	170 000
TIMMER-NABBEN	6 dec 1994	Ålems Scoutkår	Om- och tillbyggnad av scoutstuga	160 000
TIMRÅ	16 sep 1997	Timrå Skid och Orienteringsklubb	Om- och tillbyggnad av klubbhus på fastigheten Finsta 5:1 i Sundsvalls kommun	225 000
TRANÅS	27 feb 1997	Föreningen Ungdomsverksamheten	Inköp och ombyggnad av Sobelhuset på fastigheten Östra vaken 1 och 2 för att säkerställa fortsatt ungdomsverksamhet	300 000
TRELLEBORG	9 apr 1997	Trelleborgs Sjöscoutkår	Nybyggnad av klubblokal på fastigheten Gislövs läge 9:39 i Trelleborgs kommun	210 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
TROLLHÄTTAN	9 apr 1997	Sankt Petri katolska församling	Ombyggnad av kyrkans källarplan för barn- och ungdomsverksamhet på fastigheten Toppön 11 i Trollhättans kommun	100 000
TROLLHÄTTAN	20 apr 1995	Trollhättans Scoutkår	Upprustning av scoutlokalen Fors 4:19, Sjuntorp	100 000
TRÖNÖDAL	9 okt 1996	Söderhamnsortens Sommargårdsförening	Ombyggnad av dusch- och våtutrymmen m.m. på fastigheten Kyrkbyn 4:10 i Söderhamns kommun	50 000
TULLINGE	18 nov 1997	Sankt Botvids Scoutkår	Tillbyggnad av scoutstuga på fastigheten Tullinge 20:20 i Botkyrka kommun	100 000
TUMBA	11 mar 1999	Botkyrka Ridsällskap	Inredning och utrustning av barn- och ungdomslokaler i ridhus på fastigheten Lindhov 15:24 i Botkyrka kommun	700 000
TYRESÖ	1 jun 1995	Tyresö Bordtennisklubb	Renovering av gymnastikhall	25 000
TÄBY	2 nov 1995	Grindtorpskyrkans församling i Täby	Nybyggnad av kyrka	300 000
TÄBY	10 sep 1998	Handens Scoutkår	Nybyggnad av scoutlokal på fastigheten Rudan 1:1 i Haninge kommun	400 000
TÖREBODA	3 feb 1998	Mariestads Motorklubb	Till- och ombyggnad av klubbstuga vid speedwaybanan på fastigheten Grevby 1:3 i Mariestads kommun	100 000
UDDEVALLA	24 feb 2000	Föreningen Örtagården	Nybyggnad av barn- och ungdomslokaler på fastigheten Kyrkebyn 1:31 i Uddevalla kommun	300 000
ULRICEHAMN	19 jun 1996	Filadelfiaförsamlingen i Ulricehamn	Lokaler för barn- och ungdomsverksamhet	50 000
ULRICEHAMN	15 apr 1999	Hössna Idrottsförening	Om- och tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Stora Torpet 9:5 m.fl. i Ulricehamns kommun	200 000
UMEÅ	22 maj 1997	Pingstkyrkan i Umeå	Inköp av fastighet samt ombyggnad till musikcafé på fastigheten Kv Ägir nr p i Umeå kommun	800 000
UMEÅ	7 sep 1995	Södra Ersmark Idrottsklubb	Lokaler för ungdomsverksamhet	100 000
UMEÅ	27 feb 1997	Ungdomens Nykterhetsförbund (UNF) i Umeå	Iordningställa lokaler för musikverksamhet	50 000
UPPSALA	11 jan 1996	4H-gården Gränby	Lokaler för ungdomsverksamhet	130 000
UPPSALA	6 dec 1994	4H-klubben Årsta	Tillbyggnad av klubbhus	200 000
UPPSALA	3 feb 1998	Gamla Upsala Sportklubb	Förvärv av fastigheten Gamla Upsala 21:75 en f.d. ladugård och lada	70 000
UPPSALA	7 sep 1995	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Uppsala län	Telefonväxel	300 000
UPPSALA	19 jun 1996	Karlsro Scoutkår	Om- och tillbyggnad av scoutstuga på fastigheten Norby 31:74, Uppsala kommun	150 000
UPPSALA	28 mar 2001	Karlsro Scoutkår	Inköp av fastighet Stabby 1:1 i Uppsala kommun	100 000
UPPSALA	9 feb 1995	Katolska församlingen Sankt Lars	Utveckling av ungdomsradioprojekt	7 000
VALDEMARSVIK	4 jun 2002	Valdemarsviks Scoutkår	Nybyggnad av scoutstuga på del av fastigheten Valdemarsvik 6:2 i Valdemarsviks kommun	75 000
VALLENTUNA	24 feb 2000	Vallentuna Scoutkår	Nybyggnad av scoutlokal på fastigheten Vallentuna-Åby 1:94 i Vallentuna kommun	300 000
VALLSTA	7 sep 1995	Stiftelsen Undersviksgården	Lokaler för ungdomsverksamhet	250 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
VALLÅKRA	28 okt 1999	Kvistofta Scoutkår	Nybyggnad av scoutlokaler på fastigheten Rørsoppen 3 i Helsingborgs kommun	150 000
VAXHOLM	9 okt 1996	Vaxholms Kanotsällskap	Nybyggnad av kanothus på fastigheten Vaxön 1:138, Vaxholms kommun	150 000
VEJBYSTRAND	25 jan 2001	Stiftelsen Sommarsol Aktiveringscenter	Om- och tillbyggnad av rekreationsanläggningen Sommarsol samt inköp av inventarier på fastigheten Vejby 266:1 i Ängelholms kommun	1 000 000
VIKINGSTAD	1 jun 1995	Vikingstad Scoutkår	Fastighet att användas för scoutverksamhet på fastigheten Tyrso 2:10 i Linköpings kommun	50 000
VILHELMINA	1 jun 1995	De Handikappades Riksförbund (DHR) i Vilhelmina	Friköp av tomt, fastigheten krp Variåsen i Vilhelmina kommun	10 000
VIMMERBY	13 nov 1997	Insamlingsstiftelsen för bevarandet av Astrid Lindgrens gärning	Projektet Astrid Lindgrens Gård	1 000 000
VIMMERBY	20 apr 1995	IOGT-NTO, Vimmerby	Rivning av vägg och insättning av viddörr	25 000
VIRSERUM	1 jun 1995	Virserums Sport & Gymnastikförening	Handikappanpassade lokaler med verksamheter (ungdomsgård) enligt Förenta Nationernas (FN) intentioner antagna av Hultsfred kommunfullmäktige 1994	100 000
VISSEFJÄRDA	11 maj 2001	Vissefjärda Gymnastik- och Idrottsförening	Uppförande av klubbstuga på fastigheten Vissefjärda-Storegård 1:49 i Emmaboda kommun	100 000
VITTARYD	19 jun 1996	Jonsboda Missionsförsamling	Ombyggnad av hus till scoutlokal	40 000
VRIGSTAD	28 mar 2001	Vrigstad Missionsförsamling	Tillbyggnad av kyrka på fastigheten Sävsjö Gästgivaregården 1:144 i Sävsjö kommun	100 000
VÅRGÅRDA	6 dec 1994	Tåstorps Missionsförsamling	Om- och tillbyggnad av Tåstorps Missionskyrka samt inköp av inventarier/utrustning	100 000
VÄLLINGBY	27 feb 1997	Vällingbyscouternas föräldraförening	Omybyggnad av scoutstuga på fastigheten Albylund Skråmsta 1:1, Stockholms kommun	17 000
VÄNERSBORG	19 okt 2000	IOGT-NTO, Väne-Ryr	Inköp av fastighet m.m. på del av fastigheten Örbacka 1:38 i Vänersborgs kommun	10 000
VÄNERSBORG	5 dec 2002	Ungdomsföreningen Viljan	Inköp och ombyggnad av f.d. elevhem till ungdomsgård på del av fastigheten Haren 3 i Vänersborgs kommun	500 000
VÄNERSBORG	2 dec 1999	Vänersborgs Gymnastikförening	Ombyggnad av simhall till gymnastikhall på fastigheten Vidar 1 i Vänersborgs kommun	200 000
VÄNERSBORG	18 nov 1997	Vänersborgs Idrottsförening	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Vidar 1 i Vänersborgs kommun	90 000
VÄNERSBORG	19 okt 2000	Vänersborgs Missionsförsamling	Om- och tillbyggnad av barn- och ungdomslokaler (SMU-gården) på fastigheten Ljungen 13 i Vänersborgs kommun	300 000
VÄNERSBORG	6 dec 1994	Vänersborgs Scoutkår	Om- och tillbyggnad av scoutstuga	100 000
VÄNERSBORG	16 apr 2002	Väne-Ryrs Byalag	Nybyggnad av samlingslokal för barn och ungdomar på fastigheten Hedetorget 1:19 i Vänersborgs kommun	100 000
VÄRNAMO	23 jun 1999	Filadelfiaförsamlingen i Värnamo	Nybyggnad av kyrka på fastigheten Ryd Norra 2:12 i Värnamo kommun	150 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
VÄRSÅS	25 feb 1999	IFK Värsås	Nybyggnad av klubblokal på fastigheten Värsås 1:38 i Skövde kommun	30 000
VÄSTERVIK	6 dec 1994	Marieborgskyrkans Ungdom	Ombyggnad av vävstuga till ”Musik-stuga” för ungdom	25 000
VÄSTERÅS	1 jun 1995	Föreningen Enhörningen	Tillbyggnad av lokaler för läger/teaterverksamhet	100 000
VÄSTERÅS	3 feb 1998	KFUK-KFUM, Västerås	Ombyggnad av förråd på fastigheten Västerås 2:90 i Västerås kommun	40 000
VÄSTERÅS	6 dec 1994	Västerås Idrottsklubb	Nybyggnad av klubbhus	70 000
VÄSTRA FRÖLUNDA	11 dec 1996	Assyriska föreningen i Västra Frölunda	Tillbyggnad av föreningsgården på fastigheten Tynnered 761:687 i Göteborgs kommun	150 000
VÄSTRA FRÖLUNDA	12 feb 2002	Assyriska föreningen i Västra Frölunda	Ombyggnation av Assyriska Kulturhuset på fastigheten Tynnered 98:1 i Göteborgs kommun	200 000
VÄSTRA FRÖLUNDA	15 dec 2000	Fiskebäcks Egnahemsförening	Tillbyggnad av Fiskebäcks museum och uppbyggnad av en bakstuga och ett rökeri på fastigheten Fiskebäck 756:358 i Göteborgs kommun	300 000
VÄSTRA FRÖLUNDA	17 apr 1997	Föreningen Reningsborg	Ombyggnad/Upprustning av fritidsanläggningen Abborhallen/Bockaberg i Lerums kommun	800 000
VÄSTRA FRÖLUNDA	16 apr 2002	Älvsborgs Fotbollförening	Tillbyggnad av klubbstuga på fastigheten Älvsborg 855:780 i Göteborgs kommun	219 000
VÄXJÖ	19 jun 1996	Dövas förening i Kronobergs län	Ombyggnad av sommarstuga	50 000
VÄXJÖ	9 okt 1996	Handikappföreningarnas Samarbetsorgan (HSO) i Kronobergs län	Inköp av datorutrustning m.m.	100 000
VÄXJÖ	18 nov 1997	Hovshaga Allmänna Idrottsförening	Byggnation av samlings/klubblokal och omklädningsutrymmen	30 000
VÄXJÖ	23 feb 1995	Intresseföreningen för schizofreni och andra psykotiska sjukdomar (IFSAP) i Växjö	Renoveringen av torpet Lybäck	400 000
VÄXJÖ	19 jun 1996	Växjö Konståkningsklubb	Ombyggnad/utbyggnad av klubblokal	40 000
YSTAD	1 jun 1995	Ljunits Scoutkår	Upprustning av scoutlokal på fastigheten Balåkra 7:10 i Ystads kommun	100 000
YSTAD	13 mar 1996	Ystadsgruppens Amatörteaterförening	Iordningställa föreningslokaler för bred kulturverksamhet med amatörer i glesbygd	100 000
ÅKERSBERGA	6 dec 1994	Åkersberga Bollklubb	Nybyggnad av klubbstuga	60 000
ÅSA	3 dec 1998	Föreningen Kuggavik	Ombyggnad och upprustning av Solvikskolonien på fastigheten Åsa 4:13 i Kungsbacka kommun	700 000
ÄLMHULT	6 dec 1994	Älmhult/Linnébygdens Ridklubb	Ombyggnad av ridhus till Café/Fritidsgård	100 000
ÄLTA	16 sep 1999	Älta Frikyrkoförsamling	Nybyggnad av barn- och ungdomslokaler på fastigheten Älta 14:97 i Nacka kommun	300 000
ÄLVDALLEN	19 nov 1998	Evertsbergs Bygdegårdsförening	Ombyggnad av barn- och ungdomslokaler m.m. på fastigheten Evertsberg 136:2, Älvdalens kommun	225 000
ÄLVBYN	13 mar 1996	Verdandi Pärlan	Nybyggnad av övernattningsstugor	250 000
ÖCKERÖ	1 jun 1995	Föreningen Mot Bättre Vetande	Ombyggnad och renovering av föreningens hus	120 000

Ort	Beslutsdatum	Organisation	Verksamhet	Summa
ÖCKERÖ	11 mar 1999	Göteborg Grötö Segelsällskap	Inköp av besättningsbåt av typ Sonar m.m.	486 850
ÖCKERÖ	23 jun 1999	Öckerö Missionsförsamling	Barn- och ungdomslokaler på fastigheten Öckerö 2:59, Öckerö kommun	300 000
ÖREBRO	4 jun 2002	Bollklubben Forward	Nybyggnad av klubbstuga på fastigheten Mikael 2:70 i Örebro kommun	75 000
ÖREBRO	20 apr 1995	Dövas förening i Örebro	Ombyggnad av Dövas Hus	300 000
ÖREBRO	11 jan 1996	Engelbrekt Scoutkår	Köp och ombyggnad av f.d. missionshus till scoutlokaler	110 000
ÖREBRO	28 mar 2001	Hovsta Frikyrkoförsamling	Nybyggnad av barn- och ungdomslokaler på fastigheten Hässleby 2:11 i Örebro kommun	300 000
ÖREBRO	1 jun 1995	IOGT-NTO, Örebro	Om- och tillbyggnad av fritidsgård	200 000
ÖREBRO	27 feb 1997	Örebro Metodistförsamling	Tillbyggnad av lekhyttans kapell för att utveckla barn- och ungdomsverksamheten	90 000
ÖREBRO	19 nov 1998	Örebro Sportklubb Ungdom	Nybyggnad av klubbhus på fastigheten Nicolai 3:60 i Örebro kommun	300 000
ÖSTERSUND	6 dec 1994	IOGT-NTO, Östersund	Renovering och utrustning av två byggnader i anslutning till IOGT-NTO-rörelsens kursgård Sällsjögården	150 000
ÖVERTORNEÅ	23 jun 1999	Tornedalens Motorsällskap	Nybyggnad av motorgård/hangar på fastigheten Haapakylä 28:14 i Övertorneå kommun	300 000